

THE INFLIGHT MAGAZINE

your complimentary copy

161 (1) / 2024

ON BULGARIA
AIR

An Industry In Motion

ИНДУСТРИЯ В ДВИЖЕНИЕ

A Song of Ice and Fire

ПЕСЕН ЗА ОГЪН И ЛЕД

Exotic Holidays

6 ЕКЗОТИЧНИ ВАКАНЦИИ

THE WEIGHT OF THE MEDAL

Arif Majed, chairman of the Bulgarian Weightlifting Federation, talks to Bulgaria ON AIR
Ариф Магжуг, председател на Българската федерация по вдигане на тежести

OVER A
MILLION
READERS
PER YEAR!

Bulgaria Air
National Carrier www.air.bg

LUXURY
HOLIDAYS

бутикови програми, луксозни хотели
и сватби на екзотични дестинации

ЕКЗОТИЧНИ ДЕСТИНАЦИИ

БАЛИ – от 3130 лв.

СЕЙШЕЛИ – от 3800 лв.

МАЛДИВИ – от 2989 лв.

МАВРИЦИЙ – от 4238 лв.

КУБА – от 5980 лв.

ДУБАЙ – от 1690 лв.

ТАЙЛАНД – от 2550 лв.

СИНАГАПУР – от 4632 лв.

И ОЩЕ МНОГО ПЪТЕШЕСТВИЯ ЗА ТАИТИ, БОРА БОРА, МЕКСИКО, ДОМИНИКАНА, ЯПОНИЯ, БРАЗИЛИЯ,
АРЖЕНТИНА, ПАРАГВАЙ, КОСТА РИКА, РУАНДА, ИНДИЯ, НЕПАЛ, БУТАН, ВИЕТНАМ, КАМБОДЖА...

СВЕТЪТ Е ПРЕД ТЕБ С LUXURY HOLIDAYS

Адрес: гр. София, ул. Уилям Гладстон 32, ет.2, офис 7

☎ 0700 50 575

📷 [luxuryholidays.bg](https://www.luxuryholidays.bg)

📘 [LuxuryHolidays.bg](https://www.LuxuryHolidays.bg)

✉ info@luxuryholidays.bg

ВАШАТА ПОЧИВКА ЗАПОЧВА ОЩЕ НА ЛЕТИЩЕТО

През най-натоварените месеци от годината увеличеният пътнически поток създава предпоставки за забавяне на процедурите по чек-ин и проверка на сигурността на всички европейски летища. Навременното пристигане за предстоящ полет остава надеждна мярка срещу множество главоболия, които могат да помрачат началото на всяко лятно приключение. „България Еър“ цени спокойствието и комфорта на своите пътници. Затова националният превозвач съветва пристигането на летището да се осъществява минимум 3 часа преди излитане до някоя от международните дестинации, до които лети авиокомпанията. В помощ за едно бързо и безпроблемно отвеждане за полет, „България Еър“

предоставя безплатен online check-in за почти всички свои дестинации. Така всеки може да спести време, като сам издаде бордната си карта лесно и удобно.

В допълнение към тази услуга, Летище София предоставя на използвалите online-check in пътници специални drop-off гишета, където да оставят своя допълнителен чекиран багаж.

По този начин националният превозвач отговаря на увеличената натовареност на летищата, до които оперира по международните си полети, като следи за нуждите на своите пътници и безпроблемното им пътуване към тяхното лятно приключение.

Актуална информация - на www.air.bg.

YOUR HOLIDAY STARTS AT THE AIRPORT

During the busiest months of the year, the increased passenger flow creates conditions for delays in check-in procedures and security checks at all European airports. Arriving on time for an upcoming flight remains a foolproof measure against the many headaches that can mar the start of any summer adventure.

Bulgaria Air values the peace and comfort of its passengers. Therefore, the national carrier advises to arrive at the airport at least 3 hours before departure to any of the international destinations to which the airline flies.

To help you get on your flight quickly and smoothly, Bulgaria Air provides free online check-in for almost all of its destinations. So everyone can save time by issuing their own boarding pass easily and conveniently. In addition to this service, Sofia Airport provides passengers using online check-in with special drop-off counters where they can leave their additional checked baggage.

In this way, the national carrier responds to the increased traffic at the airports it operates to on its international flights, keeping an eye on the needs of its passengers and their smooth journey to their summer adventure.

For more information - www.air.bg.

НОВИ КРИЛЕ, НОВИ ПРИКЛЮЧЕНИЯ

Полет от ново поколение с Airbus A220

ПРИЯТЕН
ПОЛЕТ

ПРИЯТНИ
ЕМОЦИИ

www.air.bg

**9 | BUSINESS
ECONOMY**

15 | Осем скандални прогнози за 2024

От победа на Кенеди на президентските избори в САЩ до работещо лекарство срещу Затлъстяване

15 | Eight Outrageous Predictions for 2024

10 | Числа и лица
Numbers and Faces

12 | Коу спасява най-много
Who Saves the Most

26 | Какво ще се случи с бензина през 2024
What Will Happen to Gasoline in 2024

30 | Индустрия в движение

34 | An Industry in Motion

38 | Весел бизнес

42 | A Toy Story

**47 | ANALYSIS
POLITICS**

54 | Очаквам да спечелим три олимпийски медала в Париж

Ариф Магжид, председател на Българската федерация по вдигане на тежести, пред Bulgaria ON AIR

58 | I Expect Us to Win Three Olympic Medals in Paris

48 | Калейдоскоп
Kaleidoscope

50 | Годината на избора
52 | The Year of Choice

**63 | SCIENCE
TECHNOLOGY**

66 | Песен за лег и огън

Цялата ни цивилизация е построена върху топлината. Но днес сме близо да извличаме енергия и от космическия стуг

68 | A Song of Ice and Fire

64 | Сбогом на прегриващите чипове
Goodbye to Overheating Chips

70 | Защо южняците говорят по-шумно?
Do Southerners Talk Louder?

72 | Фотография
Photography

78 | Излязъл от народа

81 | Not the People's Car Anymore

**83 | TRAVEL
LIFESTYLE**

86 | Ваканция като никоя друга

От парка Крозгер до Магазаскар: шест екзотични дестинации за новата година

86 | A Holiday Like No Other

84 | Афиш
Poster

100 | Най-важните фитнес тенденции

102 | The Most Important Fitness Trends

104 | 10 храни, които ще ви направят по-здрав

108 | 10 Foods That Will Make You Healthier

112 | С две риби и пет хляба

116 | Two Fish and Five Loaves

THE INFLIGHT MAGAZINE

БОРДНОТО СПИСАНИЕ НА БЪЛГАРИЯ ЕР ИМА СРЕДНА МЕСЕЧНА АУДИТОРИЯ
ОТ НАД 100 000 ДУШИ, ИЛИ НАД МИЛИОН ЧИТАТЕЛИ ГОДИШНО

THE INFLIGHT MAGAZINE ENJOYS AN AVERAGE MONTHLY AUDIENCE
OF MORE THAN 100,000 PEOPLE, OR OVER A MILLION READERS PER YEAR

ГЛАВЕН РЕДАКТОР
Константин Томов
ktomov@bulgariaonair.bg

EDITOR-IN-CHIEF
Konstantin Tomov
ktomov@bulgariaonair.bg

ПРЕВОДАЧИ
Global Club

TRANSLATORS
Global Club

АВТОРИ
Бойко Василев
Димитър Кьосемарлиев
Емил Иванов
Ивайло Петров
Калин Ангелов
Калин Николов
Петър Йовчев

CONTRIBUTORS
Boyko Vassilev
Dimitar Kyossemarliev
Emil Ivanov
Ivaylo Petrov
Kalin Angelov
Kalin Nikolov
Petar Yovchev

ДИЗАЙН
BRAND NEW DESIGN
ИЗДАТЕЛ
ИНВЕСТИР МЕДИА ГРУП

DESIGN
BRAND NEW DESIGN
PUBLISHER
INVESTOR MEDIA GROUP

ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР
Виктория Мумкова

CEO
Victoria Mitkova

РЕДАКЦИОНЕН АДРЕС
1540 София, бул. Брюксел 1
office@bulgariaonair.bg
тел.: 02 448 40 70
www.bgonair.bg

EDITORIAL ADDRESS
1540 Sofia, 1 Brussels Blvd.
office@bulgariaonair.bg
phone: (+359) 2 448 40 70
www.bgonair.bg

БАНКОВА СМЕТКА

BANK ACCOUNT

IBAN: BG57 2635 9790 1019 1023 03
BIC: CEBVGB33
Банка „ЦКБ“ АД – клон Варна
ISSN 1314-2216

Съгласно чл.7а, ал.1 от Закона за задължителното депозитиране на печатни и други произведения и за обявяване на разпространителите и доставчиците на медийни услуги (изм. и доп.ДВ бр.94 от 13.11.2018г.) действителен собственик на дружеството издател на списание "България он еър" е "Инвестор.БГ" АД, който публично дружество по Закона за публично предлагане на ценни книжа и е под надзора на Комисията за финансов надзор.

CONTRIBUTORS АВТОРИ

БОЙКО ВАСИЛЕВ е един от най-уважаваните телевизионни журналисти в България, водещ и продуцент на "Панорама" по БНТ. Доктор по социология, възпитаник на Софийския университет, специализирал е в Хайделберг, Германия. Автор е на десетки документални филми, включително "Деца на бащите", за които получи Голямата награда "Робер Шуман" за 2007 година.

BOYKO VASSILEV is one of Bulgaria's most renowned television journalists, and the host and producer of the talk show Panorama (broadcast on the National Bulgarian Television). He holds a Ph.D. in sociology, is a Sofia University alumnus, and has specialized in Heidelberg, Germany. He has authored dozens of documentaries, including The Children of the Fathers, for which he received Bulgaria's 2007 Robert Schuman Journalism Award.

ИВАЙЛО ПЕТРОВ е сред талантливите млади български фотографи, създател на студио Focus Shift. Специализира модна и портретна фотография. Освен това се интересува от кино и от Вселената, която ни заобикаля. Вярва, че за добрите снимки е необходима комбинация от талант, оригинално мислене и качествена техника, като последната е най-маловажна.

IVAYLO PETROV is one of the most gifted young Bulgarian photographers and creator of Focus Shift Studio. He specializes in fashion and portrait photography. Furthermore, he has interests in movies and in the Universe that surrounds us. He believes that one needs a combination of talent, original ideas, and quality equipment to make good pictures – with the last condition being of the least importance.

THE NEW X2

За повече информация и оферта, моля свържете се с нашите търговски екипи от М Кар Груп.

М Кар Варна

9023, Варна
бул. "Вл.Варненчик" 320
contact@bmw-mcarvarna.bg
www.bmw-mcarvarna.bg
Тел.: +359 52 918 208

М Кар Плевен

5800, Плевен
кв. "Дружба" 1
contact@bmw-mcarpleven.bg
www.bmw-mcarpleven.bg
Тел.: +359 64 970 804

М Кар Пловдив

4003, Пловдив
бул. "Карловско шосе"
contact@bmw-mcar.bg
www.bmw-mcar.bg
Тел.: +359 32 571 296

М Кар София

1407, София
бул. "Черни връх" 53
contact@bmw-mcarsofia.bg
www.bmw-mcarsofia.bg
Тел.: +359 2 49 28 335

BMW X2 sDrive20i: Среден разход на гориво, WLTP в л/100 км: 6,5–6,0; CO₂ емисии в г/км (комбинирани), WLTP: 148–136
BMW iX2 xDrive30: Среден разход на електроенергия, WLTP в кВтч/100 км: 17,8 – 16,3; Електрически пробег, WLTP в км: 417–449

*Снимката е с илюстративен характер.

"БЪЛГАРИЯ ЕЪР" ПРАЗНУВА СВОЯ 21-ВИ РОЖДЕН ДЕН

Специално за своя 21-ви рожден ден "България Еър" изненада пътниците на всички свои полети на 4 декември с подарък: ваучери за 21% отстъпка за следващото им пътуване. По този начин националният превозвач сподели празника със своите клиенти и им благодари за доверието през годините.

На 4 декември 2002 „България Еър“ изпълнява първия си полет по направление София – Лондон – Париж – София. Сега, 21 години по-късно, авиокомпанията предлага в своето портфолио полети до повече от 20 международни дестинации и поддържа две вътрешни линии в страната, с които осъществява връзка между София и морските градове Бургас и Варна. Благодарение на международните си партньорства националният превозвач предлага на своите клиенти възможността да опознаят най-популярните

европейски дестинации, както и да достигнат до почти всяко кътче на земното кълбо през идващата 2024 година.

През изминалите 21 години авиокомпанията се развива постоянно с приоритет да отговаря на нуждите на своите пътници и да акцентира върху максималния комфорт и качество на обслужването по време на полет. „България Еър“ се стреми да предостави на своите пасажери най-добрите условия с модерните самолети A220 на Airbus. Пътниците на авиокомпанията имат бърза и лесна опция за предварителни промени по своя полет и широк набор от дигитални услуги. Повече информация относно всички предлагани допълнителни услуги можете да намерите на www.air.bg.

Благодарим Ви за доверието и Ви желаем приятни полети!

BULGARIA AIR IS CELEBRATING ITS 21ST BIRTHDAY

Especially for its 21st birthday, Bulgaria Air surprised passengers on all its flights on December 4 with a gift: vouchers for a 21% discount on their next trip. In this way, the national carrier shared the celebration with its customers and thanked them for their trust over the years.

On December 4, 2002, "Bulgaria Air" operated its first flight on the route Sofia - London - Paris - Sofia. Now, 21 years later, the airline offers in its portfolio flights to more than 20 international destinations and maintains two domestic routes in the country, connecting Sofia to the seaside cities of Burgas and Varna.

Thanks to its international partnerships, the national carrier offers its customers the opportunity to explore the most popular European destinations, as well as to reach almost every corner of the globe in the coming year 2024.

Over the past 21 years, the airline has been constantly developing with the priority of meeting the needs of its passengers and emphasizing the maximum comfort and quality of in-flight service.

Bulgaria Air strives to provide its passengers with the best conditions with modern Airbus A220 aircraft. Airline passengers have a quick and easy option to make advance changes to their flights and a wide range of digital services. More information about all additional services offered can be found at www.air.bg.

Thank you for your trust and we wish you pleasant flights!

BOOK NOW YOUR SUMMER *holiday and get 15% discount*

Unforgettable
moments

Pleasure for
your senses

Irreplaceable
experiences

★★★★★

GRAND HOTEL & SPA

PRIMORETZ

SINCE 1959

DESTINATION
BURGAS

SEA GARDEN

+359 56 8 12345

WWW.HOTELPRIMORETZ.BG

info@hotelprimoretz.bg

D&
BO

BEOLAB 8

SOFIA, 53, CHERNI VRAH BLV.
+359 2 8073757
SOFIA@BEOSTORES.COM
WWW.BEOSTORES.BG

38 | **ВЕСЕЛ БИЗНЕС**
A TOY STORY

12 | **КОЙ СПЕСТЯВА НАЙ-МНОГО**
WHO SAVES THE MOST

15 | **ОСЕМ СКАНДАЛНИ ПРОГНОЗИ**
EIGHT OUTRAGEOUS PREDICTIONS

ЧИСЛА И ЛИЦА FIGURES & FACES

6 000 000 000

евро инвестиции в инфраструктура планира българското правителство, за да улесни бързото разполагане на сили на НАТО по източния фланг на съюза, съобщи министърът на отбраната Тодор Тагарев. Част от средствата ще дойде от международни програми за финансиране. Става дума не за чисто военна инфраструктура, а за пътища, железопътни линии и пр., които могат да се използват и за цивилни нужди.

EN

6,000,000,000 euros of infrastructure investments are planned by the Bulgarian government to facilitate the rapid deployment of NATO forces on the eastern flank of the alliance, Defense Minister Todor Tagarev announced. Part of the funds will come from international funding programs. The investment will go not to purely military infrastructure, but to roads, railways, etc., which can also be used for civilian needs, too. ■

14.9%

е спадът в броя на фалиралите компании в България през 2023 в сравнение с предишната година, показват данни на Националния статистически институт. Общо 977 дружества са банкрутирвали за миналата година, като огромната част от тях са в секторите търговия на гребно и ремонт на автомобили и мотоциклети. Новорегистрираните компании в страната за годината са 10 633 - спад от 2.4% спрямо 2022.

EN

According to data from the National Statistical Institute, 14.9% is the drop in the number of bankrupt companies in Bulgaria in 2023 compared to the previous year. A total of 977 companies went bankrupt last year, the vast majority of them in the retail trade and car and motorcycle repair sectors. Newly registered companies in the country for the year were 10,633 - a decrease of 2.4% compared to 2022. ■

5.6%

е била регистрираната безработица в България през декември - увеличение от 0.1% на месечна база, и от 0.9% на годишна. Броят на водените на отчет безработни е 158 205 души.

EN

5.6% was the registered unemployment in Bulgaria in December - an increase of 0.1% on a monthly basis, and of 0.9% on an annual basis. The number of registered unemployed is 158,205 people. ■

75%

ръст в цените на мегта очакват анализатори през следващите две години. България е един от водещите европейски производители на цветния метал в Европа. Основна причина за очаквания скок и дефицит е електрификацията на транспорта, където мегта е основна суровина. До момента най-високата цена на мегта на Лондонската борса за метали бе 10 730 долара за тон през миналия март.

EN

Analysts expect 75% growth in copper prices in the next two years. Bulgaria is one of the leading European producers of non-ferrous metal in Europe. The main reason for the expected jump and forthcoming deficit is the electrification of transport, where copper is one of the main raw materials. Until now, the highest price of copper on the London Metal Exchange was \$10,730 per ton last March. ■

TEATRALNA

PARK RESIDENCE

teatralna.bg

1527 София, ул. Проф. Милко Бичев 2 | М: +359 887 888 666; +359 887 848 666; info@teatralna.bg

КОЙ СПЕСТЯВА НАЙ-МНОГО?

Българите са по-близо до средата, отколкото до дъното в Европа

Кои са най-спестовните европейци?

Данните на Eurostat за 2022 година потвърждава стереотипите: най-много пари са заделени настрана домакинствата в Швейцария, Германия и Нидерландия. Най-малко - в Сърбия, Латвия и Естония, а хората в Полша и Гърция всъщност са похарчили повече, отколкото са припечелили през годината.

Eurostat на практика пресмята разликата между разполагаемия доход на домакинствата и средните им годишни разходи. Тази разлика чувствително е намаляла през 2022 в сравнение с 2021: средно за Европейския съюз спестяванията са 12.7%, при цели 16.4% година по-рано. С набиращата сила инфлация през 2022 това не е чак толкова изненадващо. Но вероятно има и друг фактор: след края на пандемията и ограниченията покрай нея, хората са видимо склонни да харчат повече. Всъщност тези 12.7% са по-близо до нивата отпреди 2020, отколкото показателят от 2021. Интересно е какво ще покажат данните за 2023, които за жалост ще излязат с обичайното закъснение.

В най-лошо състояние са финансите на го-

макинствата в Полша и Гърция, които са похарчили съответно с 0.8 и с 4.0 процента повече, отколкото е бил доходът им през годината. Това означава, че или гражданите на тези страни са харчили стари спестявания през 2022, или че са натрупали нови дългове. Гърция честичко получава похвали за развитието на икономиката си напоследък, но това развитие очевидно не е пряко свързано с благосъстоянието на обикновените хора.

В други осем страни от ЕС годишните спестявания на домакинствата са пог 10% от доходите им. По всяка вероятност в тази група трябва да добавим и девета - България, за която Eurostat не цитира данни. Но ако се съди по числата на Националния статистически институт за общите доходи и разходи на домакинствата, през 2022 те са успели да спестят 6.88% от дохода си - показател над тези на Кипър, Португалия, Хърватия и Словакия. За разлика от повечето европейски държави, които на практика се връщат към нивата от 2019, българските домакинства отчитат растеж спрямо тогавашните 5.7%. ■

WHO SAVES THE MOST?

Bulgarians are closer to the middle than to the bottom in Europe

Who are the most frugal Europeans?

The Eurostat data for 2022 confirms the stereotypes: households in Switzerland, Germany and the Netherlands set aside the most money. One the other pole are Serbia, Latvia and Estonia, while the people in Poland and Greece actually spent more than they earned during the year.

Eurostat calculates the difference between households' disposable income and their average annual expenditure. This difference has significantly decreased in 2022 compared to 2021: on average for the European Union, savings are 12.7%, compared to as much as 16.4% a year earlier. With inflation on the rise in 2022, this isn't all that surprising. But there's probably another factor: after the end of the pandemic and the restrictions that came with it, people are visibly inclined to spend more. In fact, this 12.7% is closer to pre-2020 levels than the 2021 figure. It will be interesting to see what the 2023 figures will show, which unfortunately will be released with the usual delay.

In the worst condition are the finances of households in Poland and Greece, which spent respectively 0.8 and 4.0 percent more than their income during the year. This means that either the citizens of these countries have spent old savings in 2022 or that they have accumulated new debts. Greece is often praised for the development of its economy recently, but this development is clearly not directly related to the well-being of ordinary people.

In eight other EU countries, annual household savings are below 10% of their income. In all probability, we should add a ninth to this group - Bulgaria, for which Eurostat does not cite data. But judging by the National Institute of Statistics' numbers for total household income and expenditure, in 2022 Bulgarian households managed to save 6.88% of their income - a figure higher than that of Cyprus, Portugal, Croatia and Slovakia. Unlike most European countries, which practically return to the levels of 2019, Bulgarian households report growth compared to the 2019's 5.7%. ■

ТВОЯТ ВИРТУАЛЕН АСИСТЕНТ

НА ЛИНИЯ **24/7**

Открий **Беа** във **Viber** и лесно
получи информация относно
услугите и продуктите на **ЦКБ**.

Централна
Кооперативна
Банка
Важният си ти.

Беа отговаря на въпросите ти през **Viber**,
CCB Mobile и **www.ccbank.bg**

Dnes.bg

Вече знаеш

СПОРТ СВЯТ БЪЛГАРИЯ НОВИНИ ТЕХНОЛОГИИ БЪЛГАРИЯ СПОРТ СВЯТ БЪЛГАРИЯ
ТЕХНОЛОГИИ БИЗНЕС КУЛТУРА СПОРТ СВЯТ БИЗНЕС ТЕХНОЛОГИИ БИЗНЕС КУЛТУРА СПОРТ СВЯТ БИ
БЪЛГАРИЯ НОВИНИ ТЕХНОЛОГИИ СВЯТ СПОРТ НОВИНИ ТЕХНОЛОГИИ БЪЛГАРИЯ НОВИНИ
КУЛТУРА СПОРТ СВЯТ БИЗНЕС ТЕХНОЛОГИИ КУЛТУРА СПОРТ СВЯТ КУЛТУРА СПОРТ СВЯТ БИЗНЕС
СПОРТ СВЯТ БЪЛГАРИЯ НОВИНИ ТЕХНОЛОГИИ БЪЛГАРИЯ СПОРТ СВЯТ БЪЛГАРИЯ
ТЕХНОЛОГИИ БИЗНЕС КУЛТУРА СПОРТ СВЯТ БИЗНЕС ТЕХНОЛОГИИ БИЗНЕС КУЛТУРА СПОРТ СВЯТ
БЪЛГАРИЯ

8

СКАНДАЛНИ
ПРОГНОЗИ
ЗА 2024OUTRAGEOUS
PREDICTIONS
FOR 2024

От победата на Кенеди на президентските избори в САЩ до работещо лекарство срещу затлъстяване: тези сценарии изглеждат малко вероятни, но не са невъзможни

В началото на всяка година стратегическите анализатори на Saxobank, датската инвестиционна банка, подготвят своите "възмутителни" прогнози. Обикновено те разглеждат сценарии, което не са твърде вероятни, но все пак са възможни, и биха довели до драстични промени в инвестиционната среда, икономиката и живота ни като цяло. А след периода 2020-2023 вече нито един един сценарий не би ни се сторил твърде невероятен. В последното десетилетие анализаторите на Saxo успяха да предвидят Brexit (още през 2014), възхода на криптовалутите и дори факта, че през 2022 климатичните цели ще бъдат оставени на заден план от икономическите трудности. Тазгодишната им колекция от предвиждания се основава на една обща тенденция: че гладкият път, по който се движеше светът от голямата финансова криза през 2008 насам - със стабилна геополитика, ниска инфлация и ниски лихви - бе прекъснат по време на пандемията, като политиците и инвеститорите разчитаха на връщане към "старото нормално". През 2024 окончателно става ясно, че този гладък път е приключил, и че светът навлиза в едно опасно и несигурно бъдеще.

From a Kennedy winning the US presidential election to a working obesity drug: these scenarios seem unlikely, but not impossible

At the beginning of each year, strategic analysts at Saxobank, the Danish investment bank, prepare their "outrageous" forecasts. They usually consider scenarios that are not very likely, but still possible, and would lead to drastic changes in the investment environment, the economy and our lives in general. And after the period 2020-2023, not a single scenario would seem too improbable to us. In the last decade, Saxo analysts have been able to predict Brexit (as far back as 2014), the rise of cryptocurrencies and even the fact that in 2022 climate goals will be left behind by economic difficulties.

This year's collection of predictions is based on a common trend: that the smooth path the world has been on since the Great Financial Crisis of 2008 - with stable geopolitics, low inflation and low interest rates - has been disrupted during the pandemic, as policymakers and investors were counting on a return to the "old normal". In 2024, it finally becomes clear that this smooth road has ended, and that the world is entering a dangerous and uncertain future.

РОБЪРТ КЕНЕДИ-МЛАДШИ ПЕЧЕЛИ ИЗБОРИТЕ В САЩ

ROBERT F. KENNEDY JR WINS THE 2024 US ELECTION

С прехода между 2023 и 2024, рецесията започва да се настъпява в Америка, носейки по-голям потенциал за цялостна промяна в политическите нагласи. След 4 години Тръмп и 4 години Байдън, ентузиазмът на гласоподавателите за гериатрични кандидати се стапя. Подкрепата за Байдън продължава да отслабва със затягането на икономиката и трудовия пазар. Хората свързват неумелите действия на Байдън около геополитическата ситуация в Украйна и Близкия изток с растящите цени на петрола, основните храни и наемите. Междувременно Тръмп се радва на ентузиазизирана подкрепа, но нарцистичното му и непредсказуемо поведение разрежда редовете на най-твърдите му поддръжници.

Наблюдатели подчертават паралелите с мирните послания на кампанията на Робърт Кенеди-старши за изборите през 1968, когато популярността му стигна до небето, преди да бъде срина от куршума на атенатора. Позицията на Кенеди-младши срещу "дълбоката държава" напомня и за усилията на чичо му Джон Ф. Кенеди. Преди рецеси-

ята през 2024, Робърт Кенеди изглежда в най-добрия случай скрит фаворит, с едва около 15% подкрепа. Но с развитието на рецесията през пролетта и лятото подкрепата за него расте драматично.

На 5 ноември Кенеди печели президентските избори с 38% от гласовете, като Тръмп и Байдън си поделят остатъка поравно. Електоралната колегия е изненадващо еднородна, защото Кенеди се харесва много в цитаделите на Тръмп. Започва нова ера в американската политика. Конгресът е разтърсен до основи и започва отново да функционира, след като Кенеди успява да спечели подкрепа и от двете страни.

Ефект върху пазара: мирното послание на Кенеди, обещанията му да сложи край на злоупотребите в здравната система и на доминацията на корпорациите, довеждат до срив в книгата на отбранителни, фармацевтични и осигурителни компании. Акциите на интернет и технологичните гиганти също се движат нервно заради притесненията, че може да започне по-широка война срещу монополите.

As 2023 yields to 2024, recession begins to take hold in America, bringing with it a greater potential for a sea change in political attitudes. After four years of Trump and then four years of Biden, voter enthusiasm for the geriatric candidates wanes. Biden's support continues to weaken as the economy and labor market go into a tailspin, even as inflation remains elevated. The public links Biden's mismanagement of the geopolitical situation in Ukraine and the Middle East to soaring prices for oil, basic goods and rents. Meanwhile, Trump enjoys an enthusiastic political base, but his narcissistic posturing and erratic behavior see the ranks of his hard-core supporters dwindling.

Observers note the remarkable parallels with Robert F. Kennedy Sr's pro-peace campaign in the 1968 election, when his popularity soared as he sought to win the Democratic nomination, before his campaign was cut short by an assassin's bullet. RFK Jr's anti-deep state stance echoes his uncle John F. Kennedy's efforts.

Before the early 2024 recession, RFK Jr hardly seems even a dark horse to win the 2024 election, with polling showing around 15% of the electorate supporting him. But as the US works its way through a recession in the spring and summer, his support in the polls rises inexorably.

On 5 November election day, Kennedy wins the US presidential election with 38% of the popular vote, with Biden and Trump splitting the rest almost perfectly evenly. The Electoral College win is surprisingly dominant, as Kennedy polls best in much of former Trump country. A new era in US politics begins, as Congressional politics is shaken to the core, eliminating the previous dysfunction as Kennedy is able to build bipartisan coalitions with his policies.

Market impact: Kennedy's pro-peace message and promise to end the abuses of the US healthcare system and break up excess corporate power sees defense, drug and healthcare companies nosedive, and the internet and infotech monopolies trade nervously on concerns that a wider war against monopoly companies will follow.

От ДЖОН ХАРДИ / By JOHN HARDY

НАЙ-ГОЛЕМИТЕ ДЛЪЖНИЦИ ИСКАТ НОВА СДЕЛКА ЗА ТЪРГОВИЯТА

DEFICIT COUNTRIES FORM 'ROME CLUB' TO NEGOTIATE TRADE TERMS

Създаден е нов "Римски клуб", който да намали дефицита по текущите сметки на най-задлъжнелите държави. На теория, откритата и основана на свободната търговия икономика се регулира, като предизвиква корекции във валутните курсове, така че валутите на страните с дефицит се обезценяват и повишат конкурентоспособността. В действителност обаче повечето страни контролират строго валутите си и по този начин създават перманентен дефицит (или излишък). Този режим на полу-фиксиран валутен подковава цялата концепция за свободна търговия, а Световната търговска организация не може да намери компромис, за да овладее все по-бързо растящите дефицити на някои страни. Това довежда до Римския клуб - партньорство за преодоляване на отклоненията в глобалната финансова система.

През 2024, при силна глобална рецесия и ограничени възможности за намаляване на лихвите в резултат на продължителната висока инфлация, страните с най-големи дефицити се събират в Рим да договорят по-добри начини да

попречат на държавите с големи излишъци да увеличават тези излишъци. Тезата им е, че зануляване на дефицитите чрез постепенно поскъпване на валутите на страните с излишък ще позволи рестарт на глобалната финансова система, създавайки един по-равностоен и стабилен икономически модел. Шестте основателки на Римския клуб са САЩ, Великобритания, Индия, Бразилия, Канада и Франция. Но това решение ще е болезнено за държавите с най-високи излишъци като Китай, Германия, Норвегия, Япония, Нидерландия и Сингапур.

Фактът, че дългът на САЩ излезе извън контрол през 2022, е ключовият катализатор. Когато през 1956 бе създаден Парижкия клуб, официалната организация на кредиторите, Съединените щати имаха брутен дълг от 273 милиарда долара. Днес е 33 трилиона - ръст от 14,000%.

Пазарен ефект: Фактът, че водещата резервна валута излиза извън контрол, понижава доверието в системата на фиатните пари, и води до скок в цените на злато, сребро и криптовалутите.

A 'Rome Club' is created to reduce the current account deficits of a group of highly deficit countries. In theory, an open and free trade economy is governed and self-regulated through currency adjustments, where deficit countries see their currencies devalue to reset competitiveness. In reality, many, if not almost all, countries control their currencies and, thus, end up creating either permanent deficits or surplus. We simply have a semi-fixed global currency regime, and this hinders the whole concept of free trade and there is no way the WTO can find a golden path to reduce this burden of ever-accelerating deficits in some nations. This leads to the formation of the 'Club Rome', which is a cooperation to fix the ever-growing divergence in the global trade and financial system.

In 2024, under a strong global recession and limited tools to cut interest rates due to persistently high inflation, the world's largest deficit countries gather in Rome to set better terms for structurally reducing these surplus countries' ability to keep growing their surpluses. The argument goes that resetting the deficits through gradual pegged revaluations of the surplus countries would enable a global reset, creating a more equal and stable economic model. The six founding countries of the 'Rome Club' are the US, UK, India, Brazil, Canada and France. Adjusting the divergence of the current account between the key countries is going to be a painful adjustment for the highest surplus countries which are China, Germany, Norway, Japan, the Netherlands and Singapore.

The fact that US debt became uncontrollable in 2022 is the key catalyst. When the Paris Club, the official lenders club, was created in 1956, the US had a total debt of 273 billion, but fast forward to today and the debt balance sits at USD 33 trillion, a whopping increase of 14,000%.

Market impact: The fact that the world's reserve currency is spinning out of control reduces faith in the fiat money system, setting up big gains for gold, silver and cryptocurrencies.

ПРИ \$150 ЗА БАРЕЛ, САУДИТЦИТЕ КУПУВАТ ШАМПИОНСКАТА ЛИГА

WITH OIL AT \$150, SAUDIS BUY CHAMPIONS LEAGUE FRANCHISE

Планът на Саудитска Арабия радикално да реструктурира икономиката си и да замени зависимостта от петрола с превръщане в туристически и развлекателен център, получава сериозна подкрепа от скока в цените на петрола, надхвърлили 150 долара за барел. Причината: повисоко от очакванията търсене, след като "зеленият преход" се забавя заради твърде високата си цена.

В последните години саудитският престолонаследник Мохамед бин Салман, прочут футболен ентузиаст, герижира възраждането на саудитската професионална лига, с фокус върху привличането на играчи от световна класа. Целта: саудитската лига да стане една от 10-те най-силни в света. Но сега, с огромните приходи от петрол, принцът вижда възможност да направи следващата стъпка, като купи правата върху Шампионската лига на УЕФА,

един от най-престижните турнири.

Саудитците веднага се заемат да превърнат Шампионската лига в глобално състезание - нещо, което ФИФА така и не успя да постигне въпреки 150-те млн. долара награден фонд, най-вече заради съпротивата на УЕФА и на големите европейски клубове. Но сега саудитската оферта е такава, че и най-големите клубове в Европа не могат да кажат не, още повече, че пари има за водещите 220 сред тях. Световната Шампионска лига става реалност, като сериозна част от мачовете се играят в Рияд. Включени са общо 48 отбора - 32 от Европа, които и сега участват в Шампионската лига, по пет от Азия и Близкия изток, Африка и Америка, и един от Океания.

Пазарен ефект: Акциите на "Манчестър Юнайтед" удвояват цената си. Петролът се задържа на 150 долара за барел

Saudi Arabia's radical restructuring of its economy away from its dependency on oil revenues towards becoming a tourism, leisure and entertainment powerhouse, receives an added boost from a meteoric rise in oil prices, which reach \$150 per barrel around mid-year on stronger-than-expected demand, as the green transformation begins to sputter amid rising costs, and after OPEC+, led by Saudi Arabia, maintains a firm grip on supply.

In recent years, Saudi Crown Prince Mohammed bin Salman, a known football enthusiast, has overseen the revamping of the Saudi Pro League, with a focus on improved on-pitch performance through the acquisition of world-class players in order to become one of the top 10 football leagues in the world. However, with oil revenues surging, MBS sees an excellent opportunity to go one step further and, backed by FIFA, the Kingdom launches a successful attempt to buy the UEFA Champions League, one of the world's most prestigious football tournaments.

Now holding the keys to the cherished football competition, the Saudis immediately move to transform it into a global club competition that FIFA, despite offering prize money of \$150 million, had tried but failed to establish amid resistance from UEFA and the European Club Association, and not least the biggest clubs in Europe, fearing risk of players' fatigue. However, with the Saudi takeover, the new offer reaches a level where the big clubs cannot say no, especially after being offered money for all 220 leading clubs under the European Club Association umbrella. A FIFA World Champions League becomes a reality, with a considerable number of games being played in Riyadh. The new competition ends up consisting of 48 teams, with European clubs just like the current UEFA Champions League format being guaranteed 32 spots, Asia/Middle East, Africa, and the Americas getting five spots each in the tournament, and the remaining going to Oceania.

Market impact: Manchester United stock price doubles and Brent crude go to \$150 per barrel.

КРАЯТ НА КАПИТАЛИЗМА В САЩ

THE END OF CAPITALISM IN THE USA

Все по-несигурната геополитическа обстановка принуждава правителството на САЩ да увеличи разходите за отбрана, а Федералният резерв продължава да затяга лихвите заради втората вълна на инфлацията. За да избегне социално недоволство, Конгресът трябва да увеличи фискалните разходи.

Бюджетният дефицит бързо надхвърля 10% от БВП - ниво, виждано само през Втората световна война и по време на пандемията. Правителството трябва да засили търсенето за съкровищни бонове. Вниманието се насочва към фондовия пазар, където "Великолепната седморка" на най-големите компании се превръща в "гванайсеторка" (с добавянето на Eli Lilly, Novo Nordisk, JPMorgan Chase, LVMH и ASML).

Правителството осъзнава, че политическата стабилност зависи от способността му да продължи да финансира огромен дефицит чрез издаване на нови ценни книжа, и затова понижава лихве-

ните проценти. В такава ситуация е ключово да се повиши атрактивността на ДЦК за местни компании. Под силен натиск от Белия дом, конгресът освобождава от облагане доходността от държавни облигации. Правителственият дълг минава в ръцете на вътрешни инвеститори и цената на финансиране става по-предсказуема.

Този драматичен ход бележи края на капитализма в САЩ: парите се въртят от частните корпорации към публичната сфера. Неочаквано, "12-те титани" консолидират пазарната си доминация, облагодетелствани от дългосрочно поевтиното финансиране, докато останалата част от пазара се сгромолясва. Макар правителството да се е провалило в преодоляването на неравенството, по-ниските лихви гасят социалното недоволство. Следва дълъг период на национализация и правителствени интервенции в ключови сектори, които не успяват да привлекат капитал.

An increasingly uncertain geopolitical environment forces the US government to expand defence spending, while the Federal Reserve continues to tighten financial conditions amid a second wave of inflation. To avoid social unrest, Congress is forced to increase fiscal spending.

With the budget deficit quickly spiralling above 10% of the GDP, a level that over the last century was exceeded only during the Second World War and the coronavirus pandemic, the government needs to foster demand for US Treasuries urgently. The attention goes to the stock market, where the 'Magnificent Seven' have now become twelve, thanks to a missed downturn and government support programs directed to lenders and homeowners. To join the club are Eli Lilly, Novo Nordisk, JPMorgan Chase, LVMH and ASML. As the 'Twelve Titans' multiplies their valuations within a few months, inequality increases between investors and non-investors.

The US government understands that political stability depends on its ability to continue financing a huge deficit through more US Treasury issuance, thus lower interest rates. Therefore, increasing the domestic attractiveness of US Treasuries versus stocks becomes critical. Under intense pressure from the White House, Congress makes capital gains and interest income on US Treasuries tax-free. With government debt in the hands of domestic investors, the cost of funding becomes less volatile.

This dramatic move marks the end of capitalism, as money rotates from private corporations to the public, and holding riskier assets becomes more expensive. Counterintuitively, the 'Twelve Titans' consolidate their market dominance, as they benefit from long-term lower cost of funding, while the rest of the stock market collapses. Despite the government's failure to resolve inequality, lower borrowing costs extinguish social unrest. What follows is a long period of nationalisation and government intervention in critical sectors that are struggling to attract capital.

ЛЕКАРСТВА ЗА ОТСЛАБВАНЕ ПРЕДИЗВИКВАТ ГЛОБАЛНА КРИЗА

WORLD HIT BY MAJOR HEALTH CRISIS BECAUSE OF OBESITY DRUGS

Чудотворното лекарство срещу затлъстяване GLP-1 предизвиква търсене, каквото фармацевтичната индустрия никога не е виждала досега. Прогнозите са пазарът на това лекарство да стигне 71 милиарда долара годишно до 2032, и това превръща създателя му Novo Nordisk в европейската компания с най-висока пазарна капитализация. Две проучвания показват, че GLP-1 освен това понижава рисковете от сърдечносъдови заболявания и намалява уврежданията на бъбреците.

Производството на GLP-1 е разширено, цените падат и правителствата решават да разглеждат тези медикаменти като ключови в здравеопазването и спирането на "пандемията" от затлъстяване. Логиката е, че като се борят със затлъстяването, правителствата могат да спестят много други разходи в системата на здравеопазването, защото цялостното здраве на нациите ще се подобри, а с това - и производителността на труда.

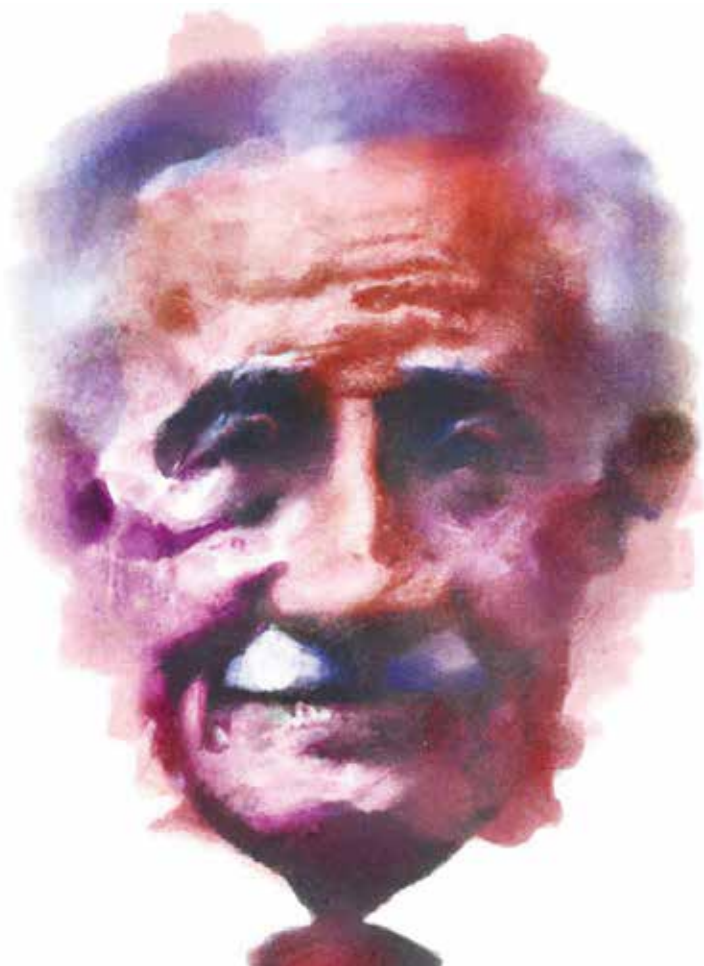
В хода на събитията обаче доставките на GLP-1 се оказват недостатъчни и пациентите трябва да чакат с години за своите инжекции. Междувременно те спират физическите упражнения и следването на здравословни диети - безсмислени, щом същият ефект може да се постигне с едно хапче. Този отказ от физическа активност отключва глобална здравна криза. Процентът на хората с наднормено тегло скача от сегашните 39% до 45% през 2024, водейки със себе си редица други странични ефекти, като скок в броя на диабетиците и сърдечноболните, повече травми в резултат на по-малка мускулна сила, и цялостно понижение на имунитета. Резултатът: увеличаване на болничните дни и сериозен спад в производителността.

Пазарен ефект: Индустрията на обработените храни отчита ръст в търсенето. Акциите на McDonalds и Coca-Cola растат с 60% над средното за пазара

The GLP-1 obesity wonder drug has surprised everyone in the world, but most importantly, the promise to fight obesity has seen demand take off like nothing the pharmaceutical industry has ever seen before. The GLP-1 drug market is expected to hit USD 71 billion in 2032, and expectations of rapid growth and profitability have already catapulted Novo Nordisk to become the most valuable publicly listed European company. Recently, two studies have shown that the GLP-1 drug also reduces heart risks and limits the progression of renal impairment in people with chronic kidney disease.

As supply of GLP-1 obesity drugs is expanded, prices come down and governments choose to designate the obesity drugs as vital for improving health and stopping the obesity epidemic. The rationale is that by fighting the obesity epidemic, governments can save costs elsewhere in the healthcare system, because overall health will improve and second-order illness from obesity is reduced, which increases global productivity. These widespread benefits suggest that insurance cover could be likely, which would mean a significant demand surge. However, in a turn of events, supply of GLP-1 obesity drugs is unable to meet the widespread demand, and patients need to wait for years to get their injections. Meanwhile, they stop exercising or keeping to a healthy diet now that a pill can keep weight in check, fuelling a major health crisis. Global adult obesity rates shoot up from the current 39% to 45% in 2024, bringing a host of other side effects, such as a rise in diabetes incidence or even a spike in heart disease, more injuries due to reduced muscle strength and general reduction in immune system efficiency. Increased illnesses and sick days make global productivity dip.

Market impact: The processed food industry sees a significant demand lift, McDonalds and Coca-Cola stock prices outperform broader markets by 60% each.

ФАЛШИФИКАТ ОТ ИИ ПРЕДИЗВИКВА КРИЗА В СИГУРНОСТТА

GENERATIVE AI DEEPFAKE TRIGGERS A NATIONAL SECURITY CRISIS

Водещите икономисти и лидерите в корпоративния сектор виждат в Изкуствения интелект средство за повишаване на производителността и за дългосрочен растеж. Но мнозина го разглеждат и като потенциално ново оръжие. Престъпна група създава с помощта на ИИ най-убедителния фалшификат (deep fake), който светът е виждал, принуждавайки високопоставен държавен служител да издаде свръхсекретна информация. Този дързък ход отключва най-голямата криза в националната сигурност от Втората световна война насам, и дава началото на строги регулации за ИИ.

За да се справят с катастрофалните странични ефекти от ИИ, САЩ и Европейският съюз декларират, че всички създадени с изкуствен интелект продукти трябва да носят съответния етикет. Пропуските се наказват много строго. Освен това правителството принужда-

ва OpenAI и Google да ограничат достъпа на трети страни до своите големи езикови модели от съображения за националната сигурност. Достъп ще имат само одобрени от правителствата компании. Тази регулация убива ентузиазма и пресушава инвестициите в ИИ.

Инцидентът със създадения от ИИ deepfake се превръща от криза в сигурността до масово обществено недоверие към информацията в интернет, където създаденото с изкуствен интелект съдържание вече е 90% от общото. Във всички развити страни правителствата въвеждат строги закони, че само одобрените от тях новинарски организации могат да разпространяват новини - тежък удар върху социалните мрежи.

Пазарен ефект: Традиционните медии, одобрени от правителствата си за разпространение на информация, поскъпват значително

While everyone from McKinsey to the corporate sector and leading economists see generative AI as a great productivity-enhancing tool that will lift growth in decades to come, others see it as a potential new weapon. In a high-stakes game, a criminal group deploys the most deceptive generative AI deepfake the world has ever seen, phishing a high-ranking government official to hand over top-secret state information from a developed country. The daring move and success triggers the biggest national security crisis since WWII, ushering in a new era of far-reaching AI regulation.

In a historic move to deal with the catastrophic side effects of generative AI, the US and EU declare that all content produced by a generative AI should have the label 'Made by AI' and failure to comply will lead to a harsh penalty. In an even bigger blow to the generative AI hype, the government forces OpenAI and Google to reign in third-party access to their foundational large language models on national security grounds, meaning that only government-approved entities are allowed to use these new generative AI systems. The new regulation kills the generative AI hype, as VC investments dry up on concerns that generative AI will be more difficult to commercialise.

The generative AI deepfake incident goes from national security crisis to full-blown public distrust in information delivered on the Internet, as AI-produced content swells to 90% of all information. In all developed countries, governments make harsh laws that only news organisations approved by the government are allowed to disseminate news to the public in a big blow to social media platforms and 'non-compliant' news organisations.

Market impact: Traditional media companies approved by their governments for disseminating public news soar in value, with shares in The New York Times Company doubling.

РАСТЕЖЪТ В ЯПОНИЯ РАЗТЪРСВА ПАЗАРА НА ОБЛИГАЦИИ

JAPAN'S GDP GROWTH CAUSES A ROUT IN GLOBAL BOND MARKETS

Епохата на дефлация в Япония приключи, и ръстът на заплатите се завърна. През пролетта на 2023 преговорите доведоха до 3.6% увеличение, а през 2024 може да се стигне до нови 4%. Фискалният натиск да се намалят ставките по потребителските данъци ще промени спестовната нагласа на японците. А в навечерието на изборите премиерът Кишида и кабинетът му носят нова вълна популистки политики, които допълнително засилват потреблението.

Този продължителен ръст на потреблението кара бизнеса да повиши капиталовите си разходи. Богатите резерви от кеш на японските компании предполагат сериозен апетит за такива разходи. Динамиката на трудовия пазар също се променя - работната ръка намалява заради застаряването на населението, а търсенето расте успоредно с повишеното потребление. Това подхранва допълнително натиска върху заплатите, създавайки омагьосан кръг. Япония приема рамка за разпространение на нови технологии, което повишава

производителността въпреки негостимостта на работна ръка.

Глобалните вериги за доставки продължават да буксуват, но това е всъщност по-попътен вятър за Япония и води до ръст в инвестициите. Все повече технологични компании инвестират в страната заради правителствените стимули. Реализираните чрез технологиите икономии позволяват на страната да се справи с дълга си и да продължи с фискалните облекчения.

При въведения контрол върху доходността, японската икономика на практика е свръхстимулирана - реалните лихвени проценти намаляват заради фиксираните номинални стойности, но растящите инфлационни очаквания. Bank of Japan е принудена да прекрати контрола върху доходността. Това предизвиква сгромолясане на глобалните пазари на облигации, тъй като японските инвеститори връщат парите си обратно у дома.

Пазарен ефект: йената се засилва, тъй като японските инвеститори влагат в местни активи, тласкайки USDJPY пог 130, EURJPY пог 140 и AUDJPY пог 88.

The deflation era in Japan has ended, bringing wage growth back. Spring wage negotiations in 2023 resulted in a 3.6% rise in salaries, and 2024 could see an over 4% gain. Fiscal push from the proposed consumption tax rate cuts will prompt the Japanese consumer to move away from their savings mindset. As the current presidential term ends in September 2024, PM Kishida and his administration bring a host of populist policies that will bolster domestic demand further.

As demand growth is sustained, businesses announce capex increases. Abundant cash reserves of Japanese firms suggest a strong capex appetite, and this has also been reflected in BoJ's Tankan survey for September which noted an expected 13.3% increase in capex in FY23 from 7.4% increase in FY22. Labor dynamics are also shifting, with labour supply waning due to the aging population, while demand continues to increase in healthcare and social welfare, and due to the increasing domestic demand. This feeds back into the wage pressures, creating a virtuous cycle.

Japan steps up its economic transformation agenda by adopting a framework for technology diffusion which helps boost productivity despite the labour shortages. Global supply chains remain in a flux, but that is a tailwind for Japan due to the increasing trend of friendshoring, resulting in increased investments. More technology companies announce investments in Japan in 2024 amid government support. Technology cost savings allow Japanese government to deal with its debt and continue the fiscal easing to provide a sustained boost to growth, inflation and wages.

With a yield curve control policy in place, the Japanese economy is over-stimulated as real rates decline with nominal yields capped but inflation expectations rising. The BoJ is therefore forced to end its yield curve control policy in 2024. This causes a rout in global bond markets, as Japanese investors move money back home.

Market impact: Yen strengthens as Japanese investors repatriate money to domestic assets, pushing USDJPY below 130, EURJPY below 140 and AUDJPY below 88.

СРИВ ЗА ЛУКСОЗНИЯ СЕКТОР СЛЕД "ДАНЪК БОГАТСТВО"

LUXURY PLUNGES AS EU INTRODUCES WEALTH TAX

Иронично е, че ЕС - на практика най-голямата социална система в света - е създал 499 доларови милиардери, които плащат най-ниските данъци в сравнение с богатите от Северна Америка и Източна Азия. Според Global Tax Evasion Report 2024, милиардерите във Франция имат същия процент доходи преди облагане като тези в САЩ - напук на факта, че населението като цяло плаща 46-50% среден данък.

Тъй като социалното недоволство в Европа е постоянно на ръба на избухването, а и покрай високата цена на зеления преход, войната в Украйна и инфлацията, Европейската комисия се посвещава на представената през 2023 инициатива "Данъчно облагане на големите богатства за финансиране на екологичния и социалния преход". Комисията въвежда 2% данък върху милиардерите в ЕС, приемайки реалността, подчертана от Тома Пикети в неговата книга "Капиталът

през XXI век" - а именно, че богатството расте по-бързо от доходите. Тези 2% данък богатство осигуряват допълнителни 42 милиарда евро данъчни приходи, с които се финансират проекти по промените в климата, здравеопазването, образованието и инфраструктурата. Евантуално разширяване на обхвата на този данък и върху мултимилionерите ще донесе още 100-150 милиарда евро. Тази модерна версия на Робин Хуб предизвиква шокови вълни в европейската индустрия на лукса. Скорошни проучвания показват тясна зависимост между търсенето на луксозни стоки и нивата на неравенство. Новият данък на ЕК незабавно понижава пазарните очаквания за луксозните стоки и инвеститорите се отдръпват от тези компании.

Пазарен ефект: Акциите на LVMH поевтиняват с 40%. Други представители на луксозния сегмент, като Porsche и Ferrari, също пострагват сериозно.

It is a great irony that the EU, which is the world's biggest welfare system, has created 499 USD billionaires who are paying the lowest amount of personal tax in percentage of wealth compared to billionaires from North America and East Asia, according to the Global Tax Evasion Report 2024. Billionaires in France have a pre-tax income rate on par with US billionaires despite the fact that the entire population is paying between 46-50% in average tax, violating the core principle of reciprocity.

As social unrest in Europe is constantly at the edge of eruption, and as costs associated with the green transformation, the war in Ukraine and general inflation rise, the EU Commission commits to the July 2023 European Citizens' Initiative (ECI) entitled 'Taxing great wealth to finance the ecological and social transition'. The EU Commission implement a law that annually taxes 2% of wealth on billionaires in the EU, acknowledging the reality stated in Thomas Piketty's book 'Capital in the Twenty-First Century' that wealth is growing faster than income. The 2% wealth tax on EU billionaires raises EUR 42 billion in additional tax revenue, which goes into funding of climate change mitigating projects, health care, education and public infrastructure. In 2021, the total financial assets of households in the EU in equity and investment funds were around EUR 10 trillion, so a wider 2% wealth tax on multi-millionaires could lift tax revenue to around EUR 100-150 billion.

The EU's modern version of Robin Hood sends shockwaves through the European luxury industry. Recent studies have shown a strong correlation between the pursuit of luxury items and levels of income and wealth inequality. The EU Commission's new wealth tax immediately lowers market expectations for luxury goods demand in the future and investors dump European luxury stocks.

Market impact: LVMH shares plunge 40% on the EU Commission's new wealth tax and other parts of the luxury segment including Porsche and Ferrari see their share price suffering badly.

ОБИЧАЙ И ЛЕТИ

до -50% отстъпка
за втория билет

Отпразнувай Деня на влюбените с България Еър и вземи втори билет за любимия човек с отстъпка до -50%! Лети и обичай от София до всяка директна дестинация на България Еър!
Промоционалните условия са валидни до 15 февруари и важат за пътувания до 31 март.

www.air.bg

Ипотечен кредит

ДОМ за теб

- Ниска лихва, без скрити такси и условия
- Безплатна имуществена застраховка

Централна Кооперативна Банка
Важният си ти.

*5050
www.ccbank.bg

КАКВО ЩЕ СЕ СЛУЧИ С БЕНЗИНА ПРЕЗ 2024?

В България днес той е три пъти по-подостъпен,
отколкото през 80-те години

Текст КАЛИН НИКОЛОВ / Фотография iSTOCK

При грастичното поскъпване на цената на живота в последните години, подхранено и от откровено спекулативното поведение на търговци, ресторанти, хотелиери и пр., една от малкото утехи за българите остава относителната достъпност на горивата. Днешните около 2.61 лева за литър А95 със сигурност ни изглеждат солени на фона на 1.82 лева преди две години - но всъщност, ако погледнем статистиката, си остават доста изгодни спрямо доходите. Дори ако ги сравним с времевата отпреди прехода.

По последните данни на НСИ средната работна заплата у нас е 2072 лева на месец. Това означава, че със средната заплата могат да се купят 794 литра бензин. Докато към края на 2010 година цената на бензина е била почти същата - 2.61 лева за литър, но средната заплата е била едва 613 лева, достатъчна за покупката на едва 235 литра.

ПРОТИВНО НА СПОМЕНИТЕ НА МНОЗИНА, и в късната ера на социализма

горивата не са били по-достъпни. През 1984 литър А93 е струвал 80 стотинки, но средната заплата според НСИ е била 207 лева - тоест се е равнявала на 258 литра гориво. През 1985 с голямото поскъпване бензинът става 1 лев за литър, а средната заплата пораства до 213.67 лева - еквивалент на 213 литра гориво, или почти четири пъти по-малко, отколкото днес. Трябва да се върнем чак към 60-те години, отпреди Арабската петролна криза, за да видим по-добро съотношение. През 1969 бензин А-93 струва 9.5 стотинки, а средната заплата според НСИ е 117 лева. Но пък тогава и личните автомобили са все още рядкост по пътищата. През 1972 се пада 1 автомобил на 12 българи. Днес съотношението е един автомобил на 1.6 души.

ГОЛЕМИЯТ ВЪПРОС ОБАЧЕ Е какво ще се случи с цените на горивата през 2024 година. Повечето прогнози са за стабилни цени на петрола на световните пазари през годината. JP Morgan очаква те да се въртят около 83 долара

за барел брент, значително под 118-те долара за барел, постигнати след началото на войната в Украйна, и далеч под 144-те долара в разгара на световната финансова криза през 2008. JP Morgan дори прогнозира цените да тръгнат надолу през 2025, с около 10%. Независими наблюдатели предвиждат средните цени на бензин А95 около 1.40 евро в страните от Европейския съюз.

Българските шофьори обаче отдавна са забелязали, че цените на бензина у нас нямат пряка връзка с котировките на световните пазари. По-интересно е как ще се отрази отказът от използване на руски петрол в бургаската рафинерия, което трябва да стане постепенно до есента. В момента в България се продава най-евтиният бензин в целия ЕС, но разликата с другите пазари далеч не е толкова голяма, колкото предполагат по-ниските цени на суровините за "Лукойл Нефтохим" и ниските нива на акцизите. Напълно възможно е през 2024 цените в повечето европейски страни да паднат леко, а у нас да се запазят, изравнявайки се със средните в ЕС. ■

СТРАНИТЕ С НАЙ-СКЪП И НАЙ-ЕВТИН БЕНЗИН

НАЙ-ЕВТИН

3. Венесуела

Венесуела е в парадоксалната ситуация да е страната с най-големи доказани нефтени запаси в света, но да не може да се възползва пълноценно от тези богатства по политически причини. Цената за литър бензин е едва 3 европейски цента - но гражданите имат право само на строго ограничен лимит от гориво месечно, а на черния пазар цените са драстично по-високи.

2. Либия

Либия разполага с най-големите нефтени запаси в Африка - над 48 милиарда барела, доста над тези на Нигерия. Това обяснява и нездравия интерес на всички "велики сили" към тази държава. Както и усилените опити на всяка от тях да саботира производството във вреда на останалите. За местните хора цената на петрола е 0.028 евроцента за литър.

1. Иран

При огромните си нефтени залежи и лимитираните възможности за износ иранското правителство може да си позволи да осигурява субсидиран бензин на гражданите. Цената за тях е едва 15 000 риала - около 0.27 евроцента, но е валидна за 60 литра месечно потребление. През декември хакерска атака, която мнозина свързаха с Израел, блокира системите на бензиностанциите и остави страната без гориво за повече от денонощие.

НАЙ-СКЪП:

3. Исландия

Исландия разполага с евтина и неограничена енергия от геотермални и водноелектрически станции, и логично не желае да насърчава вноса на петрол. Актуалната цена от 2.12 евро за литър бензин е постигната с един от най-високите акцизи в света.

2. Монако

Либералният данъчен режим на някогашното пиратско княжество привлича богати хора от цял свят, включително и от България. Но онова, което местното правителство им опрощава като данъци, всячески се опитва да им вземе чрез други средства - включително и чрез втория най-скъп бензин в света, от 2.15 евро за литър А95.

1. Хонконг

С население от почти 7.5 милиона души, обитавщи територия от едва 1104 квадратни километра (по-малко от територията на София-град), Хонконг има добри причини да не насърчава притежаването на лични автомобили. Цената на местата за паркиране може да стигне шест- и дори седемцифрени суми, а бензинът по традиция е най-скъпият на планетата. В момента литър струва 2.83 евро.

WHAT WILL HAPPEN TO GASOLINE IN 2024?

In Bulgaria today it is three times more affordable than in the 1980s

By KALIN NIKOLOV / Photography iSTOCK

With the drastic increase in the cost of living in recent years, fueled by the frankly speculative behaviour of traders, restaurateurs, hoteliers, etc., one of the few consolations for Bulgarians remains the relative affordability of fuel. Current BGN 2.61 per litre of A95 certainly seems salty to us against the background of BGN 1.82 two years ago - but, if we look at the statistics, it is still relatively affordable compared to incomes. Even if we compare the current situation to the times before the transition.

According to the latest NSI data, the average salary in Bulgaria is BGN 2,072 per month. This means that the average salary can buy 794 litres of gasoline. While at the end of 2010, the price of gasoline was almost the same - BGN 2.61 per litre, but the average salary was only BGN 613, enough to buy only 235 litres.

CONTRARY TO THE MEMORIES OF MANY, even in the late era of socialism fuels were not more affordable. In 1984, a litre of A93 cost 80 cents, but the average salary, according to the NSI, was BGN 207 - equal to 258 litres of fuel. In 1985, with the big price increase, gasoline became 1 BGN per litre, and the average salary rose to 213.67 BGN - the equivalent of 213 litres of fuel, or almost four times less than today. We have to go all the way back to the 1960s, before the Arab oil crisis, to see a better ratio. In 1969, A-93 gasoline cost 9.5 cents, and the

average salary, according to the NSI, was BGN 117. But back then, private cars were still rare on the roads. In 1972, there was 1 car for every 12 Bulgarians. Today, the ratio is one car per 1.6 people.

HOWEVER, THE BIG QUESTION IS what will happen to fuel prices in 2024. Most forecasts are for stable oil prices on world markets throughout the year. JP Morgan expects them to hover around \$83 a barrel Brent, well below the \$118 a barrel reached after the start of the war in Ukraine and well below the \$144 at the height of the global financial crisis in 2008. JP Morgan even predicts prices to go down in 2025, by about 10%. Independent observers predict the average price of A95 gasoline to be around 1.40 euros in the countries of the European Union.

However, Bulgarian drivers have noticed for a long time that the prices of gasoline in our country do not have a direct relationship with the world markets. It is more interesting how the refusal to use Russian oil in the Burgas refinery, which should be done gradually by autumn, will affect local prices. Bulgaria currently sells the cheapest gasoline in the entire EU, but the difference with other markets is not as big as the lower prices of raw materials for Lukoil Neftohim and the low levels of excise taxes suggest. It is quite possible that in 2024 the prices in most European countries will fall slightly, and in our country they will remain stable, leveling with the average in the EU. ■

THE COUNTRIES WITH THE MOST EXPENSIVE AND CHEAPEST GASOLINE

CHEAPEST

3. Venezuela

Venezuela is in the paradoxical situation of being the country with the largest proven oil reserves in the world, but unable to take full advantage of these riches for political reasons. The price for a litre of gasoline is only 3 European cents - but citizens are only entitled to a strictly limited limit of fuel per month, and prices are drastically higher on the black market.

2. Libya

Libya has the largest oil reserves in Africa - more than 48 billion barrels, well above those of Nigeria. This also explains the unhealthy interest of all the "great powers" in this country. As well as the intensified attempts of each of them to sabotage the production to the detriment of the others. For local people, the price of oil is 0.028 euro cents per litre.

1. Iran

With its vast oil reserves and limited export opportunities, the Iranian government can afford to provide subsidized gasoline to its citizens. The price for them is only 15,000 rials - about 0.27 euro cents, but it is valid for 60 litres of monthly consumption. In December, a hacking attack that many linked to Israel shut down gas station systems and left the country without fuel for more than a day.

THE MOST EXPENSIVE:

3. Iceland

Iceland has cheap and unlimited energy from geothermal and hydroelectric plants, and is logically reluctant to encourage oil imports. The current price of 2.12 euros per litre of gasoline has been achieved with one of the highest excise taxes in the world.

2. Monaco

The liberal tax regime of the former pirate principality attracts rich people from all over the world, including Bulgaria. But what the local government forgives them as taxes, it tries in every possible way to take from them through other means - including through the second most expensive gasoline in the world, from 2.15 euros per litre of A95.

1. Hong Kong

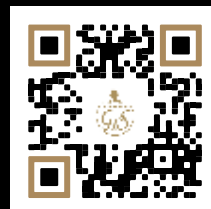
With a population of almost 7.5 million people inhabiting an area of only 1,104 square kilometres (less than the area of Sofia-grad), Hong Kong has good reasons for not encouraging private car ownership. The cost of parking spaces can reach six- and even seven figures, and gasoline is traditionally the most expensive on the planet. At the moment, a litre costs 2.83 euros.

GRAND HOTEL SOFIA

*We give YOU
the recognition you DESERVE!*

1, Gurko Str., 1000 Sofia
Reception: +359 2 811 0811
Reservations: +359 2 811 0800

ИНДУСТРИЯ В ДВИЖЕНИЕ

BMW възнамерява да преобрази начина, по който се произвеждат автомобили.
И ще го направи догодина

Текст КОНСТАНТИН ТОМОВ / Фотография BMW, КОЛЕЛА

Макар и украсен специално за събитието, хангар 140 в мюнхенската фабрика на BMW изглежда като всяко друго старо индустриално хале. Трябва да познаваш историята му, за да знаеш, че на това място и между тези стени в продължение на 101 години са произвеждани някои от най-забележителните двигатели на всички времена. Но "събитието", което ни е събрало тук, на практика слага край на тези 101 години. BMW представя плановете за развитие на най-старата си фабрика, но в тях вече няма място за двигатели с вътрешно горене. Самото им производство още миналата година бе преместено от тук в Австрия и Великобритания. А след три години и последният автомобил с ДВГ ще е окончателно слязъл от поточните линии в Мюнхен.

ИСТОРИЯТА НА BAYERISCHE MOTOREN WERKE започва именно като производител на двигатели през 1913, когато предшественикът на днешния гигант е основан от Карл Рап. Отначало тези двигатели са самолетни - 6-цилиндрови редови агрегати, използвани в бойни машини като Fokker D.VII. През 1918, по силата на Версайския договор, на BMW е забранено да произвежда компоненти за самолети. За да оцелее, фирмата се ориентира към плугове, тенджери... и мотоциклети. През 1922 правата върху името и патентите са продадени на виенския финансист Камило Кастильони. Първата фабрика на Рап започва да прави спирални апарати (днес наследникът ѝ се нарича Knorr-Bremse). "Новото" BMW на Кастильони се премества и в нова фабрика на Лерхенауер щрасе - където е сърцето на компанията и до ▶

► ген-днешен. Но ще минат още 30 години, преди тук да започнат да се правят автомобили.

Довоенните коли на BMW се правят съвсем другояче - в Айсенах. Но след Втората световна война Айсенах остава в съветската окупационна зона. Част от машините са изнесени в източна посока, а след време във фабриката започва да се произвежда автомобил, който няма нищо общо с BMW: Wartburg 311. Безсилни да направят нещо по въпроса, в Мюнхен са принудени да започнат от нулата. През 1952 се появява BMW 501 - първият следвоенен модел на компанията, и първият, произведен в Мюнхен. Близко десетилетие компанията се крепи на ръба на фалита, балансирайки между скъпи автомобили в малки серии (от 501 до 507) и бюджетни решения като прословутата Isetta, по лиценз на италиански производител на хладилници. Съдбата на BMW се променя рязко едва през 1961, когато на бял свят се появява легендарната Neue Klasse: ново поколение автомобили, съчетаващи практичност, достъпност и радост от шофирането.

СЕГА, ШЕСТ ДЕСЕТИЛИТИЯ ПО-КЪСНО, BMW СЕ ПОДГОТВЯ да пусне следващата Neue Klasse - семейство електромобили от ново поколение, които са в основата на плановете ѝ за развитие. За целта фабриката в Мюнхен ще бъде изцяло преобразена - но без нито за момент да прекъсва производството на Серия 3, Серия 4 и i4, което върви с пълна сила в момента. Вместо това компанията ще събори старите хангари - включително и нашия 140 - и на тяхно място ще построи 4 изцяло нови сгради, нова поточна линия и цех за каросерии. Първият модел от "новото" Neue Klasse семейство ще се появи догодина - електрически кросоувър с размерите на X3 - но ще се прави другояче, в новия унгарски завод в Дебрецен. В началото на 2026 в Мюнхен започва производството на сеганя Neue Klasse - на практика Серия 3 за бъдещето. А от 2027 тук ще се правят само електрически автомобили.

В последните месеци спирането на субсидиите и известното отгърпване на купувачите от електрическия сегмент накара много компании да преразгледат плановете си, дори да намалят осезаемо производството на електромобили. Но това не важи за BMW: компанията отчете 78% ръст при електрическите си модели през 2023, на фона на най-високите общи продажби в цялата си история. През 2024 всеки пети автомобил, продаден от BMW, ще е без двигател с вътрешно горене, прогнозира Милан Неделкович, член на борда на директорите, отговарящ за производството. През 2030 ще е вече всеки втори.

Милан Неделкович / Milan Nedeljkovic

Виртуално копие на завода в Мюнхен /
A virtual copy of the plant

ЕЛЕКТРИЧЕСКИЯТ ПРЕХОД ОБИКНОВЕНО СЪЗДАВА неспокойно усещане в душите на автомобилните работници: колите на ток са по-прости за производство и изискват по-малко хора край поточната линията. С прекъсването на производството на мотори, BMW вече е преназначила 1200 души на други позиции - и дори в други заводи. Питам Неделкович дали тази тенденция ще се засили към 2030 година. "Всъщност в момента осъзнаваме, че електрическата мобилност ни кара да наемаме нови хора, не да освобождаваме", отговаря ми той. "Дори сериозното повишаване на ефективността в заводите ни не може изцяло да компенсират нуждата от нови хора заради растящото търсене на електромобили. Така че в бъдеще не очакваме сериозна промяна в броя на служителите

си. Разбира се, това зависи и от търсенето за нашите автомобили".

ПО-ЕФЕКТИВНОТО ПРОИЗВОДСТВО Е В ОСНОВАТА на iFactory - философията на BMW за завода на бъдещето. Много от нейните компоненти вече са в употреба днес: например изцяло виртуалното копие на завода в Мюнхен, което позволява по-лесно стикване между отделните производства; възможността нови работници да се обучават с добавена реалност - като заварчици например; гъвкавата платформа, която позволява дори на работниците без никакви софтуерни познания да си създават собствени мобилни приложения според нуждите (например за каталогизиране на доставени дефектни суровини или компоненти); постоянната връзка между всички заводи на BMW, така че кога-

Производство на BMW 700 в началото на 60-те години
Producing the BMW 700, early 1960s

то някой се сблъска с проблем и го реши, останалите да имат готово решение...

Истинската "фабрика на бъдещето" обаче ще започне с появата на Neue Klasse. Това ще е не просто нов модел (на въпроса как точно ще се казва правеният в Мюнхен седан, Неделкович и колегите му запазват загадъчно мълчание). Това ще е съвсем друга архитектура, друга последователност на монтажа, много по-малко звена по поточната линия. "Neue Klasse ще има значително по-малко връзки в самия автомобил, и различни технологии за свързване на компонентите", обяснява шефът на BMW по производството. Новата архитектура и поредицата други оптимизации означават, че себестойността на производството на един автомобил през 2025 трябва да е с 25% пониска, отколкото през 2019. Значи ли това, че електромобилите най-после ще повтинеят?

Отговорът на Неделкович е категоричен и лаконичен: "Не". Понижените разходи в производството не могат да компенсират скъпите батерии. "От наша гледна точка, електромобилите не могат да постигнат цената на двигател с вътрешно горене", уточнява Неделкович - изказване, което противоречи на повтаряни от години мантри в автомобилната индустрия, но напълно съвпада с действителността. "Онова, което можем да направим, е да намалим разликата. И с намаляване на производствените разходи, и с подобряване на самата високоволтова батерия, чието следващо поколение при нас ще струва с 40 до 50% по-малко... Но дори и така, това си остава една скъпа технология".

2019 НЕСЛУЧАЙНО Е БАЗАТА, ПО КОЯТО СЕ МЕРЯТ стратегите на BMW: това бе по-

следната нормална година, без Covid, войни, дефицит на полупроводници. Периодът след това донесе още едно огромно сътресение за автоиндустрията: веригата от доставки и логистиката преживяха толкова кризи, че повечето компании се отказаха от философията на т. нар. "стегнато производство", на just-in-time доставките. Питам Милан Неделкович дали вече доверието в глобалната логистична система започва да се възстановява, или just-in-time ще остане в миналото. "Ние все още го голяма степен се придържаме към just-in-time производството, и не виждаме причина да го променяме", отговаря Неделкович. "Философията на BMW е основана върху гъвкавостта. Ние сме може би единственият автомобилостроител в света, който може да променя последователността на планираната продукция 6 до 8 дни преди да бъде произведена. Това важи и за доставчиците ни. То ни даде голямо предимство по време на кризата за полупроводници - когато знаехме, че определен компонент ще липсва, можехме да адаптираме производството". По същия начин компанията може да реагира на промени в поръчките от дилърите си.

Все пак, настоявам аз, глобалната логистика днес изглежда по съвсем друг начин в сравнение с 2019 - блокади на Суецкия канал, напрежение около Йемен, миналогодишното пресъхване на плавателните реки в Европа, хакерски атаки срещу железници и пристанища... Може ли в такава среда да се разчита на "доставки на момента". "Всичките ни доставчици са способни и искат да предложат такива доставки. Винаги ще има външни фактори, които въздействат. Наводнение в Словакия. Пожар някъде в Чехия. На тези фактори трябва да се реагира. Но предимствата от гъвкавото производство са по-големи от неудобството, което ни причинява нуждата от такива реакции", смята Неделкович. Освен всичко, в съвременната логистика прозрачността и достъпът до информация в реално време са несравнимо по-големи, отколкото преди двайсетина години.

ПОСЛЕДЕН ВЪПРОС: ПРИТЕСНИТЕЛНО ЛИ Е за BMW отпадането на субсидиите за електромобили на някои основни пазари, включително и в Германия? Неделкович поклаща глава: за него субсидиите имат смисъл в началото на една трансформация, за да ѝ дадат малко инерция, но е грешно да се разглеждат като дългосрочно решение. В крайна сметка, смята директорът на производството в BMW, всичко опира до едно съвсем просто нещо: "Преди всичко се нуждаеш от добър, атрактивен продукт. Ако продуктът ти не е привлекателен, клиентът няма да го купува - и със, и без субсидия". ■

AN INDUSTRY IN MOTION

BMW intends to transform the way cars are made. Starting next year

By KONSTANTIN TOMOV / Photography BMW, KOLELA

Although especially decorated for the event, hangar 140 at BMW's Munich factory looks like any other old industrial hall. You have to delve into its history to know that some of the most remarkable engines of all time have been produced in this place and within these walls for 101 years. However, the event that brought us here effectively ended those 101 years. BMW unveils development plans for its oldest factory, but they no longer involve internal combustion engines. Their production itself was moved from here to Austria and Great Britain last year. And in three years, the last ICE car will finally roll off the production lines in Munich.

THE HISTORY OF BAYERISCHE MOTOREN WERKE began precisely as an engine manufacturer in 1913 when the predecessor of today's giant was founded by Karl Rapp. At first, these en-

gines were aircraft - 6-cylinder in-line units used in combat machines such as the Fokker D.VII. In 1918, under the Treaty of Versailles, BMW was prohibited from producing aircraft components. To survive, the company turned to ploughs, pots... and motorcycles. In 1922 the rights to the name and patents were sold to the Viennese financier Camillo Castiglioni. Rapp's first factory began making brake callipers (today its successor is called Knorr-Bremse). Castiglioni's "new" BMW also moved to a new factory on Lerchenauer Strasse - where the heart of the company remains to this day. But it would be another 30 years before cars started being made here.

The pre-war BMW cars were crafted elsewhere - in Eisenach. However, after World War II, Eisenach remained in the Soviet occupation zone. Some of the factory machines were exported to the East, and after a while, the factory began to produce a car that had nothing to do with BMW:

the Wartburg 311. Powerless to do anything about it, the people in Munich were forced to start from scratch. In 1952, the BMW 501 appeared - the company's first post-war model and the first produced in Munich. For nearly a decade, the company has been on the brink of bankruptcy, balancing between expensive cars in small series (from 501 to 507) and budget solutions such as the notorious Isetta, made under license from an Italian refrigerator manufacturer. The fate of BMW changed for good only in 1961 when the legendary Neue Klasse appeared: a new generation of cars combining practicality, affordability and driving pleasure.

NOW, SIX DECADES LATER, BMW is preparing to launch the next Neue Klasse, a new-generation family of electric vehicles that are at the heart of its development plans. For this purpose, the Munich factory will be completely ▶

ЗАСТРАХОВАЙТЕ ВАШИЯ ДОМ НА ПРОМОЦИОНАЛНА ЗИМНА ЦЕНА!

Погрижете се за спокойствието и сигурността на Вашия дом и имущество със застраховка „**Защитена фамилия**“ с **20% отстъпка** до края на февруари.

За допълнителна информация посетете www.armeec.bg

Винаги с вас!

ЗАСТРАХОВАЙТЕ ВАШИЯ ДОМ НА ПРОМОЦИОНАЛНА ЗИМНА ЦЕНА. ПОГРИЖЕТЕ СЕ ЗА СПОКОЙСТВИЕТО И СИГУРНОСТТА НА ВАШИЯ ДОМ И ИМУЩЕСТВО СЪС ЗАСТРАХОВКА „**ЗАЩИТЕНА ФАМИЛИЯ**“.

Какви са предимствата, предлагани от ЗАД „АРМЕЕЦ“:

- 20% отстъпка от застрахователната премия;
- Застрахователно покритие, изцяло съобразено с Вашето жилище и имуществото Ви;
- Бърза процедура и експертна консултация при сключване на застраховката;
- Възможност за избор на застрахователните рискове;
- Покритие срещу кражба чрез взлом и кражба с техническо средство до 14 000 лева без опис на имуществото;
- Навременно изплащане на щетите в случай на застрахователно събитие;
- Осигурен денонощен асистенс център на телефон: **0 700 1 3939**.

Къде можете да сключите застраховка „**ЗАЩИТЕНА ФАМИЛИЯ**“?

- В офисите на ЗАД „Армеец“;
- При застрахователните брокери и агенти, които са партньори на компанията.

ПРОМОЦИЯТА Е ВАЛИДНА ДО 29.02.2024г.

► transformed - but without interrupting for a moment the production of Series 3, Series 4 and i4, which is running at full speed. Instead, the company will demolish the old hangars - including our Hangar 140 - and build 4 entirely new buildings, a new assembly line and a body shop in their place. The first model of the "new" Neue Klasse family will arrive next year - an electric crossover about the size of the X3 - but it will be made elsewhere, at the new Hungarian BMW plant in Debrecen. At the beginning of 2026, production of the Neue Klasse sedan - the 3 Series of the future - will begin in Munich. And from 2027, only electric cars will be made here.

In recent months, the suspension of EV subsidies and the withdrawal of buyers from the electric segment have caused many companies to revise their plans, even to significantly reduce the production of electric cars. But that's not the case for BMW: the company reported 78% growth in its electric models in 2023, amid the highest overall sales in its history. In 2024, every fifth car sold by BMW will be without an internal combustion engine, predicts Milan Nedeljkovic, member of the board of directors in charge of production. In 2030, it will be one in two.

THE ELECTRIC TRANSITION USUALLY CREATES an uneasy feeling in the souls of auto workers: electric cars are simpler to manufacture and require fewer people on the assembly line. With the suspension of combustion engine production, BMW has already reassigned 1,200 people to other positions - and even to other plants. I ask Nedeljkovic whether this trend will intensify towards 2030. "Actually, right now we're realizing that electric mobility is making us hire new people, not fire," he tells me. "Even a serious increase in efficiency in our factories cannot fully compensate for the need for new people due to the growing demand for electric cars. So in the future, we do not expect a major change in the number of our employees. Of course, this also depends on the demand for our cars".

More efficient production is at the heart of iFactory - BMW's philosophy for the automotive plant of the future. Many of its components are already in use today: for example, the completely virtual copy of the factory in Munich, which allows easier docking between individual productions; the possibility of training new workers with augmented reality - such as welders for example; the flexible platform that allows even workers without any software knowledge to create their own mobile applications as needed (for example, to catalogue delivered defective raw materials or components); the constant link between all BMW plants, so that when one encounters a problem and solves it, the others have a ready solution...

HOWEVER, THE REAL "FACTORY OF THE FUTURE" will begin with the appearance of the Neue Klasse. This will not just be a new model (when asked exactly what the Munich-made sedan will

be called, Nedeljkovic and his colleagues remain mysteriously silent). It will be a completely different architecture, a different assembly sequence, and much fewer units on the assembly line. "The Neue Klasse will have significantly fewer joints in the car itself, and different technologies to connect the components," explains BMW's head of production. The new architecture and a series of other optimizations mean that the cost of producing a car in 2025 should be 25% lower than in 2019. Does this mean that electric cars will finally get cheaper? Nedeljkovic's answer is short: "No". Reduced manufacturing costs cannot compensate for expensive batteries. "From our point of view, electric cars cannot reach the price of an internal combustion engine," explains Nedeljkovic - a statement that contradicts a mantra repeated for years in the car industry, but completely coincides with reality. "What we can do is reduce the gap. Both by reducing production costs and by improving the high-voltage battery itself. Its' next generation will cost 40 to 50% less... But even so, it remains an expensive technology".

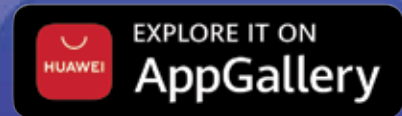
2019 IS NOT ACCIDENTLY THE BASIS by which BMW strategists are measured: it was the last normal year, without COVID-19, wars, and shortage of semiconductors. The period after that brought another huge upheaval for the auto industry: the supply chain and logistics experienced such crises that most companies abandoned the philosophy of the so-called "just-in-time manufacturing". I ask Milan Nedeljkovic whether confidence in the global logistics system is already starting to be restored, or just-in-time will remain a thing of the past. "We still largely stick to just-in-time production, and we see no

reason to change," Nedeljkovic replies. "BMW's philosophy is based on flexibility. We are perhaps the only car manufacturer in the world that can change the sequence of planned production 6 to 8 days before it is produced. This also applies to our suppliers. It gave us a great advantage during the semiconductor crisis - when we knew a certain component was going to be missing, we could adapt production." Similarly, the company can react to changes in orders from its dealers. Still, I insist, global logistics today look very different compared to 2019 - blockades on the Suez Canal, tensions over Yemen, last year's drying up of navigable rivers in Europe, and hacker attacks on railways and ports... Is it possible to rely on "just-in-time" deliveries in such an environment? "All our suppliers are capable and willing to offer such supplies. There will always be external factors that impact. A flood in Slovakia. A fire somewhere in the Czech Republic. These factors must be responded to. But the advantages of flexible manufacturing outweigh the inconvenience caused by such reactions," Nedeljkovic believes. Moreover, in modern logistics, transparency and access to real-time information are incomparably greater than twenty years ago.

One last question: is BMW worried about the end of EV subsidies in some key markets, including Germany? Nedeljkovic shakes his head: for him, subsidies make sense at the beginning of a transformation, to give it some momentum, but it is wrong to see them as a long-term solution. In the end, believes the director of production at BMW, it all boils down to one very simple thing: "Above all, you need a good, attractive product. If your product is not attractive, the customer will not buy it - with or without a subsidy." ■

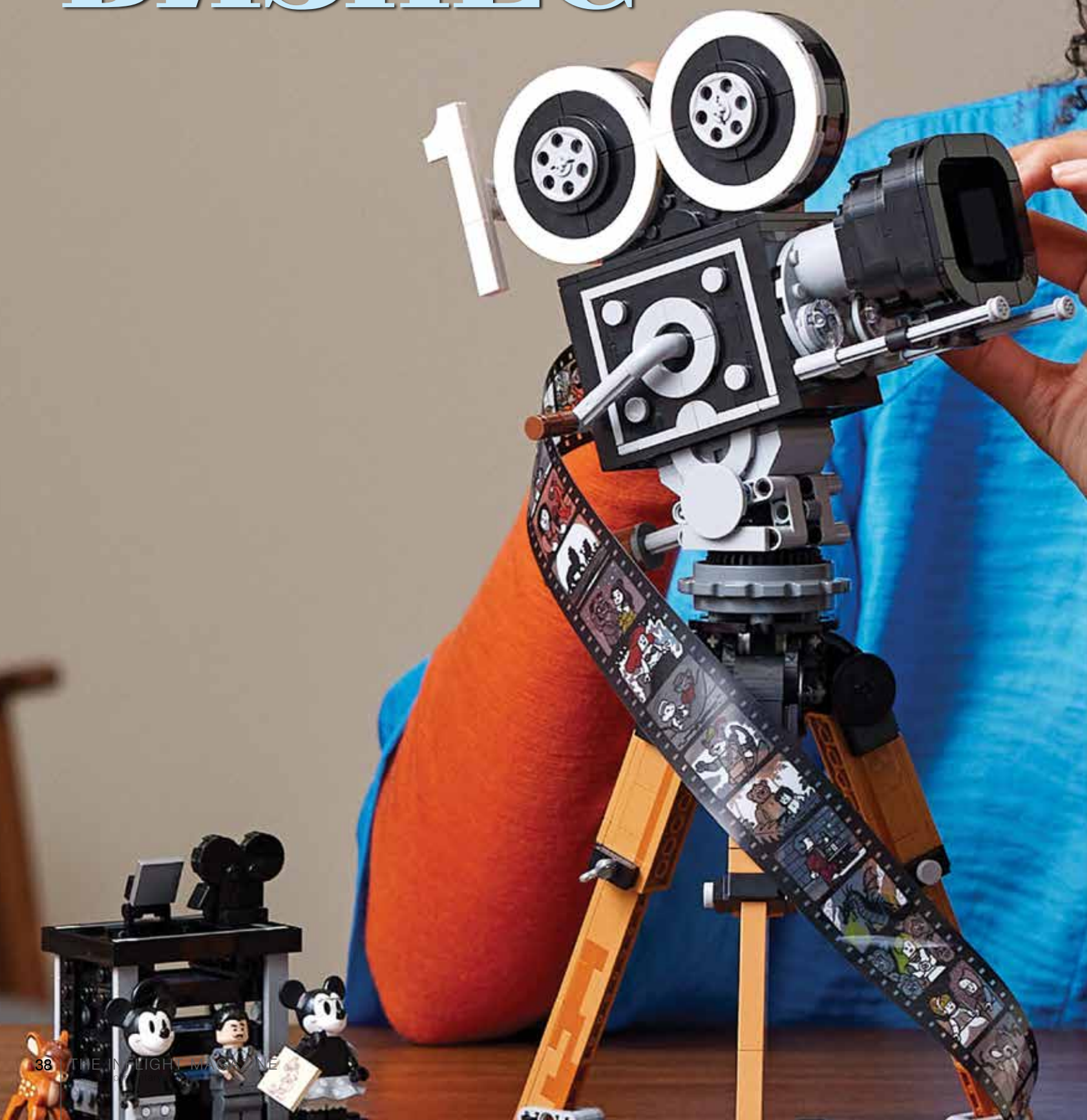

НАВСЯКЪДЕ С ТЕБ

Централна Кооперативна Банка
Важният си ти.

ВЕСЕЛ БИЗНЕС

Пазарът на играчки вече надхвърля 100 милиарда долара годишно - и все по-важна роля в него играят Вкусовете не на децата, а на възрастните

Текст РАЛФ ПЕТРОВ / Фотография IPL SPIELWARENMESSE

Бог не си играе с Вселената“, смята Алберт Айнщайн. „Не учи Господ какво да прави със заровете“, репликира колегата му Нилс Бор.

„Не зная как е при вас, но за мен е невъзможно да вляза в магазин за играчки, без да си купя нещо“, чистосърдечно признава Фредерик Там, която от години научно следи тенденциите при забавленията за малки и големи. Според нейния екип, глобалния пазар на играчки в момента възлиза на малко над 100 милиарда щатски долара годишно - като през последните 5 години бележи редовен среден ръст от 3.5%. Здравословният растеж важи и за България, където дори в периоди на тежка икономическа криза възрастните винаги намират начин да заделят средства, за да зарадват малчуганите, а най-креативните български производители на играчки ежегодно участват на водещия форум в бранша – международния панаир за играчки Spielwarenmesse в Нюрнберг.

БЕЗ ПРЕУВЕЛИЧЕНИЕ МОЖЕ ДА СЕ КАЖЕ, че индустрията на играчките се радва на добро здраве. За всяко дете до 10-годишна възраст в момента се харчат средно по 61 долара годишно за играчки. Естествено, това число варира сериозно според локацията: средно 377 долара на дете в Северна Америка, но само 44 долара на дете в Азия.

Все пак не всичко е розово: на 12 ключови пазара, които специализираната в бизнеса с играчки агенция Circapa анализира седмично, през изминалата 2023 е регистриран спад. Средната прогажна цена на играчка, която години наред растеше успоредно с инфлацията, сега е стабилна. Но това не е чак толкова притеснително: просто в годините на пандемията пазарът растеше с изпреварващо темпо. Продажбите сега всъщност са с 24% по-големи, отколкото са били през 2019. Това обаче се отнася до стойността. Иначе бройките намаляват: знак, че напоследък купуваме по-малко, но по-скъпи играчки. В същото време някои тенденции, наложени от Covid-19, постепенно отмират. Клиентите все по-често пазаруват във физически магазини и правят по-малко онлайн поръчки, в сравнение с 2022. А физическото пазаруване не насърчава харченето в степенята, в която го прави поръчването онлайн. От друга страна обаче, потребителите се фокусират върху по-едри като размер покупки, когато отиват в магазините.

ЛЮБОПИТНО Е СЪЩО, ЧЕ ПРОДЪЛЖАВА да се наблюдава намаляване на продажбите на стоки за момичетата. Обяснението на Фредерик Там е, че гнес момичетата съзряват все по-рано и се отдръпват от играчките - на госта по-ранна възраст от момчетата, във всеки случай. Колкото до категориите, ►

► колекционерските и лицензни продукти са развиват госта по-добре спрямо целия пазар, но в момента също бележат спад, което не беше така през 2022. От светлата страна на тунела, Rocketop и Lego продължават да се справят отлично.

Сред продуктите с най-голям ръст през 2023 са игрите на карти със стратегически елементи, традиционните плъшени играчки, стандартните строителни конструктори, моделите на автомобили и игрите за възрастни. Това са също и най-печелившите сектори в бранша. Според проучване от средата на миналата година, при марките Rocketop продължава да е номер едно, следват Squishmallows, Star Wars, Marvel и количките на Hot Wheels. В този списък отпреди месеци все още липсва госпожицата в розово - куклата Барби - но след толкова усърдно промотирания филм на Грета Гъруиг продажбите ѝ се развиха като пожар, така че в момента, в който четете този текст, Барби също е в челната петица.

СЕРИОЗЕН ПРИНОС КЪМ РАСТЕЖА ИМАТ КЛИЕНТИТЕ, които купуват играчки не за децата, а за себе си. Експертите наричат тази група "kidults" - неологизъм, съставен от kid (дете) и adults (възрастен). Явлението се наблюдава от 15 години и сякаш покрай пандемията получи нов тласък. Най-големият световен панаир за играчки, Spielwarenmesse в Нюрнберг, също разпознава тази важна тенденция. Поради това следващото издание на изложението през 2024 ще се фокусира специално върху продуктите за възрастни. "Благодарение на покупателната си способност kidults представляват атрактивна целева група, която генерира високи обороти за търговците на гребно", споделя Кристиан Улрих, говорител на Изпълнителния съвет на Spielwarenmesse. Само в САЩ на играещите възрастни се падат около 25 процента от продажбите на играчки, което, преведено в числа, прави 9 милиарда долара годишни приходи. В Япония и Южна Корея дори вече има магазини, предлагащи само kidults продукти.

ПРИМЕР В ТОВА ОТНОШЕНИЕ Е и производителят на популярните строителни блокчета Lego. Възрастни фенове на марката с удоволствие сглобяват сложни бойни кораби, самолети или замъци на принцеси, след което ги продават на вторичния пазар. Такъв комплект може да струва до няколкостотин евро. Децата тук определено не са целевата група. Не само Lego предлага конструктори, специално обозначени за строители

на възраст над 18 години. Според гамската компания, броят на възрастните почитатели на блокчетата постоянно расте.

Какви са хората, чиито хоби са играчките за възрастни? Една част от тях изпитва носталгия към детството, или пък купува обекти на желанието, за които е мечтала някога, но не е можела да си позволи. Други пък са ревностни почитатели на определени играчки или марки, които никога не са преставали да колекционират. С напрегването на годините и увеличаване на материалното им благосъстояние, сбирките нарастват внушително. Има и трети тип, който може да бъде определен като авангарден. Към него спадат хора като американския рапър Тревис Скот и други знаменитости, които са в състояние да предизвикат тренд, като влизат в стила си елементи от комикси и играчки. По този начин играчките се превръщат в своеобразен символ на техния статус. Чрез тях тези хора се стремят да покажат, че разполагат не само с пари, но и с вкус. Все по-често играчките поемат ролята, която доскоро играеха скъпите часовници или обувки. Немалко играчки се възприемат като изкуство и добра финансова инвестиция. Такъв е случаят с колекционерските игри на карти Magic, Yu-Gi-Oh! или Rocketop. Някои игрови карти се изкупу-

ват от финансови спекуланти, защото са оценени на шестцифрени суми в евро.

ЗА ФИНАЛ: КАКВИ СА ТЕНДЕНЦИИТЕ И ПРОГНОЗИТЕ за 2024?

При всички положения, ще продължим да усещаме насрещния вятър в следствие на икономическата криза. Потребителите ще се опитват да бъдат по-пестеливи и в същото време ще се стараят да реагират по-адекватно на темата устойчивост. Всичко това вече води до покачване на обема на продажбите при играчките втора употреба. По отношение на маркетинга, доскоро много се говореше за ролята на инфлуенсърите, но сега социалната мрежа TikTok се налага като най-важният канал, чрез който може да влияе на продажбите.

Любопитно е, че в момента много от артикулите, които виждаме на върха на класацията по продажби, са деривати на развлекателната индустрия, и особено киното. Интересът се движи основно от фенове и колекционери, дори от модните течения. „За разлика от преди, днес не доминират истински интелигентните и находчиви играчки“, отчита Фредерик Там. „За да се катализира истински ръст в индустрията, ще трябва отново да се появят нови играчки, които се фокусират върху увеличаване на емоцията и удоволствието от самата игра“. ■

CRAFTED IN JAPAN
MAZDA CX60 Plug-in Hybrid

327КC, 8 степенен автоматик, 4x4
8000 лв ЕКО БОНУС от MAZDA до 31 декември 2023

mazda.bg

DRIVE TOGETHER

A TOY STORY

The toy market now exceeds 100 billion dollars a year – and the tastes of the adults rather than those of the children play an increasingly important role in it

By RALF PETROV / Photography IPL SPIELWARENMESSE

God does not play dice with the universe,” according to Albert Einstein. “Einstein, stop telling God what to do,” his colleague Niels Bohr retorted.

“I don’t know about you, but it’s impossible for me to set foot in a toy store without buying something,” frankly admits Frederique Tutt, who has been scientifically monitoring trends in entertainment for children and adults for years. According to her team, the global toy market currently stands at just over 100 billion US dollars per year – with a regular average growth of 3,5% over the past 5 years. Healthy growth also applies to Bulgaria, where even in times of severe economic crisis, adults al-

ways find a way to set aside funds to cheer up the little ones, and the most creative Bulgarian toy manufacturers annually participate in the leading forum in the industry – the International Toy Fair in Spielwarenmesse in Nuremberg.

IT’S NO EXAGGERATION TO SAY THAT THE TOY INDUSTRY is enjoying good health. For each child up to the age of 10, an average of 61 dollars is currently spent annually on toys. Naturally, this number varies greatly by location: an average of 377 dollars per child in North America, but only 44 dollars per child in Asia. However, nothing is ever perfect: in 12 key markets, which the agency specialized in

the toy business Circana analyzes weekly, a decline was registered in the past 2023. The average selling price of a toy that for years rose in line with inflation, is now stable. But that’s not all that worrying: it’s just that during the pandemic years the market was growing at an outpacing pace. Sales are now actually 24% higher than they were in 2019. However, this is about value. Otherwise, the numbers are falling: a sign that we’ve been buying fewer but more expensive toys lately.

At the same time, some trends imposed by Covid-19 are gradually dying out. Customers are increasingly shopping in brick-and-mortar stores and ordering less online than

in 2022. And brick-and-mortar shopping does not encourage spending to the same degree that online shopping does. On the other hand, however, customers focus on larger-size purchases when they visit the brick-and-mortar stores.

IT IS ALSO CURIOUS THAT SALES OF GIRLS' MERCHANDISE continue to decline. Frederique Tutt's explanation on this is that nowadays girls are maturing earlier and withdrawing from toys at a much earlier age than boys, in any case. In terms of categories, collectibles and licensed products have fared better than the overall market, but are also currently in decline, which was not the case in 2022.

On the bright side, Pokemon and Lego continue to do well.

Among the products with the greatest growth in 2023 are card games with strategic elements, traditional stuffed toys, standard building blocks, model cars, and games for adults. These are also the most profitable sectors in the industry. According to a study from the middle of last year, brands such as Pokemon continue to be number one, followed by Squishmallows, Star Wars, Marvel and Hot Wheels cars. This list from months ago is still missing the lady in pink – the Barbie doll – but after Greta Gerwig's heavily promoted movie, her sales spread like wildfire, so while you are reading this, Barbie is also in the top five.

A SERIOUS CONTRIBUTION TO GROWTH IS MADE by customers who buy toys not for children, but for themselves. Experts call this group "kidults" - a neologism composed of kid (child) and adults (adult). The phenomenon has been observed for 15 years and seems to have received a new impetus after the pandemic. The biggest international toy fair, Spielwarenmesse in Nuremberg also recognizes this important trend. Thus, the next edition of the exhibition in 2024 will focus specifically on products for adults. "Thanks to their purchasing power, kidults represent an attractive target group that generates high turnover for retailers," shares Christian Ulrich, spokesperson for ▶

► the Spielwaremesse Executive Board. In the US alone, playing adults account for about 25 per cent of toy sales, which translates into \$9 billion in annual revenue. In Japan and South Korea, there are even now stores offering only kidults products.

AN EXAMPLE IN THIS REGARD IS LEGO, the manufacturer of the popular building blocks Lego. Adult fans of the brand are happy to assemble complex battleships, planes or princess castles, which then they sell on the secondary market. Such a set can cost up to several hundred euros. Children are definitely not the target group here. Not only Lego offers building blocks, specially labelled for builders over the age of 18. According to the Danish company, the number of adult fans of blocks is constantly growing.

What are the people whose hobby is adult toys? A part of them feel nostalgia for childhood or they buy things they once dreamed of, but couldn't afford. Others are ardent

fans of certain toys or brands that have never stopped collecting. As the years and their finances progressed, the collectables drastically increased. There is also a third type, which may be defined as avant-garde. It includes people such as the American rapper Travis Scott and other celebrities who can cause a trend by weaving elements of comics and toys into their style. Thus, toys become a kind of symbol of their status. Through them, those people strive to show that not only do they have money, but also good taste. More and more often, toys are taking over the role that until recently was played by expensive watches or shoes. Many toys are perceived as art and good financial investment. Such is the case with the collectable card games Magic, Yu-Gi-Oh! or Pokemon. Some playing cards are bought by financial speculators because they were valued at six-figure sums in euros.

FOR THE ENDING: WHAT ARE THE TRENDS and predictions for 2024? In any

case, we will continue to feel the headwinds as a consequence of the economic crisis. Customers will try to be more frugal and at the same time respond more adequately to the topic of sustainability. All that already leads to an increase in the volume of sales of second-hand toys. In terms of marketing, until recently many talked about the role of the influencers, but now the social media TikTok is establishing itself as the most important channel through which it can influence sales.

Curiously, many of the products we see at the top of the sales chart right now, are derivatives of the entertainment industry and especially cinema. Interest is mainly driven by fans and collectors, and even from fashion trends. "Unlike before, today's truly intelligent and resourceful toys do not dominate," reports Frederic Tutt. "To catalyse the real growth in the industry, new toys that focus on increasing the emotion and enjoyment of the game itself will need to re-emerge." ■

HORIZONTE SEATING SYSTEM | DAIKI SWIVEL ARMCHAIRS
MARCIO KOGAN / STUDIO MK27 DESIGN
DISCOVER MORE AT [MINOTTI.COM/HORIZONTE](https://www.minotti.com/horizonte)

Minotti

VERSUS
www.selamoredesign.com

БЪЛГАРИЯ СУТРИН

**ON
AIR**
БЪЛГАРИЯ

Всеки делник
07:00 - 09:00

bgonair.bg

50 | ГОДИНАТА НА ИЗБОРА
THE YEAR OF CHOICE

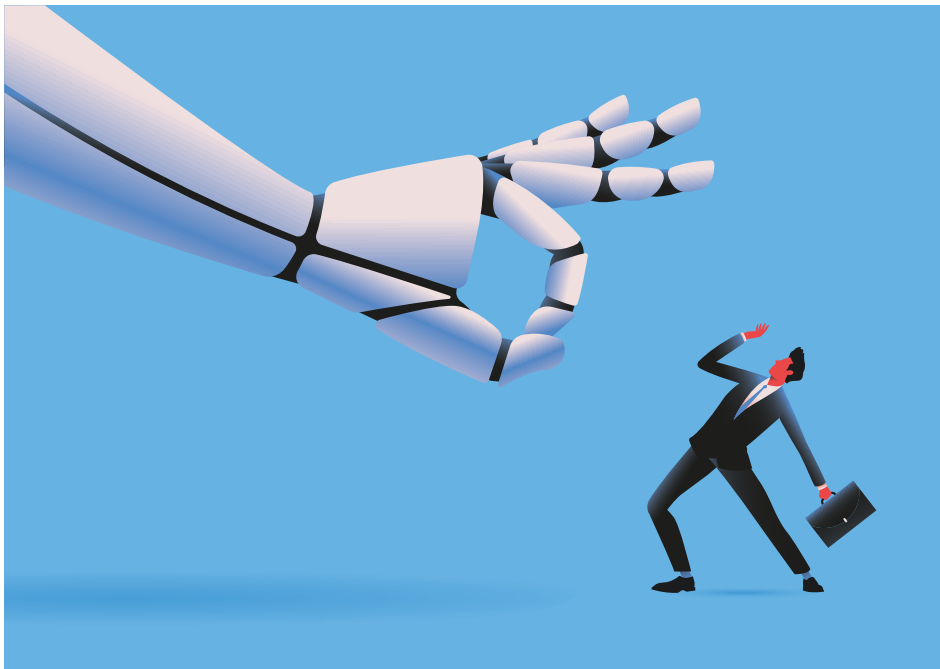

48 | КАЛЕЙДОСКОП
KALEYDOSCOPE

54 | ИНТЕРВЮ: АРИФ МАДЖИД
INTERVIEW: ARIF MAJED

40% ОТ РАБОТЕЩИТЕ ЩЕ БЪДАТ ЗАСЕГНАТИ ОТ ИИ

40% OF WORKERS WILL BE AFFECTED BY AI

Изкуственият интелект ще засегне близо 40% от работните места по света, като особено потърпевши ще бъдат хората в развитите икономики, твърди анализ на Международния валутен фонд, представен от неговия управляващ директор Кристалина Георгиева във Вашингтон. "При повечето сценарии, ИИ вероятно ще влоши неравенството - тревожна тенденция, на която политиките трябва активно да противодействат, за да попречат на технологиите още повече да засилят напреженията в обществото", коментира Георгиева.

Дали ИИ ще засили глобалното неравенство, ще зависи от това доколко технологията може да подпомогне хората с високи доходи. Ако тяхната производителност се увеличи чувствително, доходността на компаниите ще порасне и пропастта в доходите ще се увеличи още повече. Затова държавите трябва да създадат "широкообхватни мрежи за социална сигурност" и програми за преквалификация на най-уязвимите работещи, смята Георгиева.

Все пак анализът на МВФ предполага, че в мнозинството случаи изкуственият интелект няма да замести човека, а ще му помага. В развитите икономики засегнатите от това работни места ще са около 60% - госта повече, отколкото в развиващите се страни. Но само при половината от тези работни места ефектът на ИИ ще е негативен. Останалите вероятно ще извлекат ползи от него, защото ще се увеличи производителността.

През декември Европейският съюз постигна споразумение за ново законодателство, което да въведе предпазни механизми срещу ефектите от ИИ.

Artificial intelligence will affect nearly 40% of jobs worldwide, with people in developed economies particularly affected, according to an International Monetary Fund analysis presented by its managing director Kristalina Georgieva in Washington. "In most scenarios, AI will likely worsen overall inequality, a troubling trend that policymakers must proactively address to prevent the technology from further stoking social tensions," commented Georgieva.

Whether AI will increase global inequality will depend on how well the technology can help high-income people. If their productivity increases significantly, companies' profitability will rise and the income gap will widen even further. Therefore, states should create "wide-ranging social security networks" and retraining programs for the most vulnerable workers, Georgieva believes.

Still, the IMF's analysis suggests that in the majority of cases, artificial intelligence will not replace humans, but rather assist them. In developed economies, the affected jobs will be about 60% - much more than in developing countries. But only with half of these jobs, the AI impact will be negative. The rest will probably benefit from it because productivity will increase.

In December, the European Union reached an agreement on new legislation to introduce safeguards against the effects of AI. ■

НАД ПОЛОВИНАТА ШВЕЙЦАРСКИ ДЕЦА СА ОТ ЧУЖД ПРОИЗХОД

OVER HALF OF SWISS CHILDREN ARE OF FOREIGN ORIGIN

6 от всеки 10 деца до 6-годишна възраст в Швейцария са от чуждестранен произход, показва проучване на федералната статистическа служба на страната. В групата между 7- и 15-годишна възраст процентът на децата, при които поне единият родител е чужденец, е 56%. Преди десетилетие тези показатели бяха съответно 54% и 50%. Сред възрастните граждани имигрантите са все още малцинство, но скоро това ще се промени, коментират статистиките. В някои места, например в Цюрих, това вече е факт - там 70% от жителите между 15- и 60-годишна възраст имат чужди корени.

6 out of every 10 children under the age of 6 in Switzerland are of foreign origin, according to a study by the country's federal statistical office. In the group between 7 and 15 years of age, the percentage of children where at least one parent is a foreigner is 56%. A decade ago, these figures were 54% and 50%, respectively. Among senior citizens, immigrants are still a minority, but this will soon change, statisticians say. In some places, for example in Zurich, this is already a fact - 70% of residents there between the ages of 15 and 60 have foreign roots. ■

Бяхме деца.

*Бяхме, но времето лети.
Планирай бъдещето с пенсионноосигурителна
компания „Съгласие“*

Професионален фонд
Универсален фонд
Доброволен фонд

 СЪГЛАСИЕ
ПЕНСИОННООСИГУРИТЕЛНА КОМПАНИЯ

С ПОГЛЕД КЪМ ТВОЕТО БЪДЕЩЕ!

ГОДИНАТА НА ИЗБОРА

От Скопие до Делхи и от Лукашенко до Тръмп: 2024 ще ни донесе най-голямото размахване на бюлетини в човешката история

Текст БОЙКО ВАСИЛЕВ / Фотография iSTOCK

Да имаш избор е най-хубавото нещо в живота. Затова някой би казал, че започва една прекрасна година. Страни с общо население над четири милиарда ще гласуват през 2024; повече от половината човечество ще се разходи до урните. Това става за първи път в историята.

Разбира се, някои резултати са лесни за предсказване. Едва ли се съмняваме кой ще спечели президентските избори в Русия и Беларус. Да, преди четири години беларуският диктатор Лукашенко май загуби вотта. Но, както казваше Сталин, важното е не кой печели, а кой брои гласовете. Освен пролятата кръв, изборната кражба и потъпканите протести струваха на Беларус още по-голяма зависимост от Москва.

КОЛКОТО ДО САМИЯ ПУТИН, за него гласовете не са проблем. Той има друга задача: да украси бъдещата си победа с още превзета украинска земя. Така че да не очакваме стихване на войната в Украйна през зимата, която и без това е топла. Разрушената Мариинка ще падне окончателно, вероятно и Авдеевка. Цената? Тя няма значение. Нови хиляди руски войници ще загинат в месомелачката; Путин бил казал на Си Дзинпин, че може да губи по 100 000 души на година. Както се пееше в песента от филма “Белоруска-

та гара”: “Мы за ценой не постоим”. “Няма да се поскъпим за цената”.

УКРАИНСКИЯТ ГЛАВНОКОМАНДВАЩ ГЕН. ВАЛЕРИ ЗАЛУЖНИ призна преди Нова година: не очаквахме, че ще причиним на руснаците такива огромни загуби - и това няма да ги спре. Украйна ще отложи своите президентски избори, но не може да отложи избора: как да действа оттук нататък? Тежки решения ще взимат президентът Зеленски и неговите западни приятели.

ИНДИЯ Е ДЕМОКРАЦИЯ, при това най-голямата на света. Но и там победителят е сякаш ясен, още преди 950 милиона избиратели да са посегнали към бюлетините. 73-годишният Нарендра Моди ще търси трети петгодишен мандат. Въпреки обвиненията в национализъм и авторитаризъм – или точно заради това – индийският премиер мобилизира хиндуистката електорална база. И знае, че геополитическата нестабилност ще накара Запада да си затвори едното око (за обвиненията) и да отвори широко другото (Индия е безценна като противотежест на Китай).

Най-голямата мюсюлманска страна, Индонезия, ще избира наследник на Джоко Уидодо, известен като “Джокоуи”, който след десет години на власт няма право да се кандидати-

ра отново. Но спокойно, то не се губи: кандидат за вицепрезидент е синът му.

НОВИНИ ЧАКАМЕ ОТ ИЗБОРИТЕ В ПАКИСТАН (там бившата крикет звезда Имран Хан бе свален с вот на недоверие и нестабилността се възцари за повече от година), Бангладеш, Южна Корея и Шри Ланка. Стабилност ли идва? Или хаосът ще владее Азия?

Когато четете този текст, вижте календара. Минал ли е 13-и януари, ще знаете част от отговора. Тогава са изборите в Тайван. Ако Демократичната прогресивна партия е спечелила нов мандат, остропротивопоставяне с Китай ще продължи. Ако обаче новият президент носи звучното име Ху Ю-их, то значи е победила партията Гоминдан, наследник на китайските националисти от Втората световна и привърженик на по-мек курс спрямо Пекин. Не се знае кое може да провокира гракона и да ускори „сценария на ужаса“ – една война за Тайван: про-китайска или анти-китайска власт в Тайпе. Затова всеки знак има значение.

БРИТАНСКИТЕ ИЗБОРИ ЩЕ БЪДАТ СВОБОДНИ, но към момента изглеждат ясни. След 14 години в опозиция, лейбъристите ще поемат управлението. Очакваме техни-

През 2012 руската опозиция поне имаше известни лица. През 2024 не е ясно дали изобщо има опозиция
In 2012, the Russian opposition at least had famous faces. In 2024, it is not clear if there is any opposition left at all

ят лидер - сериозният, умерен и леко скучен юрист Кър Стармър, да върне нормалността и да омекооти крайностите на Брекзит. Но ще гласува и самата Европа, която Обединеното кралство напусна. Изборите за Европейски парламент едва ли ще засенчат двете големи спортни събития – Олимпиадата в Париж и Европейското първенство по футбол в Германия. Но ще ни дадат информация за бъдещето. Преди пет години хит бяха либералите и Зелените. Днес зеленият гръбнак е леко наведен, заради проблемите на управляващата коалиция в Берлин. Така че традиционното ляво и дясно, социалдемократите и християндемократите, към които добавяме и постмодерната левица (Зелените), ще отстъпят територия на либералите и радикалите от всички видове – националисти, популисти, посткомунисти. Ще воюват зрелищно. После обаче ще плеснат с ръце и ще се прегърнат. И ще създадат чудновата, но работеща Европейска комисия, по стар броекселски обичай.

ОТ АВСТРИЯ И ХЪРВАТИЯ ЧАКАМЕ ОТГОВОР на въпроса: ще остане ли Централна Европа любим терен на популистите? Вероятно, да. Светът пък ще гледа с трепет вота в Южна Африка. Там демокрацията, извоювана с толкова мъки от легенди като Нелсън Мандела, непрекъснато се спъва в радикализъм и

корупция. За жалост, едва ли идва просветление.

В СЕВЕРНА МАКЕДОНИЯ ПРЕДСТОИ ГОДИНАТА НА СУПЕР ИЗБОРА – президентски, парламентарен и местен в едно. Опозиционната ВМРО-ДПМНЕ вероятно ще се върне в управлението. Ролите ще се сменят: поела отговорност, тя ще омекне по "българския въпрос", докато социалистите ще се втвърдят. Такава е логиката на тамошната политика. Затова можем да заложим смело: и на трите предизборни кампании мощно ще се разиграва антибългарската карта, най-силният изборен афродизиак в долината на Вардар.

Внимателно ще гледаме една уж малка изборна битка. Ще победят ли пак про-европейските сили в Молдова? Излишно е да убеждавам колко важна е страната, посочена за следващата плочка в руското домино. Но има един въпрос, от който зависи събата на целия свят и чийто отговор, по закон на съспенса, ще научим чак през ноември. Ще се върне ли Доналд Тръмп в Белия дом? Четирите дела и 91 обвинения трябваше да го довършат, но всъщност го укрепиха. Икономическите и финансови успехи не донесоха кой знае каква популярност на сегашния президент Джо Байдън. Така че на вота може да стане всичко. И всичко може да се промени

– западната подкрепа за Украйна, деликатният баланс с Китай, войната в Близкия изток, световното противопоставяне между либерали и консерватори, или както решим да наричаме двата ехо-балона на западния свят, които разпростират епичната си вражда по цялата планета.

За първи път Мексико ще има президентка: двете основни претендентки са жени. А ако всичко върви по разписание, Мария Габриел ще стане втората жена премиер в българската история – и първата, която ще оглави редовно правителство.

След това партиите в България ще премерят сили на европейските избори. И после... или нова ротация през януари 2025, или нов вот. Какъв ще бъде изборът на българския политически елит? Не искам да бъда на неговото място. Задачата не е лесна. Израел показва рисковете от непрекъснати избори и перманентна политическа криза – неговите институции блокираха точно тогава, когато трябваше да защитят страната. От друга страна, Вашингтонският вятър може така да промени световния климат, че новият български вот да се окаже неизбежен. Да имаш избор е най-хубавото нещо в живота. Но пък да го правиш е най-трудното. Затова някой би казал, че започва една тежка и неясна година. Ще бъде чудо, ако я завършим щастливо. ■

THE YEAR OF CHOICE

From Skopje to Delhi and from Lukashenko to Trump: in 2024 the largest ballot duel in the history of mankind shall take place

By BOYKO VASILEV / Photography ISTOCK

The best thing in life is to be able to choose. Probably that's why some would say that a magnificent year is beginning. More than 4 billion people shall vote in national elections in 2024, meaning that more than half of the world population is supposed to go to the polls. And we have such numbers for the first time ever.

SOME RESULTS ARE RATHER EASY TO PREDICT. There isn't much doubt about who the winner of the presidential election shall be in Russia or Belarus. We know that, four years ago, the Belarusian dictator Lukashenko most probably lost the election. However, in Stalin's words, it doesn't matter who wins but it rather matters who counts the ballots. In addition to bloody streets, hijacking the election and smashed demonstrations, Belarus also "won" a stronger dependence on Moscow. Regarding Putin himself, votes are not an issue for him. He currently has another task: to decorate his future victory with a larger piece of conquered Ukrainian land. Therefore, the winter, which is warm anyway, shouldn't raise predictions for a ceasefire. The already destroyed Mariinka shall fall definitely, and probably Avdeevka shall follow, too. At what cost? It has never mattered. Thousands more Russian soldiers shall die in the slaughter. Allegedly, Putin told Xi Jinping that he could lose

100 thousand men each year. According to the song of the film *Belorussian Station*, "Мы за ценой не постоум" (i.e. We won't budge on the cost).

Before the New Year, Valeri Zaluzhny, Ukrainian Commander-in-Chief, admitted that they didn't expect to cause so much damage to Russia, and it won't stop them. Ukraine can postpone the election date but not the choice itself. It needs to decide how to proceed. President Zelensky and his Western friends need to make hard decisions.

INDIA, ON THE OTHER HAND, IS A DEMOCRACY, the biggest in the world. However, the winner seems to be obvious even before the 950 million voters go to the polls. Narendra Modi, aged 73, is pursuing his third 5-year administration. Accusations of nationalism and authoritarianism against him not only didn't stop him but probably, on the contrary, mobilised the Hindu electoral base. Modi is aware that because of the current geopolitical instability the West would close an eye (on the accusations) and would embrace India (as a precious counterbalance to China).

The biggest Muslim country, Indonesia, will also choose a successor of Joko Widodo, a.k.a. Jokowi, since he is not allowed to run for another term after a decade in power. Nevertheless, the power seems to stay around, given

that one of the candidates for Vice-President is his son.

THE WORLD IS LOOKING FORWARD TO ELECTION updates from Pakistan (where ex-cricket star Imran Khan lost office as a result of a vote of no confidence, and instability has been in power for more than a year), Bangladesh, South Korea, and Sri Lanka. Is stability Asia's future, or shall chaos reign?

When you read these lines, check the date. If January 13 has passed, there will be some answers, because it's the election date in Taiwan. In case the Democratic Progressive Party wins another administration, it shall continue the hard opposition to China. On the other hand, if the new president's name is the sonorous Hou Yu-ih, then the Kuomintang Party, a successor of Chinese nationalists of the Second World War, will have won and shall adopt a softer approach towards Beijing. The big enigma is whether a pro-Chinese or an anti-Chinese government in Taipei would provoke the dragon to accelerate the "horror scenario" of a war in Taiwan. Therefore, every sign is meaningful.

THE BRITISH ELECTION WILL BE A FREE ONE, but its results also seem clear at the moment. The Labour Party will return to power after 14 years in opposition. Keir Starmer, the serious, moderate and slightly dull man of law, is

expected to bring back normality and mitigate the extreme situation that came with Brexit. Europe itself, recently abandoned by the UK, shall also be dedicated to voting. There is barely any probability that the European Parliament election will draw attention away from the two big sports events, the Paris Olympics and the European Cup in Germany. However, these elections will be decisive for the future. Liberals and Green parties have been the mainstream during the last five years. Today, however, the green back is weaker because of the troubles of the German governing alliance. Therefore, traditional left and right – Social Democrats and Christian Democrats, to which the postmodern left has to be added, i.e. the Green Party – are to step back in favour of new liberal and radical agents, such as nationalists, populists, and post-communists. The battle will be spectacular. Afterwards, however, they will join enthusiastically in a partnership to build a weird but still functional new European Commission, as per Brussels' tradition.

AUSTRIA AND CROATIA WILL GIVE THE ANSWER to the wondering if Central Europe shall remain the favourite ground for populists. Probably, it will. In the meantime, the whole world will be anxious to see what will happen in South Africa. The South-African democracy, won by

the sacrifice of legends like Nelson Mandela, is constantly stumbling over radicalism and corruption. Unfortunately, there doesn't seem to be a brighter future waiting around the corner. North Macedonia is preparing for a super election and will be voting for president, parliament and local authorities all in one. VMRO-DPMNE, the opposition party, will probably return to power and will change its positions. Once they become the responsible ones, they will soften the approach to the Bulgarian question, while socialists will come harder. Local politics has followed this dynamic for a while. Therefore, we can confidently predict a widespread use of the anti-Bulgarian stake as the most attractive electoral argument at the Vardar valley. Another apparently small voting battle also is worth watching. Will pro-European forces win in Moldova again? There is no need to explain the importance of this country as the next domino tile for Russia.

THE QUESTION WHICH DEFINES THE FUTURE

of the whole world, though, will not have an answer until November, keeping the audience in suspense. Will the White House welcome Donald Trump once again? 4 trials and 91 accusations not only didn't destroy him, it looks like they gave him more power, instead. Economic and financial success didn't bring the expected popularity to the current president Joe Biden. The election is unpredictable and it can change everything – the Western support for Ukraine, the delicate balance with China, the Middle East war, the worldwide competition between liberals and conservatives or any other names we might give to the two Western echo bubbles whose epic battle resonates all around the world.

In Mexico, the two main candidates are female, meaning that the next president is expected to be a woman. If everything goes to plan, Bulgaria will have its second lady Prime Minister – and first one to lead a regular government – Maria Gabriel.

Afterwards, Bulgarian parties will compete at the European election. And then... we expect a new rotation in January 2025. Or a new election, who knows?

What will the Bulgarian political elite decide? Personally, I wouldn't like to be in their position, because the task is not easy at all. Israel has shown what risks the consequent elections and the permanent political crisis bring. Its institutions stopped working at the very moment when they had to protect the country. On the other hand, the wind which will come from Washington can change the overall political climate and provoke new elections in Bulgaria. To be able to choose is the best thing in life, indeed. But the choice is the most difficult task. Probably that's why some would say that a hard and insecure year is beginning. And a happy ending sounds like a miracle. ■

Надеждни куриерски услуги за страната и чужбина

Доставяме пратки навсякъде
в България на следващия
работен ден, за по-малките
населени места - по график.

Заедно с **GLS** доставяме колетни
пратки навсякъде в Европа.

ОЧАКВАМ ДА СПЕЧЕЛИМ ТРИ ОЛИМПИСКИ МЕДАЛА В ПАРИЖ

Ариф Магжиг, председател на Българската федерация по вдигане на тежести, *прег Bulgaria ON AIR*

Текст КОНСТАНТИН ТОМОВ / Фотография ИВАЙЛО ПЕТРОВ

Г-н Магжиг, вдигането на тежести е вторият най-успешен спорт на България след борбата, с 12 олимпийски титли и общо 37 олимпийски медала. Но последната от тези титли бе преди почти 20 години, последният медал - преди 11. Какви са амбициите ви за 2024 и за игрите в Париж?

Имаме три изпълнени квоти при мъжете. За съжаление нямаме квоти при жените за този олимпийски цикъл. Но и тримата ни състезатели, които ще отидат със сигурност на Олимпиадата в Париж, има голяма вероятност да вземат медали. Убеден съм, че Карлос Насар ще донесе медал - дали ще е златен, сребърен или бронзов, вече зависи от това в каква форма ще се намира. Божидар Ангреев и Иван Димов също имат големи шансове в своите категории.

Поехте управлението на федерацията през март...

Реално аз спечелих гласуването на общото събрание още през 2021 година, но имахме малко гъргъзи с предходния президент (Неделчо Колев, б. ред.), който отказваше да зачете избора и обжалва в съда моето вписване. То се случи чак през 2023.

В един момент изглеждаше, че дори имаме два отделни национални отбора - едната част от

състезателите тренираше в Русе, другата - в София...

Чак два национални отбора - не. Тренираха в Русе, защото нямаше финансиране. Президентът на русенския клуб г-р Панайотов пое част от разходите, за да продължи тренировъчния процес. Имаше и състезатели, които не пожелаха да отидат там. Отново резултат от дръзгите във федерацията.

След целия този хаос двата сребърни медала в отделните движения от световното в Рияд вероятно не са толкова лош резултат. Какъв е планът-минимум за 2024?

В момента усилията ни са насочени основно към Европейското първенство, което ще се проведе в София през февруари. В него ще участваме с пълен отбор, 10 мъже и 10 жени. Ще видим какво ще направим и на Световната купа в Пукет през април, там също е олимпийска квалификация. След това идва олимпиадата в Париж. Там вече трябва да направим фурор. Очаквам да вземем три медала, което, както споменахте, не се е случвало много отдавна.

През март заявихте, че "тъмният период" в щангите приключва, и че федерацията ще заработи като машина. Какво успяхте да свършите ▶

► **за тези месеци? Кои бяха най-спешните задачи?**

Това е процес. Тъмният период още не е завършил съвсем - знаете какво се случи през декември (треньорът на националния отбор Иван Иванов бе задържан с подкуп заедно със сина си, служител в Министерството на спорта, б. рег.). Този процес ще отнеме време. Важно е да има прозрачност, да има ясна визия накъде искаме да върви федерацията, да имат успехи състезателите, да се развиват кадети и девойки. Даже в момента започваме тренировъчни лагери за момичетата в "Спорт Палас" във Варна. Целта ни е за следващите олимпийски игри в Лос Анджелис да имаме и женски отбор.

По-миналата година всъщност Международният олимпийски комитет обяви, че изключва шангите от игрите в Лос Анджелис, размина ли се тази опасност? Да, МОК вече го реши - ще има шанги в Лос Анджелис. След това ще се решава за по-нататък.

Едва ли има друга област, където переходът в България да е продължил толкова дълго и мъчително, като спорта. В много от спортовете дълги години доминираха ръководители от старата школа, свикнали да получават средства наготово, вместо мениджъри, способни да ги управляват като бизнес. Приключва ли този период според вас?

Зависи до голяма степен от самите федерации. Когато една федерация има успешни състезатели - какъвто е случаят при нас с Карлос Насар и още няколко момчета - тя може да монетизира тези успехи. Както и самите състезатели, разбира се. Ще отнеме малко време да се промени начинът на мислене и културата в повечето федерации. Действително все още има хора, които мислят като едно време. Но когато има фигури като Насар, за които се говори по цял свят, нещата стават по-лесно.

Как виждате ролята на държавата в спорта? Според някои анализатори държавната субсидия все още е насочена непропорционално към спорта за високи постижения, вместо към масовия и детския. Какъв трябва да бъде балансът според вас?

Аз смятам, че държавата трябва да инвестира в инфраструктурата за спорт. В повечето случаи разчитаме на инфраструктура, наследена от едно време, но тя трябва да се поддържа и да се реновира. Децата, които искат да спортуват, трябва да получат възможността да го правят. Това е работата на държавата

- да им даде една хубава база, където да се развива спортът. Независимо дали са шанги, футбол или нещо друго. В момента условията не са достатъчно добри, за да привлечем децата в залите. Футболни игрища имаме колкото искаш, но зали за шанги, за гимнастика, за борба нямаме. Имам предвид държавни, където децата да могат да отидат свободно и да тренират, а не да плащат по 100 лева на посещение, както се случва в някои частни клубове. Държавата може да осигурява и треньорите, които да работят с децата. А когато децата имат талант, идва ред на клубовете, които също са подпомагани от държавата. Те могат да осигурят условията за високи постижения. Всичко започва от децата: ако има достатъчна база от спортуващи деца, от които клубове и федерации да правят подбората си, оттам нататък няма лимит за онова, кое-

то можем да постигнем.

В какво състояние са детските школи? В миналото националните състезатели се избираха между десетки хиляди спортисти. Как изглежда картината днес?

В момента имаме 32 клуба, лицензирани към федерацията от министерството. Всеки от тях има дейност, но трябва повече усилия, защото децата не са достатъчно. От време на време се появяват таланти, наистина. Но като цяло в спорта в момента липсва една добра насока. Това е работа на федерацията - да намери добри ръководители, да внедри правилните програми и процеси. Защото ако продължаваме да работим така, както сме работили винаги, развитие няма да има. Както не е имало развитие в последните 15 години. Не сме имали никакви домакинства на големи първенства. За сметка на това сме имали

допинг скандали, скандали между треньори, между председатели... Смихът на спорта не е да се кара кой да вземе някой лев, а да развиваме децата в името на гържавата. Много съм разочарован, че някои хора са забравили за какво се борят. Защото ние като федерация преди всичко представяме България пред света.

Голямата реформа в щангите бе съпътствана с доживотното изключване на бившия им шеф Тамаш Аян. Аян не беше точно приятел на България, ако съдя по участието му в няколко от особено гръмките скандали. Смятате ли, че неуспехите през последните две десетилетия се дължат и на слабите ни международни позиции, на лошо отношение към България по върховете? Или основните причини са все пак вътрешни?

Знаете, че един човек е толкова силен, колкото са силни неговите контакти и партньорства. Още когато за пръв път ми бе гласувано доверие през 2021, започнах да действам в тази посока. Създадох си много близки отношения с всички представители и на европейската, и на международната федерация. Смя да твърдя, че съм близък с президентите и на двете организации. Това е нещо, което съм си изградил сам. Да имаме добри контакти,

Последното първенство беше през 2005 година, за мъже и жени. Имаше и едно за юноши през 2010.

Кое беше най-голямото предизвикателство при организацията на това европейско първенство?

Когато работиш с правилните хора, няма предизвикателства. Ние си партнираме с най-големите eventing фирми, така че не сме срещали трудности. Важното е да имаш ясна визия, и да стиковаш тези хора да работят заедно.

Едно от важните условия за реабилитирането на щангите в МОК е по-засилено представяне на жените в спорта. България бе сред пионерите в тази област, ако не и световният лидер. Какво е състоянието на женските ни щанги в момента?

Тепърва започваме работа. Ако ви кажа, че имаме много жени в националния отбор, ще ви излъжа. По клубовете има девойки, за които, както споменах, започваме специални лагери в "Спорт Палас". Надявам се за Лос Анджелис наистина да имаме квоти и за жени. Това е една от главните ни цели.

Ако позволите един личен въпрос, какво ви подтикна да се заемете с нещо толкова

че с Негелчо Колев най-накрая се разбрахме. Седнахме заедно и му обясних каква е ситуацията - че нещата не вървят добре. Той се съгласи с мен и си отпегли жалбата.

Вие сте представител на успешна бизнес фамилия, която оперира в различни сектори, включително и като носител на франчайза на ресторантите KFC за България. Ангажиментът към спорта изисква ли компромиси от гледна точка на бизнеса ви? Имаше ли колебания в този смисъл, преди да се съгласите?

Не. Имам госта добър екип от хора, които се занимават с бизнеса и на които имам доверие. Аз умея да делегирам. Стремя се да отделям колкото може повече време на федерацията. Но и там също има хора, които вършат невероятна работа. В никакъв случай не работя сам.

Как се развива бизнес климатът в България от ваша гледна точка?

Много е бурно. Наскоро се бяхме събрали с баща ми и братята ми, и това си говорихме - че в България е трудно да се работи. Оставете бюрокрацията, за която всички знаем. Но в последните години политическата нестабилност, неяснотата какво се случва усложняват още повече нещата.

В ресторантския ни бизнес - и в Domino's, и в KFC - виждаме голям ръст след пандемията. Тази понижена ставка от 9% ДДС, която получихме по време на пандемията, наистина много ни помогна. Спасените 11% не ни влязоха в гръб - те ни помогнаха да вдигнем заплатите на хората. Защото знаете колко трудно се намират кадри. Тези 11% ни дават възможност да си подобрим бизнес процесите.

Тоест смятате, че е добре намаленото ДДС за ресторантите да остане?

Разбира се, че е добре да остане. Разходите ни са толкова големи. Ние сме много прозрачен бизнес - всеки може да отвори търговския регистър и да види какви са ни разходите. Всеки наш служител е осигурен на парите, които реално получава.

Не навсякъде в този сектор обаче случаят е такъв...

Вярно е. Но това трябва да се промени. И е работа на гържавата да контролира това нещо. Не е моя работа. Важното е, че ние, въпреки че си плащаме всички данъци и пълни осигуровки, пак успяваме да имаме печалба, да инвестираме и да се развиваме. Значи може да плащаш дължимото към гържавата и пак да имаш успешен бизнес. В нашия случай този бизнес продължава вече четири десетилетия. ■

"Да имаме добри контакти, да участваме в решенията за политиката, зависи от нас самите. Но са нужни активни усилия. Ако стоиш отстрани, нищо не говориш и не правиш, няма как да очакваш добри отношения"

да участваме в решенията за политиката, зависи от нас самите. Нужно е да се полагат активни усилия за това. Ако стоиш отстрани, нищо не говориш и не правиш, няма как да очакваш да имаш какъвто добри отношения с тези хора.

Ще видите сами: през февруари на европейското първенство в София ще имаме гости от МОК, от международни федерации, от национални федерации от други континенти - от Туркменистан до Китай и Япония. Това не са мои лични приятели, а приятели на нашата федерация, които оценяват това, което правим, и виждат промяната във вдигането на тежести в България

Трудно ми е дори да си спомня кога беше последното голямо първенство по вдигане на тежести в България...

кова проблемно като федерацията по вдигане на тежести?

Преди да бъда избран за председател, тренирах с Иван Иванов (четирикратен световен шампион и треньор на националния отбор, б. рег.). Занимавах се с кросфит и исках да си оправа вдигането на тежести. Гимнастикът Йордан Йовчев ми препоръча Иванов. Започнахме да тренираме заедно и именно Иванов ми предложи да се кандидатирам за президент на федерацията. Стори ми се интересно предизвикателство. Но не очаквах нещата да се усложнят и отложат толкова. Не бих казал, че това, което се случва, ме затруднява в личен план или си губя съня заради него. Но и не беше приятно. Две години се занимавах само с дела и с адвокати. В началото на миналата година федерацията беше останала съвсем без пари. Хубаво е,

I EXPECT US TO WIN THREE OLYMPIC MEDALS IN PARIS

Arif Majed, chairman of the Bulgarian Weightlifting Federation, talks to Bulgaria ON AIR

By KONSTANTIN TOMOV / Photography IVAYLO PETROV

Mr Majed, weightlifting is Bulgaria's second most successful sport after wrestling, with 12 Olympic titles and a total of 37 Olympic medals. But the last of these titles was almost 20 years ago, the last medal - 11 years ago. What are your ambitions for 2024 and the Olympic Games in Paris? We have three fulfilled quotas for men. Unfortunately, we do not have women's quotas for this Olympic cycle. But all three of our athletes, who will certainly go to the Olympics in Paris, have a high probability of taking medals. I am convinced that Karlos Nasar will bring a medal - whether it will be gold, silver or bronze, it depends on what form he will be in. Bozhidar Andreev and Ivan Dimov also have great chances in their categories.

You took over the federation in March...

Actually, I won the vote of the general assembly back in 2021, but we had a little trouble with the previous president (Nedelcho Kolev, Ed.), who refused to accept the election results and appealed my entry in court. It didn't happen until 2023.

At one point it seemed that we even had two separate national teams - one part of the athletes trained in Ruse, the other - in Sofia...

Two national teams is probably an overstatement. They trained in Ruse because there was no funding. The president of the Ruse club, Dr. Panayotov, covered part of the costs to continue the training process. Some athletes did not want to go there. Again, the result of the shenanigans in the federation.

After all that chaos, the two silver medals in the individual movements from the World Championship in Riyadh is probably not such a bad result. What is the minimum that you expect for 2024?

At the moment, our efforts are mainly focused on the European Championship, which will be held in Sofia in February. We will participate in it with a full team, 10 men and 10 women. Then, we will see what we can achieve at the World Cup in Phuket in April, which is an Olympic qualification as well. Then comes the Olympics in Paris. We have to make a splash there. I expect us to get three medals, which, as you mentioned, hasn't happened in a very long time.

In March, you declared that the "dark period" in Bulgarian weightlifting was over and the federation would work like a machine from then on. What did you manage to accomplish in these months? What were the most urgent tasks?

It's a process. The dark period is not over yet - you know what happened in December (the coach of the national team Ivan Ivanov was detained with a bribe together with his son, an employee of the Ministry of Sports, Ed.). This process will take time. It is important to have transparency, to have a clear vision of where we want the federation to go, for the athletes to be successful, and for the cadets and girls to develop. Even now we are starting training camps for the girls at "Sport Palace" in Varna. Our goal is to have a women's team for the next Olympic Games in Los Angeles.

Last year the International Olympic Committee announced that it was banning Weightlifting from the Los Angeles games, has that danger passed?

Yes, the IOC has already decided - there will be weightlifting in Los Angeles. After that, a ▶

► decision will be made for the more distant future.

There is hardly any other area where the transition in Bulgaria was as long and as painful as in sports. For many years, most of the federations were dominated by old-school functioners who were used to receiving funds in cash, rather than managers capable of running the sport like a business. Do you think this period is coming to an end?

It depends to a large extent on the federations themselves. When a federation has successful athletes - as is the case here with Karlos Nasar and a few other guys - it can monetize those successes. As well as the contestants themselves, of course. It will take some time to change the mindset and culture in most federations. Indeed, there are still people who think like in the olden days. But when there are figures like Nasar who are talked about all over the world, things become easier.

How do you see the role of the state in sports? According to some analysts, government subsidy is still disproportionately directed towards high-performance sports instead of mainstream and children's sports. What do you think the balance should be?

I think that the state should invest in the infrastructure for sports. In most cases, we rely on infrastructure inherited from a time ago, but it needs to be maintained and renovated. Children who want to play sports should be allowed to do so. This is the job of the state - to give them a nice base where the sport can develop. Whether it's weightlifting, football or anything else. At the moment, the conditions are not good enough to attract children to the halls. We have as many football fields as you want, but we don't have enough weightlifting, gymnastics, or wrestling halls. I mean state halls where children can go freely and train, and not pay 100 BGN per visit, as happens in some private clubs. The state can also provide the coaches to work with the children. And when the children have talent, it is the turn of the clubs, which are also supported by the state. They can provide the conditions for excellence. It all starts with the children: if there is a sufficient base of children from which clubs and federations can make their selection, then there is no limit to what we can achieve.

What is the state of children's programs? In the past, national competitors were chosen from among tens of thousands of athletes. What does the picture look like today?

We currently have 32 clubs licensed to the federation by the ministry. Each of them has an activity, but more effort is needed because

there are not enough children. Every now and then, talent emerges, indeed. But in general, there is a lack of a good direction in the sport at the moment. That is the job of the federation - to find good leaders, to implement the right programs and processes. Because if we continue to work as we have always worked, there will be no development. As there has been no development in the last 15 years. We haven't been hosts to any major tournament. On the other hand, we have had doping scandals, scandals between coaches, between presidents... The meaning of sports is not to fight over who gets what amount of money, but to develop children in the name of our country. I am very disappointed that some people have forgotten what they are fighting for. Because first of all we, as a federation, represent Bulgaria to the world.

The big reform in weightlifting was accompanied by the lifetime exclusion of the for-

mer international federation boss Tamas Ajan. Ajan was not exactly a friend of Bulgaria, judging by his participation in several of the particularly loud scandals. Do you think that the failures in the last two decades are also due to our weak international positions, to a bad attitude towards Bulgaria at the top? Or are the root causes still internal?

You know that a person is only as strong as his contacts and partnerships. As early as I was first voted for in 2021, I started to act in this direction. I have established a very close relationship with all the representatives of both the European and the International Federation. I dare say I am close to the presidents of both organizations. This is something I built myself. It is up to us to have good contacts, to participate in policy decisions. Active efforts should be made for this. If you stand on the sidelines, say nothing and do nothing, you cannot expect to have any

"We currently have 32 clubs licensed to the federation. Each of them has an activity, but more effort is needed because there are not enough children. In general, there is a lack of a good direction... If we continue to work as we have always worked, there will be no development. As there has been no development in the last 15 years"

encountered any difficulties. The important thing is to have a clear vision and get these people to work together.

One of the important provisions for the rehabilitation of weightlifting in the IOC is a stronger representation of women in the sport. Bulgaria was among the pioneers in this field, if not the world leader. What is the current state of our women's team?

We are just getting started. If I told you that we have a lot of women in the national team, I would be lying to you. There are girls at the clubs, for whom, as I mentioned, we are starting special camps at "Sport Palace". I hope for Los Angeles we have quotas for women too. This is one of our main goals.

If I may ask a personal question, how did you decide to take on something as problematic as the weightlifting federation?

Before I was elected chairman, I trained with Ivan Ivanov (four-time world champion and coach of the national team, Ed.). I was doing CrossFit and wanted to get my weightlifting right. The famous gymnast Yordan Yovchev recommended Ivanov to me. We started training together and it was Ivanov who suggested that I run for president of the federation. It seemed like an interesting challenge. But I didn't expect things to get complicated and delayed so much. I wouldn't say that what's going on makes my life difficult or I lose any sleep over it. But it wasn't pleasant

good relations with these people.

You will see for yourself: in February, at the European Championship in Sofia, we will have guests from the IOC, from the International Federation, from national federations of other continents - starting from Turkmenistan and finishing with China and Japan. These are not my personal friends, but friends of our federation who appreciate what we do and see the change in weightlifting in Bulgaria.

It's hard for me to even remember when was the last major weightlifting championship in Bulgaria...

The last championship was in 2005, for men and women. There was also one for juniors in 2010.

What was the biggest challenge in organizing this European Championship?

When you work with the right people, there are no challenges. We partner with the biggest eventing companies, so we have not

either. For two years I only dealt with courts and lawyers. At the beginning of last year, the federation was completely out of money. It's good that Nedelcho Kolev and I finally got along. We sat together and I explained to him what the situation was - that things were not going well. He agreed with me and withdrew his complaint.

You are a representative of a successful business family that operates in various sectors, including as the holder of the KFC restaurant franchise for Bulgaria. Does commitment to the sport require compromises from your business perspective? Did you have any hesitations to that effect before agreeing?

No. I have a pretty good team of people who are involved in the business and whom I trust. I know how to delegate. I try to devote as much time as possible to the federation. But there are also people out there doing amazing work. By no means do I work alone.

How is the business climate in Bulgaria developing from your point of view?

It's very stormy. We had recently gathered with my father and my brothers, and this is what we talked about - that it is difficult to work in Bulgaria. Leave the bureaucracy we all know about. But in recent years, the political instability, and the uncertainty of what is happening have made things even more complicated.

In our restaurant business - both Domino's and KFC - we have seen great growth since the pandemic. That reduced rate of 9% VAT that we got during the pandemic really helped us a lot. The 11% saved didn't go into our pocket - it helped us raise people's wages. Because you know how hard it is to find workers. This 11% allows us to improve our business processes.

So you think the reduced VAT for restaurants should remain?

Of course it's good to keep it. Our expenses are so high. We are a very transparent business - anyone can open the trade register and see what our costs are. Each of our employees is insured for the money they actually receive.

However, this is not the case everywhere in this sector...

True. But that has to change. And it is the state's job to control this thing. It's not my job. The important thing is that we, despite paying all taxes and full insurance, still manage to make a profit, invest and develop. So you can pay what you owe to the state and still have a successful business. In our case, this business has been going on for four decades. ■

АПТЕКА puls.bg

ПО-ЗДРАВИ ВСЕКИ ДЕН

Доставки в
цялата страна

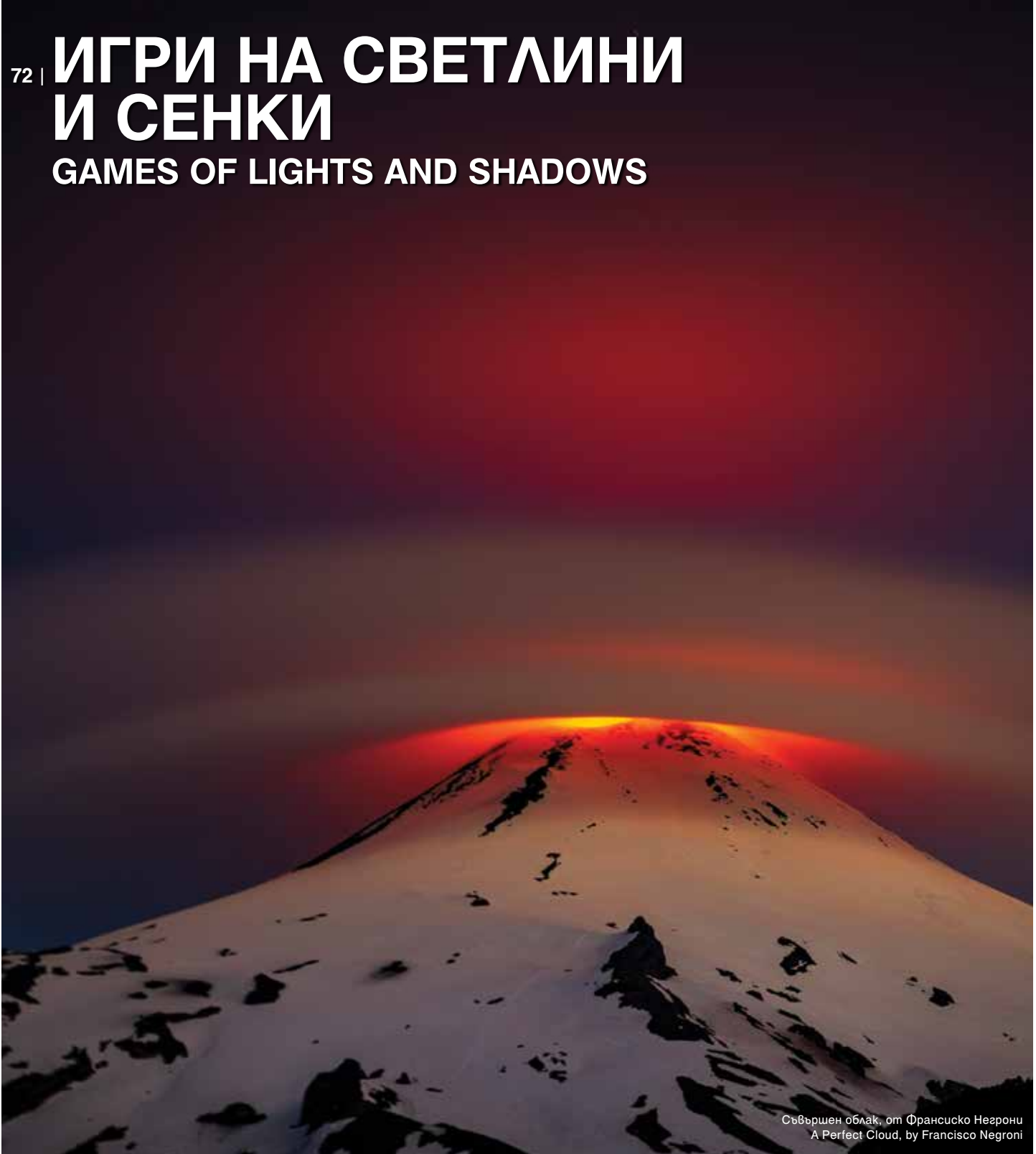

Всеки месец атрактивни
промоционални предложения

Последвай
apteka.puls.bg

72 | **ИГРИ НА СВЕТЛИНИ
И СЕНКИ**
GAMES OF LIGHTS AND SHADOWS

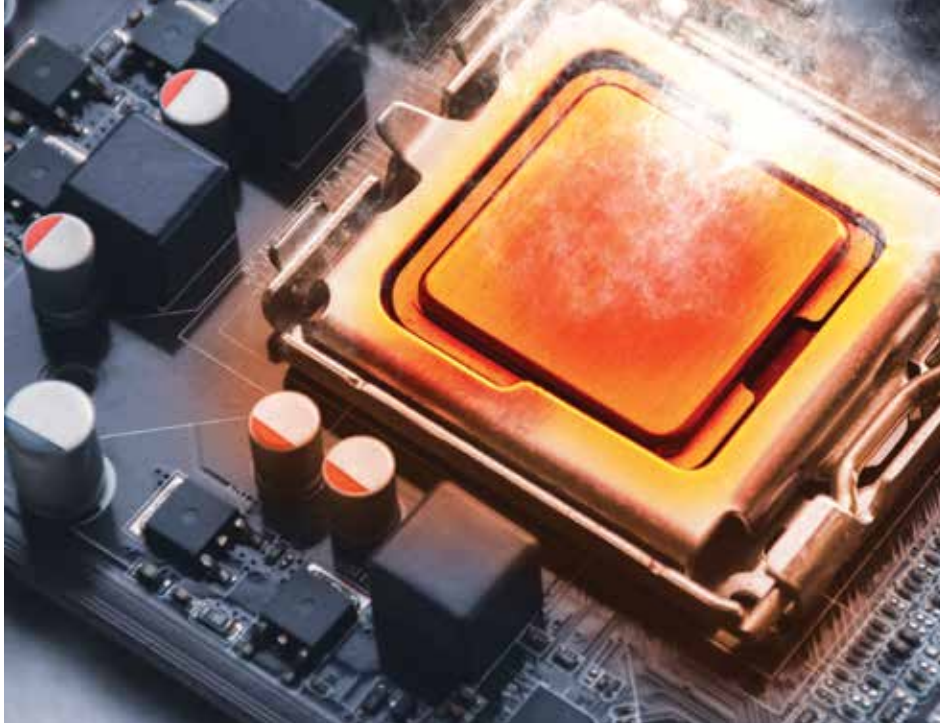
Свършен облак, от Франсиско Негрони
A Perfect Cloud, by Francisco Negroni

66 | **ПЕСЕН ЗА ЛЕД И ОГЪН**
A SONG OF ICE AND FIRE

78 | **ИЗЛЯЗЪЛ ОТ НАРОДА**
NOT THE PEOPLE'S CAR ANYMORE

СБОГОМ НА ПРЕГРЯВАЩИТЕ ЧИПОВЕ И БАТЕРИИ

GOODBYE TO OVERHEATING CHIPS AND BATTERIES

Най-големият враг на съвременните компютри е топлината. Както и най-голямата пречка пред развитието и по-нататъшната им миниатюризация. В днешните чипове понякога се образуват миниатюрни "горещи петна" с температури, които могат да се доближат до тези върху повърхността на Слънцето. И съответно над половината електроенергия, потребявана от центровете за данни, отива за охлаждане, а не за изчисляване. Тъкмо този проблем забави прословутото "смаляване" на чиповете, и пак той е пречка за налагането на нови технологии, като триизмерно комплектовани процесори. Високите температури са основният виновник за проблемите с надеждността на компютрите ни.

Но сега учени от Калифорнийския университет смятат, че са намерили решение. Екипът, начело с Йонгие Ху, е разработил изцяло нов тип транзистор, който може да контролира топлинния поток по начина, по който традиционните транзистори контролират електрическия поток. В бъдещите интегрални схеми двата типа транзистори ще работят успоредно. Ху обяснява, че откритието е вече напълно готово за масово приложение и е съвсем достъпно като цена. То може да се използва както в компютърни чипове, така и в литиево-йонни батерии и двигатели с вътрешно горене - две устройства, които също имат проблеми с топлообмена. Нещо повече - с "топлинните транзистори" генерираната от устройствата топлина ще може да се овладее и използва.

На практика Ху и екипът му използват наноелектрод, който чрез електрическо поле може да контролира и променя топлопроводимостта на материалите на атомно ниво. Това позволява прецизен контрол и насочване на излишната топлина.

The worst enemy of modern computers is heat. It is also the biggest obstacle to their development and further miniaturization. Today's chips sometimes form miniature "hot spots" with temperatures that can approach those on the surface of the Sun. And accordingly, more than half of the electricity consumed by data centres goes to cooling, not computing. It is this problem that has slowed down the notorious "downsizing" of chips, and it is still an obstacle to the imposition of new technologies, such as three-dimensionally assembled processors. High temperatures are the main culprit of reliability problems in our computers.

But now scientists at the University of California think they've found a solution. The team, led by Yongjie Hu, has developed an entirely new type of transistor that can control heat flow the way traditional transistors control electrical flow. In future integrated circuits, both types of transistors will operate in parallel. Hu explains that the discovery is now completely ready for mass application and is quite affordable. It can be used in computer chips as well as in lithium-ion batteries and internal combustion engines - two devices that also have problems with heat transfer. What's more - with "thermal transistors" the heat generated by the devices will be able to be harnessed and used.

In practice, Hu and his team use a nanoelectrode that, through an electric field, can control and change the thermal conductivity of materials at the atomic level. This allows for precise control and targeting of excess heat. ■

НАЙ-ТОПЛАТА ГОДИНА ОТ 1930 НАСАМ

WARMEST YEAR SINCE 1930

Отминалата 2023 е била годината с най-високи средни температури в България от почти век насам - и по-точно от 1930, съобщават от Националния институт по метеорология и хидрология (НИМХ). Средната температура през годината е била 12.9 градуса по Целзий - с 0.4% по-висока от 2019, която сгръжеше рекорда за последния половин век. Зимата, лятото и есента са били чувствително по-горещи от обичайното, докато пролетта е била по-хладна. През септември синоптиците са отчели цели 25 дни с летни температури, тоест над 25 градуса. На 21 октомври в много български градове са измерени температури от 34 градуса, абсолютен рекорд за сезона. Най-ниската измерена температура е -24,7 градуса на връх Мусала през февруари, а най-високата - 43.0 градуса в Русе на 25 юли.

The past 2023 was the year with the highest average temperatures in Bulgaria for almost a century - and more precisely since 1930, according to the National Institute of Meteorology and Hydrology (NIMH). The average temperature for the year was 12.9 degrees Celsius - 0.4% higher than 2019, which held the record for the last half-century. Winter, summer and autumn were significantly hotter than usual, while spring was cooler. In September, forecasters reported 25 days with summer temperatures, that is, above 25 degrees. On October 21, temperatures of 34 degrees were measured in many Bulgarian cities, an absolute record for the season. The lowest measured temperature was -24.7 degrees on Mount Musala in February, and the highest - 43.0 degrees in Ruse on July 25. ■

ЦКБ Сила
пенсионноосигурително
акционерно дружество

С грижа за Вас!

**ИЗБЕРИ ПОАД „ЦКБ-СИЛА“:
ПЪРВОТО РЕГИСТРИРАНО В БЪЛГАРИЯ ПЕНСИОННООСИГУРИТЕЛНО ДРУЖЕСТВО ПРЕЗ
ФЕВРУАРИ 1994 Г.**

**КЪМ 30.09.2023 Г. – С НАД 400 ХИЛЯДИ КЛИЕНТИ И НАД 1.9 МИЛИАРДА ЛВ. УПРАВЛЯВАНИ
НЕТНИ АКТИВИ В ПЕНСИОННИТЕ ФОНДОВЕ (ДАННИ НА КФН: WWW.FSC.BG).
ИЗПЛАЩА ПЕНСИИ ОТ ДОБРОВОЛЕН ПЕНСИОНЕН ФОНД ОТ МАРТ 1996 Г.,
ОТ 2019 Г. ИЗПЛАЩА ПЕНСИИ ОТ ПРОФЕСИОНАЛЕН ПЕНСИОНЕН ФОНД,
ОТ ОКТОМВРИ 2021 Г. ИЗПЛАЩА ПОЖИЗНЕНИ ПЕНСИИ И РАЗСРОЧЕНИ ПЛАЩАНИЯ
НА ОСИГУРЕНИ ЛИЦА В УНИВЕРСАЛЕН ПЕНСИОНЕН ФОНД.**

**Посочените резултати нямат по необходимост връзка с бъдещи резултати.*

ПЕСЕН ЗА ЛЕД И ОГЪН

Цялата ни цивилизация е построена върху топлината. Но днес сме близо да извлечаме енергия и от космическия струг

Текст КАЛИН АНГЕЛОВ / Фотография iSTOCK

Още откакто неизвестен за нас първобитен човек е успял да запали първия огън - най-малко преди 400,000 години - цялата ни цивилизация и целият ни подход към енергията се основава на топлината. Като се започне от огъня и слънчевите лъчи, и се стигне до топлината от разпадането на тежките ядра в атомните реактори. През дългата си история човечеството неизменно е пренебрегвало другия потенциален източник на енергия - студа. Поне до този момент. Група учени от Станфордския университет, начело с инженер Сиг Асававо-рарит, предлагат технология за производство на електричество... от студа на дълбокия космос. При това тази технология не изисква нито строителството на космически станции, нито на гигантски 300-километрови кули от Земята до термосферата. Достатъчен е само... слой черна боя.

Температурата на открития космос е много ниска - едва около 2.7 градуса по Келвин, или приблизително -270 градуса по Целзий. Това е на практика огромен и неизчерпаем термодинамичен ресурс.

АКО СЛУЧАЙНО СТЕ ЗАБРАВИЛИ ОТ ЧАСОВЕТЕ ПО ФИЗИКА, съществуват три механизма за пренос на топлина. При топлопроводимостта това се случва чрез вибрация на атомите един срещу друг - така е при твърдите

Температурата на открития космос е много ниска - едва около 2.7 градуса по Келвин, или приблизително -270 градуса по Целзий. Това е на практика огромен и неизчерпаем термодинамичен ресурс

тела. При конвекцията, която се среща при газовете, топлината се пренася от движението на частиците - примерно при издигането на топлия въздух в атмосферата. Третият начин за пренос на топлина е чрез лъчение - топлините тела излъчват енергия, най-вече в инфрачервения спектър. Лъчистото отопление ни е добре познато - като се започне от затоплящия ефект на слънчевите лъчи, и се свърши с инфрачервените излъчватели, използвани в откритите части на ресторанти и кафенета през зимата. Ефектът на лъчисто охлаждане обаче обикновено е пренебрегван. Има и изключения, естествено. В гревен Иран и Индия са го използвали, за да произвеждат лег и за създаването на хладилници без електрическо хранване. В космическата ера го ползваме за изграждането на топлинни щитове за ракети и совалки. В топлините страни архитектите все повече залагат на този принцип.

ПО СЪЩЕСТВО ЛЪЧИСТОТО ОХЛАЖДАНЕ се състои в това: както постулира законът на Планк, всяко тяло ▶

A SONG OF ICE AND FIRE

Our entire civilization is built on heat. But now, we are close to extracting energy from the cosmic cold as well

By KALIN ANGELOV / Photography iSTOCK

Ever since an unknown primitive man managed to light the first fire - at least 400,000 years ago - our entire civilization and our entire approach to energy has been based on heat. Starting with fire and the sun's rays, and ending with the heat from the decay of heavy nuclei in nuclear reactors. Throughout its long history, mankind has invariably neglected the other potential source of energy - cold. At least until now.

A group of Stanford University scientists, led by electric engineer Sid Assawaworrarit, are proposing a technology to produce electricity... from the cold of deep space. Moreover, this technology does not require the construction of space stations or giant 300-kilometre towers from Earth to the thermosphere. All it takes is a coat of black paint.

The temperature of outer space is very low - only about 2.7 degrees Kelvin, or approximately -270 degrees Celsius. This is practically a huge and inexhaustible thermodynamic resource.

IN CASE YOU FORGOT FROM PHYSICS CLASS, there are three mechanisms of heat transfer. In thermal conduction, this happens through the vibration of atoms against each other - this is the case with solid bodies. In convection, which occurs with gases, heat is transferred by the movement of particles - for example, when warm air rises up in the atmosphere. The third way to transfer heat is through radiation - warm bodies emit energy, mostly in the infrared spectrum. Radiant heating is well known to us - starting with the warming effect of the sun's rays, and ending with the infrared heaters used in outdoor areas of restaurants and cafes in winter. However, the radiative cooling effect is usually neglected. There are exceptions, of course. In ancient Iran and India, it was used to make ice and to create refrigerators without electricity. In the space age, we use it to build heat shields for rockets and shuttles. In warm countries, architects increasingly rely on this principle to cool buildings.

ESSENTIALLY, RADIATIVE COOLING IS THIS:

as Planck's law postulates, every physical body spontaneously and continuously emits electromagnetic radiation. Not only the sun or the burning wood, but your own body, or the roof of your house. There is no need for a medium: electromagnetic radiation can travel a long enough distance to reach outer space with its incomparably colder temperature - as long as it doesn't encounter obstacles in its way.

In the case of Earth, such obstacles are the atmosphere and especially the water vapour in it. To overcome them, the infrared light emitted by the bodies must have specific wavelengths - somewhere between 8 and 13 micrometres (millionths of a meter). Outside this range, a significant portion of the radiation is reflected back by the atmosphere. However, it is not a problem to select materials that emit precisely in this part of the spectrum. Even plain black paint fits the bill. The Assawaworrarit team, through careful selection of materials, has found a way to radiate heat into space even during the day. Without drawing any external energy, their technology can cool a sunlit building by up to 5 degrees Celsius.

FROM THERE TO POWER GENERATION ISN'T

REALLY too big a step. It is only necessary to use the so-called Peltier-Seebeck, or thermoelectric, effect. This effect is expressed in the direct conversion of temperature differences into electrical voltage. A body that radiates into cold space only cools itself - and from the difference between its temperature and the far higher temperature of the environment, electricity can be produced. The material created by the Stanford team is so efficient that it can cool below its ambient temperature even when the sun is shining on it. It is enough to add a thermoelectric generator that uses the temperature amplitude.

Back in the 1980s, several physicists, led by Claes-Goran Granqvist of Uppsala University, were working on materials for emitters that increased the efficiency of radiation precisely in the frequency "window" left by the atmosphere (Granqvist would probably win a Nobel Prize for his work, if he was not for many years the chairman of the Nobel Committee for Physics at the Swedish Academy, excluding himself from the selection).

GLASS IS SUCH A MATERIAL - it emits mostly at lengths of about 10 micrometres. You can feel this effect by touching glass at night - it is cooler than the ambient temperature. And if you also add a thin metal film, so that you direct the radiation upwards, towards space, the cooling effect becomes even stronger.

Sid Assawaworrarit's team used glass with a thin layer of hafnium oxide (hafnium is a transition metal with atomic number 72) and an additional reflective layer of silver for their first experiments. An alternative technology developed at the University of Colorado uses a polymer layer with mi-

This technology does not require the construction of space stations or giant 300-kilometre towers. All it takes is a coat of black paint. The temperature of outer space is very low - only about 2.7 degrees Kelvin, or approximately -270 degrees Celsius. This is practically a huge and inexhaustible thermodynamic resource

croscopic glass beads and a layer of silver. Both technologies already have practical applications - through them cooling panels are made for the roofs of warehouses, supermarkets, etc. Their manufacturers assure that the energy saved by these panels is two to three times more than these roofs would generate from photovoltaic panels.

BUT IN FACT THE TWO TECHNOLOGIES - thermal emitters and photovoltaics - are not competitors. According to Assawaworrarit, they could easily be combined, and then the panels would generate electricity from the sun during the day, and then generate it from the cosmic cold at night by reversing the process. Even early experiments in this area show that at night the panels can produce 50 milliwatts per square meter of area. This is still too little - at this energy density, the roof of an entire supermarket would only generate enough energy to power a refrigerator. But the opportunities to increase efficiency are many. Assawaworrarit and his colleagues have doubled the density to 100 milliwatts per square meter by adding black paint. Further development of materials and improvement of thermal insulation can increase the capacity to 2.2 watts per square meter. This is still incomparably less than the generation of photovoltaics in bright sunshine (on the order of 150 watts per square meter). But it comes as a supplement to it, not as an alternative. And the source of energy, as we mentioned, is incomparably more vast and long-term even than the Sun. ■

► излъчва спонтанно и непрекъснато електромагнитна радиация. Не само слънцето или горящата главня, но и собственото ви тяло, или покривът на къщата ви. При това няма нужда от проводници: електромагнитната радиация може да измине достатъчно дълго разстояние и да достигне до открития космос с неговата несравнимо по-студена среда. Стига да не срещне препятствия по пътя си.

В случая със Земята, такива препятствия са атмосферата и особено водните пари в нея. За да ги преодолее, излъчваната от телата инфрачервена светлина трябва да има специфични дължини на вълната - някъде между 8 и 13 микрометра (милионни части от метър). Извън този диапазон, значителна част от излъчването се отразява обратно от атмосферата. Но не е проблем да се подберат материали, които излъчват именно в този част на спектъра. Дори обикновената черна боя се вмести в изискванията. А екипът на Асававорарит, чрез внимателен подбор на материали, е изнамерил начин да излъчва топлина към космоса дори през деня. Без да черпи каквато и да било външна енергия, тяхната технология може да охлади огряна от слънцето сграда с до 5 градуса по Целзий.

ОТТАМ ДО ПРОИЗВОДСТВОТО НА ЕНЕРГИЯ всъщност не е твърде голяма крачка. Нужно е само да се използва т. нар. ефект на Пелтие-Зеебек, или още термоелектрически ефект. Този ефект се изразява в директното преобразуване на температурните разлики в електрическо напрежение. Тялото, което излъчва към студения космос, само се охлажда - и от разликата между неговата температура и далеч по-високата температура на околната среда може да се произвежда електричество. Създаденият от станфордския екип материал е толкова ефективен, че може да се охлажда под температурата на околната си среда, дори когато го огрява слънце. Достатъчно е да се добави термоелектрически генератор, който да използва температурната амплитуда. Още през 80-те години няколко физичи, начело с Клаес-Йоран Гранквист от Университета в Упсала, работят върху материали за емитери, които увеличават ефективността на излъчването именно в честотния "прозорец", оставен от атмосферата (Гранквист вероятно би спечелил Нобелова награда за работата си, ако сам не беше дълги години председател на Нобеловия ко-

митет по физика към шведската академия, самоизключвайки се от побора).

СТЪКЛОТО Е ТАКЪВ МАТЕРИАЛ - то излъчва най-вече на дължини около 10 микрометра. Можете да усетите този ефект, като докоснете стъкло нощем - то е по-хладно от температурата на околната среда. А ако добавите и тънък метален филм, така че да насочвате излъчването нагоре, към космоса, ефектът на охлаждане става още по-силен. Екипът на Сиг Асававорарит използва за първите си експерименти стъкло с тънък слой хафниево оксид (хафният е преходен метал с атомен номер 72) и допълнителен отражателен слой от сребро. Алтернативна технология, разработавана в Колорадския университет, ползва полимерен филм с микроскопични стъклени мъниста и слой сребро. И двете технологии вече имат практически приложения - чрез тях се изработват охлаждащи панели за покривите на складове, магазини и т. н.. Производителите им уверяват, че спестената енергия от тези панели е от два до три пъти повече, отколкото биха генерирани монтирани на тяхно място фотоволтаици.

НО ВСЪЩНОСТ ДВЕТЕ ТЕХНОЛОГИИ - топлинните емитери и фотоволтаиците - не са конкуренти. Според Асававорарит те спокойно могат да се обединят, и тогава панелите ще произвеждат електричество от слънцето през деня, и след това ще го генерират от космическия студ през нощта чрез обръщане на процеса. Дори и ранните експерименти в тази област показват, че през нощта панелите могат да произвеждат 50 миливата за квадратен метър площ. Това е все още твърде малко - при такава енергийна плътност покривът на цяла супермаркет би генерирал енергия, колкото да захранва един хладилник. Но възможностите за увеличаване на ефективността са много. Асававорарит и колегите му са удвоили плътността до 100 миливата на квадратен метър, добавяйки черна боя. По-нататъшното развитие на материалите и подобряването на топлоизолацията могат да увеличат капацитета до 2.2 вата за квадратен метър. Това все още е несравнимо по-малко от генерацията на фотоволтаик при ярко слънце - от порядъка на 150 вата на метър. Но то идва като добавка към него, а не като алтернатива. А и източникът на енергия, както споменахме, е несравнимо по-необятен и дългосрочен дори от Слънцето. ■

ЗАЩО ЮЖНЯЦИТЕ ГОВОРЯТ ПО-ШУМНО?

Всеки, който се е сблъсквал с групи италиански, гръцки или испански туристи, охотно ще потвърди - южняците говорят по-гръмко (не че и българите са сред най-тихите). Това вероятно си има своите исторически причини: южните народи са прекарвали по-голямата част от времето си на открито, и сред големи групи, което подхранва говоренето на висок глас. И, обратно, северните народи са били затворени за значителни части от годината в сравнително малки помещения, където повишеният тон би предизвикал конфликти.

Но сега учените установяват нещо още по-любопитно: не само говорът на южните народи е по-гръмък, но и самите им езици са по-звучни. Група лингвисти от китайския университет Нанкайса анализирали почти 350,000 думи от близо пет хиляди различни езика и след това са ги сравнили със статистиката за глобалните температури на NASA. В резултат на това са установили, че от колкото по-топъл климат произлиза езикът, толкова по-звучни и отворени са думите. Единственият проблем е, че и самите учени не могат да стигнат до съгласие за причините. Според едната теория, която звучи дос-

татъчно убедително, в студения климат въздухът е по-сух, което затруднява действието на гласните струни. От това затруднение по съвсем естествен път езикът става по-тих и беззвучен. Освен това в студа човек има допълнителен стимул да си държи устата по-затворена.

Втората теория гласи, че понеже въздухът в топлите страни е не само по-топъл, но и по-влажен, той поглъща и заглушава по-високофреkwотните звуци. Затова езиците там се развиват така, че да преодолеят този ефект - именно като станат по-звучни.

Освен това някои лингвисти разкритикуваха проучването като недостатъчно пълно. В него са използвани средно по около 40 думи от всеки език, което според критиците съвсем не е достатъчно. Освен това тези думи не са подбирани съобразно честотата, с която се използват. Така че резултатите на китайските учени може и да не са напълно убедителни. От друга страна, по този начин те биха потвърдили едно друго популярно схващане: че не е толкова важно какво казваш, а колко гръмко го казваш. ■

DO SOUTHERNERS TALK LOUDER?

Anyone who has encountered groups of Italian, Greek or Spanish tourists will readily confirm - southerners speak louder (not that Bulgarians are among the quietest either). This probably has its historical reasons: southern peoples spent most of their time outdoors, and in large groups, which fostered loud talking. And, conversely, the northern peoples were confined for considerable parts of the year in comparatively small quarters, where the raised tone would have caused conflict.

But now scientists are finding something even more curious: not only is the speech of the southern peoples louder, but their languages themselves are more sonorous. A group of linguists from China's Nankai University analyzed almost 350,000 words from nearly five thousand different languages and then compared them to NASA's global temperature statistics. As a result, they found that the warmer the climate the language came from, the more sonorous and open the words were. The only problem is that scientists themselves cannot agree on the causes.

One theory, which sounds convincing enough, is that in cold climates the air is drier, making it harder for the vocal cords to work. From this difficulty the language naturally becomes quieter and more silent. Also, in the cold one has an added incentive to keep one's mouth more closed.

The second theory states that because the air in warm countries is not only warmer but also more humid, it absorbs and dampens higher frequency sounds. Therefore, the languages there have evolved to overcome this effect - precisely by becoming more sonorous.

However, some linguists have criticized the study as insufficiently comprehensive. It uses an average of about 40 words from each language, which critics say is not nearly enough. Furthermore, these words are not selected according to the frequency with which they are used. So the results of the Chinese scientists may not be entirely conclusive. On the other hand, if that's the case, they would confirm another popular belief: that it's not so much what you say, but how loudly you say it. ■

EO Dent

DENTAL CLINIC

Happy New Year!

Честита Нова година!

Подарете си красива усмивка в EO Дент и решете своите проблеми със зъбите за една седмица в България. Цялостна грижа - от избелване до имплантология, 3D диагностика, лечение с лазер, фасети и циркониеви конструкции. В EO Дент можете да заспите (със специална упойка - седация) и да се събудите с преобразена усмивка. Всичко това е реалност при нас. Много години опит, доверие и сигурност! EO Дент е клиниката, която преобрази усмивките на много известни личности.

ИМПЛАНТОЛОГИЯ
ЛЕЧЕНИЕ С ЛАЗЕР
ОРАЛНА ХИРУРГИЯ
ПАРОДОНТОЛОГИЯ
ДЕНТАЛНА ЕСТЕТИКА
3D ДИАГНОСТИКА
ОРТОДОНТИЯ
ДЕТСКА ДЕНТАЛНА
МЕДИЦИНА
ФИЗИОТЕРАПИЯ

IMPLANTOLOGY
LASER TREATMENT
ORAL SURGERY
PERIODONTOLOGY
DENTAL ESTHETICS
3D DIAGNOSTIC
ORTHODONTICS
CHILD'S DENTAL CARE
PHYSIOTHERAPY
DERMATOLOGY

Treat yourselves to a beautiful smile at EO Dent and find a solution to your teeth problems during one week in Bulgaria. Complete care for your smile - from teeth whitening to implant dentistry, 3D diagnostics, laser treatment, veneers and zirconia constructions All this is a reality with us. In EO Dent you can fall asleep (with special anesthesia) and wake up with a transformed smile. Many years of experience, confidence, and security. EO Dent is the clinic that has transformed the smile of many celebrities.

www.eo-dent.com info@eo-dent.com www.eo-implant.com

tel. +359 888 46 46 66, +359 888 14 10 10, +359 888 500 522

[f EODent](#) [@eo.dent](#)

ИГРИ НА СВЕТЛИНИ И СЕНКИ

GAMES OF LIGHTS AND SHADOWS

Нали сте чували старото клише "Една снимка струва колкото хиляда думи"? То никога не е било толкова валидно, колкото през последните две години. Докато целият свят е разделен полярно по ключови теми като война, икономика и политика, снимките остават единственото средство, което достига по еднакъв начин до всички. Тук ви предлагаме някои от най-добрите фотографии на последната година от престижния конкурс The International Photography Awards.

Ежегодното състезание привлича професионалисти и любители от цял свят.

Haven't you heard the old cliché "A picture is worth a thousand words"? It has never been more valid than in the last two years. While the whole world is divided polarly on key topics such as war, economics and politics, photography remains the only tool that reaches everyone equally. Here we offer you some of the best photographs of the last year of the prestigious The International Photography Awards competition.

The annual competition attracts professionals and amateurs from all over the world.

All images courtesy by IPA 2023

Плаване, от Джована Арно
Floating (Disco Island, Greenland), by Giovanna Arnaud

Лагуна Норд, от Алесандро Тальяпиетра
Laguna Nord (Venice),
by Alessandro Tagliapietra

Изтъчи светлината ми, от Кайоко Немото
Weave My Light, by Kayoko Nemoto

Всезнаещ, от Филипо Пана
Omniscient, by Filippo Pansa

Великолепният мост Цин Ма в мъглата, от Карло Юен
Majestic Tsing Ma Bridge in the Seafog, by Carlo Yuen

Домашен любимец и ретро, от Хорст Кистнер
Pets meets Vintage, by Horst Kistner

Центърът view&art в Хайтян,
от Ган Уон
Haitian Center view&art,
by Gang Wang

Вените на Земята,
от Роберт Билош
Veins of the Earth,
by Robert Bilos

Дръвчета във водата, от Джини Хан
Trees in Water, by Jinyi Han

Дзяннан, от Бин Джън
Jiangnan, by Bin Zhang

Маслена картина в мечтите, от Уейнан Ли
Oil Painting in Dreams, by Weinan Li

Гурдил Боти ношем, от Джонатан Андро
Guirdil Bothy at Night, by Jonathan Andrew

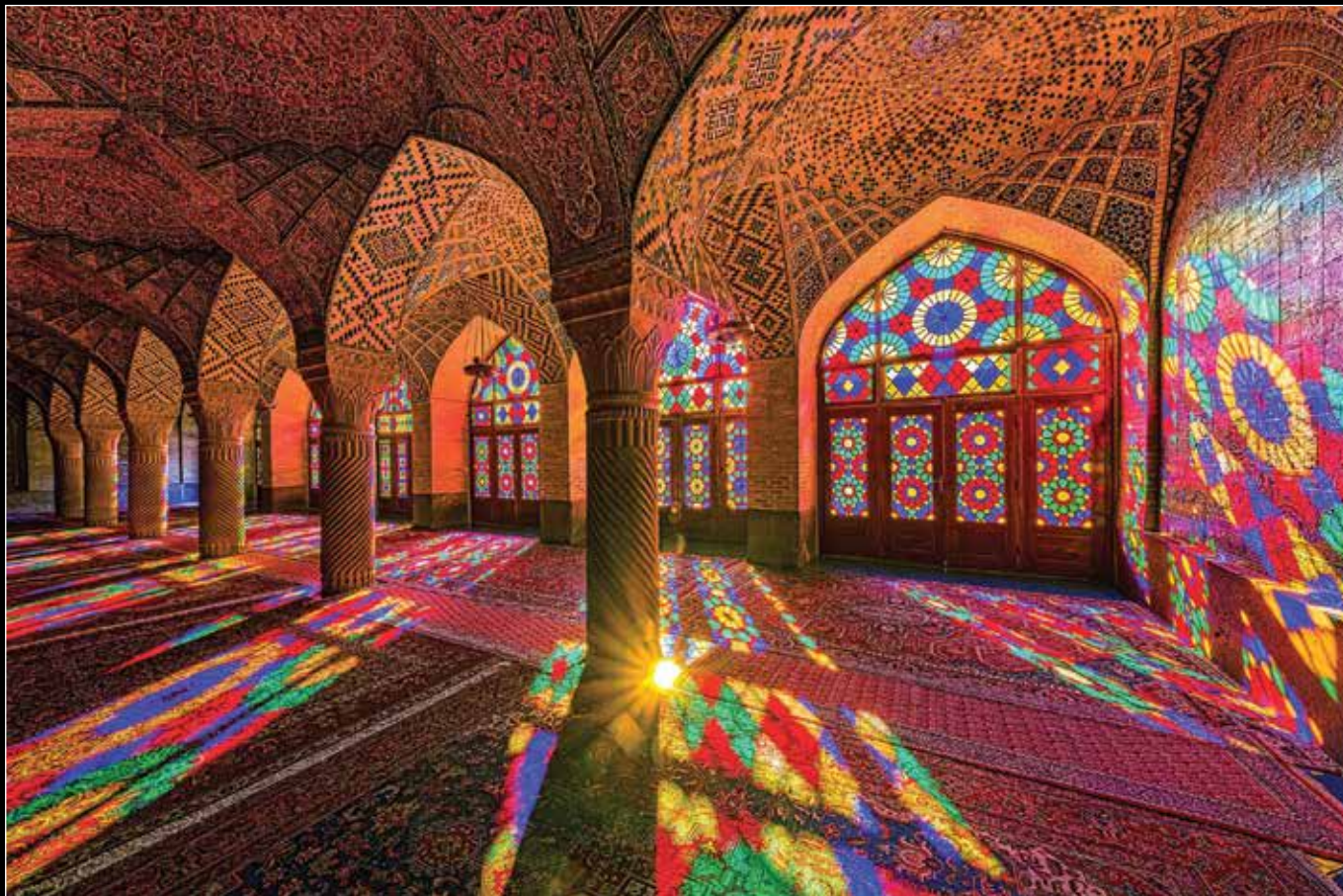

Червена зона, от Марчин Гиба
Red Zone, by Marcin Giba

Кванти око, от Петер Плорин
Chianti Eye, by Peter Plorin

Слънчево парти, от Магжиг Хояти
Sun Party, by Majid Hojati

Кръгът на живота, от Мойзес Леву
Circle of Life, by Moises Levy
Китайска скорост, от Уей Чен
China Speed, by Wei Chen

ИЗЛЯЗЪЛ ОТ НАРОДА

От Volkswagen смятат Touareg за единствения си премиум модел. Не без основания

Текст КОНСТАНТИН ТОМОВ / Фотография VW

Автомобил, който е почти пет метра дълъг, и два тона и половина тежък, едва ли може да остане незабелязан. И все пак Volkswagen Touareg по някакъв странен начин се оказва добре пазената тайна на автомобилната индустрия. Нека ви обясня защо.

САМИТЕ МУ СЪЗДАТЕЛИ НАСТОЯВАТ, че това е единственият им премиум модел. И това не са само празни думи. Защото Touareg не само по никакъв начин не е "народна кола" - той дори не е съвсем Volkswagen. От самото си раждане този автомобил е близък с по-престижните Audi Q7, Q8 и с Porsche Cayenne, с които дори се прави на една и съща поточна линия в Братислава. Да не говорим, че технологичната му платформа може да бъде открита и под аристократичната външност на Bentley Bentayga и дори Lamborghini Urus.

На практика Touareg е уникален шанс да имате пълноценен луксозен SUV автомобил, без да се набивате на очи с марката му. Знаем, че в България обикновено копнежите на купувачите са в обратната посока - всички да ги забележат и да им завидват. Но този Volkswagen има и друг коз, който вече безотказно ще въздейства и на българи: той е по-евтин. Разликата между нашата тестова кола и аналогичното Audi Q8 е близо 10,000 лева. Разликата с Porsche Cayenne със същото загвижване е над 41 хилядарки.

ПРЕЗ ТАЗИ ГОДИНА ТРЕТОТО ПОКОЛЕНИЕ НА TOUAREG, дебютирало на пазара през 2018, получава очаквания фейслифт. Той включва дискретни подобрения във външния вид, но доста по-сериозни промени под капака.

Най-видимата новост са светлините. Значително по-малки, отколкото досега, но със значително повече светодиоди в матрицата - по 19 216 във всеки фар. С тези фарове спокойно можете да ►

► си карате на дълги през цялото време: компютърът проследява всички угващи насреща автомобили и затъмнява определени зони в матрицата, така че да не ги заслепите.

Отзад емблемата свети в червено. Решетката и релсите на покрива са в черен цвят, както и двата ауспуха. Боядисаните в синьо спирачни апарати допълнително подчертават, че тук става дума за върховия модел в гамата.

ОБНОВЕНИЙТ TOUAREG ИДВА С ПЕТ ВАРИАНТА НА ЗАДВИЖВАНЕ - гва шестцилиндрови дизела, един V6 бензин и гва плъг-ин хибрида. Немалко хора може да се натъжат, че вече че го няма емблематичния V8. Но напразно. Колата, която тестваме, е новият Touareg R - плъг-ин хибрид с V6 бензинов двигател, електромотор и 14-киловатчасова батерия под пода на багажника. Съвкупната мощност от всичко това е 462 конски сили. Което прави тази кола най-мощния Touareg до момента. Впечатляващо, като се сетим, че в миналото този модел имаше V10 и гаже W12 двигатели. Но това не е всичко. Така, както го виждате, този Touareg е най-мощният сериен автомобил на Volkswagen в историята.

ТОВА ОЗНАЧАВА УСКОРЕНИЕ ДО 100 КМ/Ч ЗА ЕДВА ОКОЛО 5 СЕКУНДИ. И в същото време способност да тегли до три тона и половина - което се връзва чудесно с електронния асистент за ремаркета. Всички варианти на Touareg са с постоянно задвижване на четирите колела и с 8-степенен Tiptronic автоматик. Адаптивното окачване при нужда може да повдигне колата с цели 7 сантиметра, до общо 27, така че това си остава и една доста добра офроуд машина. Поне на теория, защото на практика единствените хора, които сме виждали да вкарват Touareg в калта, сме самите ние, когато снимахме една поредица за средновековните крепости в България.

Управлението си остава все така компетентно и прецизно. Но въпреки рекордния брой коне под капака, цялостното усещане е по-скоро за комфорт, отколкото за спорт. Ако все пак решите да карате по-енергично, 400-милиметровите спирачни дискове ще се погрижат да спрат тези гва тона и половина навреме.

VOLKSWAGEN ОБЕЩАВА СРЕДЕН РАЗХОД ОТ МАЛКО НАД 2 ЛИТРА НА СТО. Но това, както при всички останали плъг-ин хибриди, е валидно само за първите 100 километра.

Ако карате основно в града, и разчитате на заредена сутринта батерия, може и

да се доближите до това. Нашите първи 100 км бяха мъничко в града и основно на магистрала. На стотния компютърът показваше разход от почти 5 литра на сто. Което никак не е лошо за такъв автомобил и с тази мощност.

Пробегът само на ток е 45 километра, макар че така и не успяхме да тестваме доколко е реален. Зареждането на батерията на 7-киловатова стенно устройство отнема малко над гва часа.

СЕГА ВЕЧЕ ВСИЧКИ ВАРИАНТИ НА TOUAREG ПОЛУЧАВАТ така наречения Inovision Cockpit, което означава 12-инчов дисплей за приборите пред шофьора, и 15-инчов за мултимедията.

Информационните системи на гругите нови Volkswagen-и отнесоха доста критики в последните години и се наложи да претърпят няколко ъпдейта, докато се оправят бъговете. Но тази тук няма нищо общо с тях. Тя е доста интуитивна и лесна за ползване, и с чудесна графика.

Новите USB-C портове - три отпред и гва отзад - са с по-висок капацитет, 45 вата вместо 15, така че зареждането на смартфона или таблета става доста бързо. Като опция можете да поръчате впечатляваща 730-ватова аудиосистема от датската Dynaudio. Иначе като сериено оборудване получавате кожен салон Vienna, климатроник, камера за задно виждане и асистент при паркиране, ото-

пление на предните седалки и панорамен покрив.

ДОЙДЕ МОМЕНТЪТ ДА ГОВОРИМ И ЗА МИНУСИТЕ. С удоволствие мога да кажа, че не открихме никакви съществени недостатъци в новия Touareg. Но има някои грехолици, които могат доста да ви гразнят в ежедневието. Едното е гласовият асистент. Кола, която разчита изцяло на сензорни дисплеи за управление на функциите, трябва да има добър гласов асистент, но тук той далеч не е толкова ефективен и толкова разбиращ, колкото в BMW или в Mercedes например. Най-честният отговор, който получавахме от него, бе "I'm sorry".

Естествено, това не е бог знае какъв проблем - сензорният екран на Touareg е достатъчен да контролирате всичко в автомобила си. По-сериозен е гругият недостатък: цената. Клиентите на Volkswagen отдавна са свикнали, че марката не е от най-достъпните. Но дори на този фон Touareg е скъпичък.

Базовият дизел с 286 коня започва от почти 146,000 лева. За хибридния R ще ви поискат 176,000 - в което няма нищо "народно", разбира се. Но проблемът продължава само докато мислите за това като за най-скъпия Volkswagen. Ако го разглеждате като намалено Audi или Porsche, всичко е наред. ■

NOT THE PEOPLE'S CAR ANYMORE

Volkswagen considers the Touareg to be its only premium model. Not without reason

By KONSTANTIN TOMOV / Photography VOLKSWAGEN

A car almost five meters long and weighing two and a half tons can hardly go unnoticed. Yet the Volkswagen Touareg somehow turns out to be the automotive industry's best-kept secret. Let me explain why.

ITS CREATORS THEMSELVES INSIST that this is their only premium model. And these are not just empty words. Because the Touareg is by no means a "people's car", and on top of that, it's not even a Volkswagen exactly. Since its birth, this car has been a twin with the more prestigious Audi Q7 and Q8 and with the Porsche Cayenne. It is even made on the same production line as those in Bratislava. Not to mention that its technology platform can also be found under the aristocratic exterior of the Bentley Bentayga and even the Lamborghini Urus.

To put it short, the Touareg is a unique chance

to have a full-fledged luxury SUV car without gathering unwanted attention. We know that in Bulgaria, buyers' longings are usually in the opposite direction - to be noticed and envied by everyone. But this Volkswagen also has another trump card, which will surely have an impact on Bulgarians: it is cheaper. The difference between our test car and the similar Audi Q8 is nearly EUR 5,000. The difference with the Porsche Cayenne with the same drive is over 20,000.

NOW, THE THIRD GENERATION OF THE TOUAREG, which debuted on the market in 2018, receives the expected facelift. It includes subtle improvements in appearance, but much more serious changes under the hood.

The most visible innovation is the lights. Significantly smaller than before, but with significantly more LEDs in the matrix - 19,216 each.

With these headlights, you can safely drive on high beam all the time: the computer tracks all oncoming cars and darkens certain areas in the matrix so that you do not dazzle them.

On the back, the badge lights up in red. The grille and roof rails are black, as are the two exhausts. The blue-painted brake callipers further emphasise that this is the top model in the range.

THE UPDATED TOUAREG COMES WITH FIVE POWERTRAIN OPTIONS - two six-cylinder diesels, one V6 gasoline and two plug-in hybrids. Quite a few people may be sad that the iconic V8 is gone. But in vain. The car we are testing is the new Touareg R - a plug-in hybrid with a V6 petrol engine, an electric motor and a 14-kilowatt-hour battery under the trunk floor. The combined output of all this is 462 horsepower, which makes this car the most powerful ▶

► Touareg to date. Impressive considering that in the past this model had V10 and even W12 engines. But that's not all. As you can see, this Touareg is the most powerful Volkswagen production car in history.

This means acceleration to 100 km/h in just about 5 seconds. And at the same time, the ability to tow up to three and a half tons - which ties in nicely with the electronic trailer assistant. All variants of the Touareg have permanent four-wheel drive and an 8-speed Tiptronic automatic. The adaptive suspension can raise the car as much as 7 centimetres when needed, for a total of 27, so it's still a pretty good off-road machine. At least in theory, because in practice the only people we've seen get a Touareg in the mud are ourselves when we were filming a series about medieval castles in Bulgaria.

Handling remains competent and precise but, despite the record number of horses under the hood, the overall feel is more about comfort than sport. If you do decide to ride harder, the 400mm brake discs will make sure to stop those two and a half tonnes in no time.

VOLKSWAGEN PROMISES AN AVERAGE CONSUMPTION OF JUST OVER 2 LITRES PER 100 KM. However, as with all other plug-in hybrids, this is only valid for the first 100 kilometres.

If you drive mainly in the city, and rely on a charged battery in the morning, you may come close to this figure. Our first 100km was partly in the city and mostly on the highway. At the 100 km mark, the computer showed consumption of almost 5 liters per 100 km. Which is not

bad at all for such a car and with this power. The electric-only range is 45 kilometres, although we never got around to testing how realistic it is. Charging the battery on a 7-kilowatt wall unit takes just over two hours.

NOW ALL TOUAREG VARIANTS GET THE SO-CALLED INOVISION Cockpit, which means a 12-inch display for the instruments in front of the driver and a 15-inch one for the multimedia. The infotainment systems of other new Volkswagens have taken a lot of flak in recent years and have had to undergo several updates. But this one has nothing to do with the other ones. It is quite intuitive and easy to use, and with great graphics.

Volkswagen Touareg R

462

конски сили мощност
k. v. maximumr power

700

Нм максимален въртящ момент
Nm maximum torque

5.1

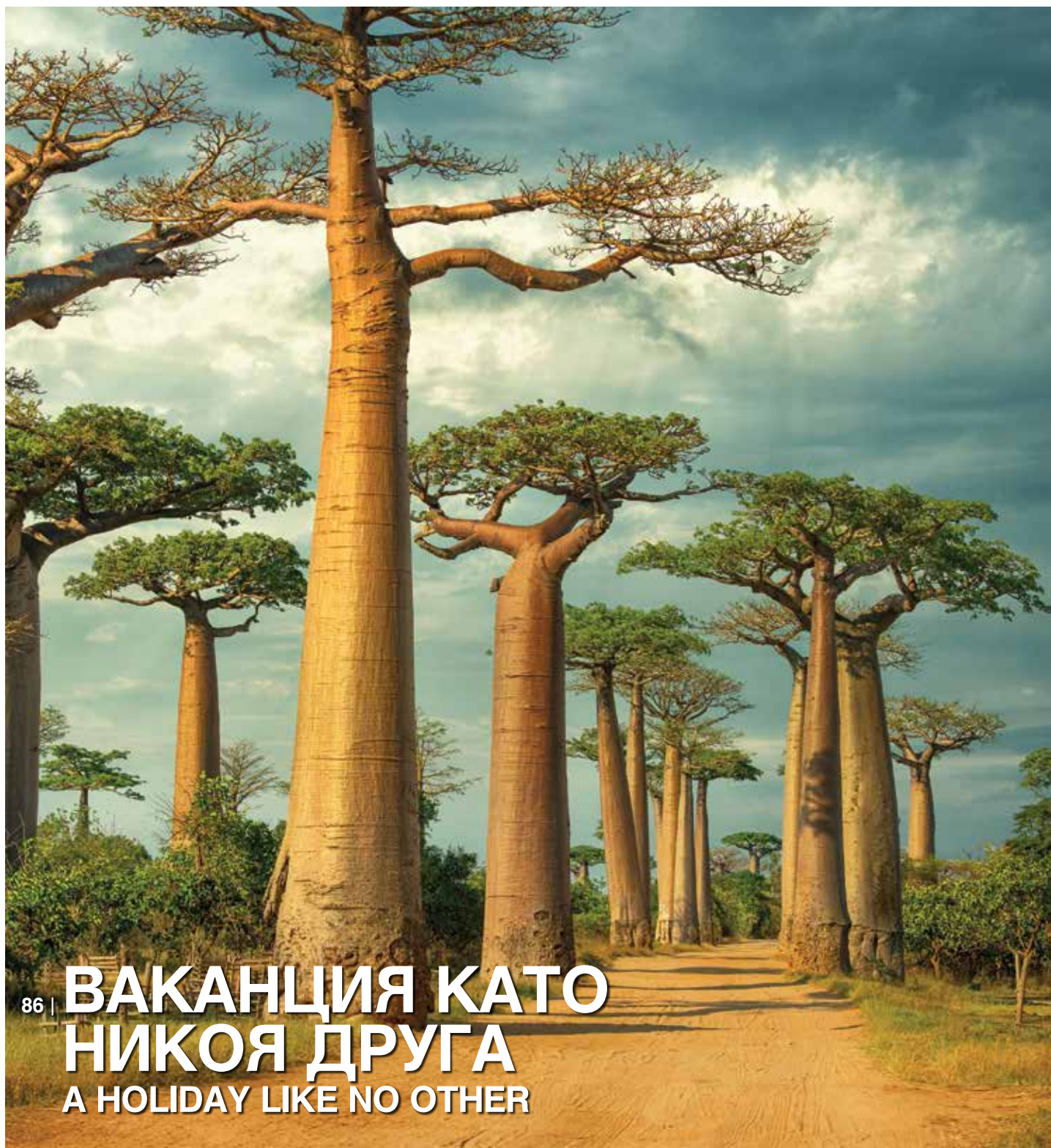
секунди 0-100 км/ч
seconds 0-100 km/h

The new USB-C ports - three on the front and two on the back - have a higher capacity, 45 watts instead of 15, so charging the smartphone or tablet is quite fast. As an option, you can order an impressive 730-watt audio system from Denmark's Dynaudio. Otherwise, as standard equipment, you get Vienna leather interior, climate control, rearview camera and parking assistant, heated front seats and a panoramic roof.

THE TIME HAS COME TO TALK ABOUT THE CONS. I'M HAPPY TO SAY THAT WE DIDN'T FIND ANY MAJOR flaws in the new Touareg. But some little things can annoy you in everyday life. One is the voice assistant. A car that relies entirely on touch displays to control functions should have a good voice assistant, but here it is nowhere near as effective and as understanding as in a BMW or a Mercedes for example.

Naturally, this is not a god-knows-what problem - the touch screen of the Touareg is enough to control everything in your vehicle. More serious is the other drawback: the price. Volkswagen customers have long been used to the fact that the brand is not one of the most affordable. But even against this background, the Touareg is expensive.

The basic diesel with 286 hp starts from almost EUR 74,000. For the hybrid R, they'll ask you to pay over 88,000 euros - which, you have to admit, has nothing to do with the "people's car" brand name. But the problem only persists as long as you think of it as the most expensive Volkswagen. If you see it as a scaled-down Audi or Porsche, that's fine. ■

86 | **ВАКАНЦИЯ КАТО
НИКОЯ ДРУГА**
A HOLIDAY LIKE NO OTHER

84 | **АФИШ**
POSTER

104 | **10 ХРАНИ, КОИТО ЩЕ ВИ НАПРАВЯТ ПО-ЗДРАВИ**
10 FOODS THAT WILL MAKE YOU HEALTHIER

АФИШ

ОПЕРА

СЪР БРИН ТЕРФЕЛ // Лично новият британски крал Чарлс III го избра да пее на коронацията му. Сър Брин Терфел е един от най-прочутите баритони в света, носител на четири награди Classic Brit, а също и на Grammy за най-добър оперен запис (за "Пръстенът на нибелунгите" на Вагнер с Метрополитан Опера). Първата му среща с българска публика ще се случи под диригентството на маестро Найден Тодоров и с участието на Мила Михова.

28 януари, зала "България", София

КИНО

ДВОРЕЦЪТ // Луксозен хотел в Алпите се готви да посрещне новото хилядолетие през 1999, а с него - и доста екстравагантните претенции на гостите си. Тази черна комедия е режисирана от Роман Полански - 90-годишната възраст не е никаква пречка за човека, който ни даде "Бебето на Розмари", "Чайнатаун" и "Пианистът". В ролите са все познати лица: Жоахим Де Алмейда, Джон Клиуз, Мики Рурк, Фани Арган, Лука Барбарески.

В кината от 12 януари

ФЕСТИВАЛИ

СУРВА // Международният фестивал на маскарадните игри "Сурва" в Перник се хвали, че е най-голямата подобна проява в Европа, и до момента никои не е оспорил това. Миналогодишното издание привлече над 10,000 участници и гости от четири континента. Няма причина да очакваме тази година да са по-малко. Фестивалът съществува от 1966 година, а от 1985 е с международен статут. Само се облечете топло.

26-28 януари, Перник

EN

OPERA

SIR BRYN TERFEL // The new British King Charles III personally chose him to sing at his coronation. Sir Bryn Terfel is one of the world's most celebrated baritones, winner of four Classic Brit Awards and also a Grammy for Best Opera Recording (for Wagner's Ring of the Nibelungen with the Metropolitan Opera). His first meeting with a Bulgarian audience will take place under the direction of maestro Nayden Todorov and with the participation of Mila Mihova.

January 28, Bulgaria hall, Sofia

CINEMA

THE PALACE // A luxury hotel in the Alps is preparing to welcome the new millennium in 1999, and with it - the rather extravagant claims of its guests. This black comedy is directed by Roman Polanski - 90 years old is no obstacle for the man who gave us Rosemary's Baby, Chinatown and The Pianist. The roles are all given to familiar faces: Joaquim De Almeida, John Cleese, Mickey Rourke, Fanny Ardant, and Luca Barbareschi.

In theaters from January 12

FESTIVALS

SURVA // The international festival of masquerade games "Surva" in Pernik boasts that it is the largest such event in Europe, and so far no one has disputed this claim. Last year's edition attracted over 10,000 participants and guests from four continents. There is no reason to expect them to be less this year. The festival has existed since 1966, and since 1985 it has had international status. Just dress warmly.

January 26-28, Pernik

POSTER

АУДИОКНИГА

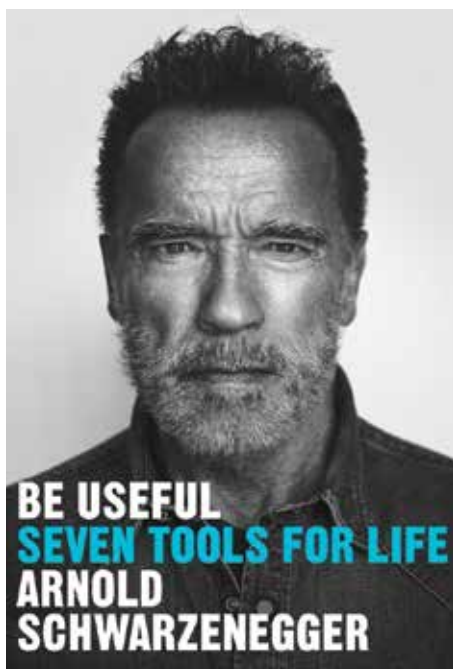
"БЪДИ ПОЛЕЗЕН" // Най-великият културист в света. Най-добре платеният киноактьор. Лидерът на петата най-голяма икономика в света. И всичко това - в едно и също лице. Не са много хората, които могат да се похвалят с по-удивителен живот от този на Арнолд Шварценегер. А сега Арни лично и доста откровенно разказва за своите седем правила за успех в тази аудиокнига, един от бестселърите в Amazon в последните седмици.

От Penguin Audio

AUDIOBOOK

"BE USEFUL" // The greatest bodybuilder in the world. The highest-paid movie actor. The leader of the fifth largest economy in the world. And all this - in the same person. Not many people can boast a more amazing life than that of Arnold Schwarzenegger. And now Arnie gets personal and quite candid about his seven rules for success in this audiobook, one of Amazon's best-sellers in recent weeks.

By Penguin Audio

КИНО

КЛЕТИ СЪЗДАНИЯ // Новият филм на нашумелия гръцки режисьор Йоргос Лантимос („Фаворитката“) е нещо като модерен прочит на историята за Франкенщайн и неговото чудовище. "Клети създания" е адаптация на едноименния роман на Алистър Грей. Тази мрачна комедия вече получи много ласкави отзиви и за режисура, и за играта на Марк Ръфало, Уилям Дефо и особено на Ема Стоун, която се очертава като една от фаворитките за тазгодишния "Оскар".

В кината от 19 януари

CINEMA

POOR THINGS // The new film from acclaimed Greek director Yorgos Lanthimos ("The Favourite") is something of a modern reading of the story of Frankenstein and his monster. Poor Things is an adaptation of Alistair Gray's novel of the same name. This dark comedy has already received very flattering reviews for both the direction and the performance of Mark Ruffalo, William Dafoe and especially Emma Stone, who is emerging as one of the favourites for this year's Oscar.

In cinemas from January 19

КЛАСИКА

ЧАРЛИ СИЕМ // Талантлив и обаятелен, Чарли Сием е една от изгряващите звезди на класическата музика, и неслучайно е заслужил прословутата цигулка Guarneri, на която някога свиреше самият Йехуду Менухин. Това ще е втората му визита в България, този път под диригентството на Минко Ламбов. Програмата включва творби от Сен-Санс, Вивалди, Равел, Брух и Паганини, свои собствени композиции и музика от българския духовен учител Петър Дънов.

22 януари, зала "България", София

CLASSICS

CHARLIE SIEM // Talented and charming, Charlie Siem is one of classical music's rising stars, and it's no coincidence that he earned the infamous Guarneri violin once played by Yehudi Menuhin himself. This will be his second visit to Bulgaria, this time under the direction of Minko Lambov. The program includes works by Saint-Saens, Vivaldi, Ravel, Bruch and Paganini, Siem's own compositions and music by the Bulgarian spiritual teacher Petar Danov.

January 22, "Bulgaria" hall, Sofia

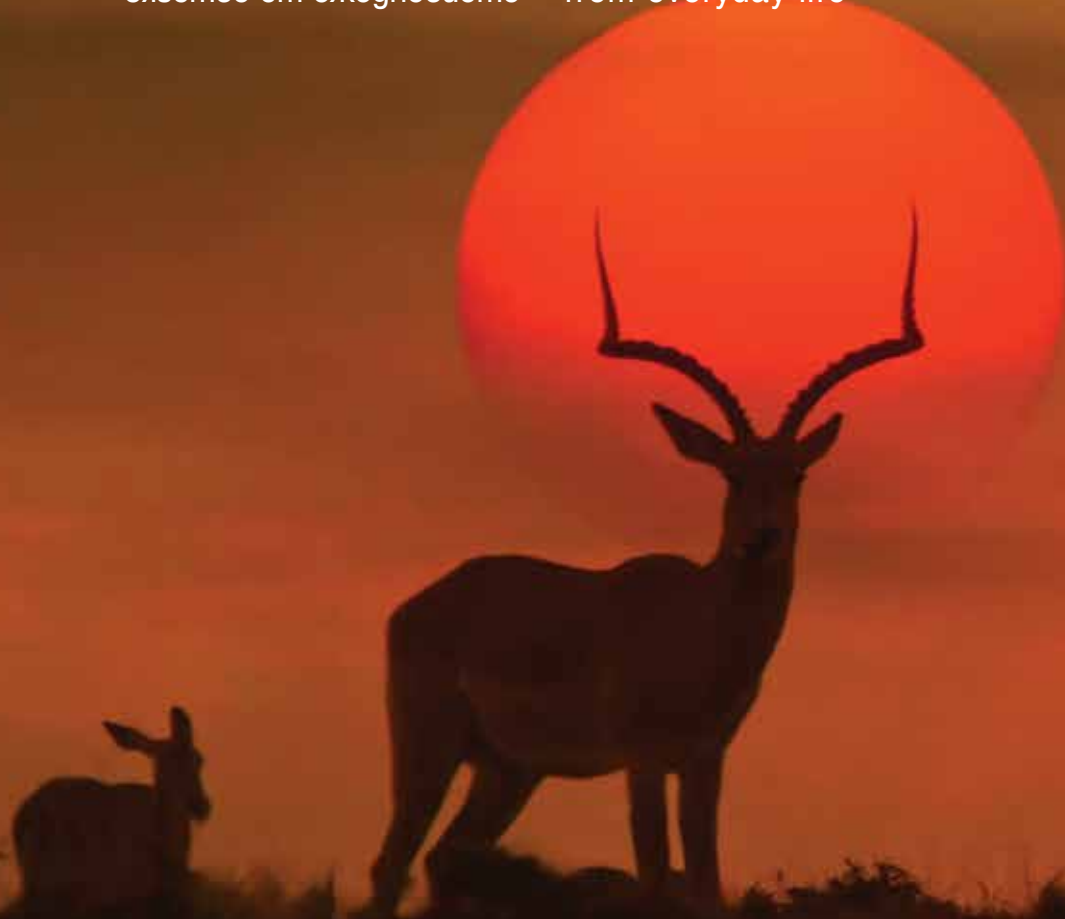

ВАКАНШИЯ КАТО НИКОЯ ДРУГА

A HOLIDAY LIKE NO OTHER

От парка Крюгер до Мадагаскар:
шест дестинации, които
предлагат наистина незабравимо
бягство от ежедневието

From Kruger Park to
Madagascar: six destinations that
offer a truly unforgettable escape
from everyday life

Текст КАЛИН АНГЕЛОВ / By KALIN ANGELOV
Фотография / Photography iSTOCK

Психолозите го наричат "следпразнична умора" - състояние на апатия и дори депресия, предизвикано от факта, че Коледа и Нова година са отминали, и сега ни остава само дългият остатък от зимата. За щастие януари и февруари са и най-подходящото (и най-изгодното) време за избор на екзотични почивки. Ето шест дестинации, които ще ви отвлекат от ежедневието по наистина паметен начин.

Psychologists call it "post-holiday fatigue" - a state of apathy and even depression caused by the fact that Christmas and New Year are over and now we have only the long rest of winter left. Fortunately, January and February are also the best (and most affordable) times to choose exotic vacations. Here are six destinations that will take you away from everyday life in a truly memorable way.

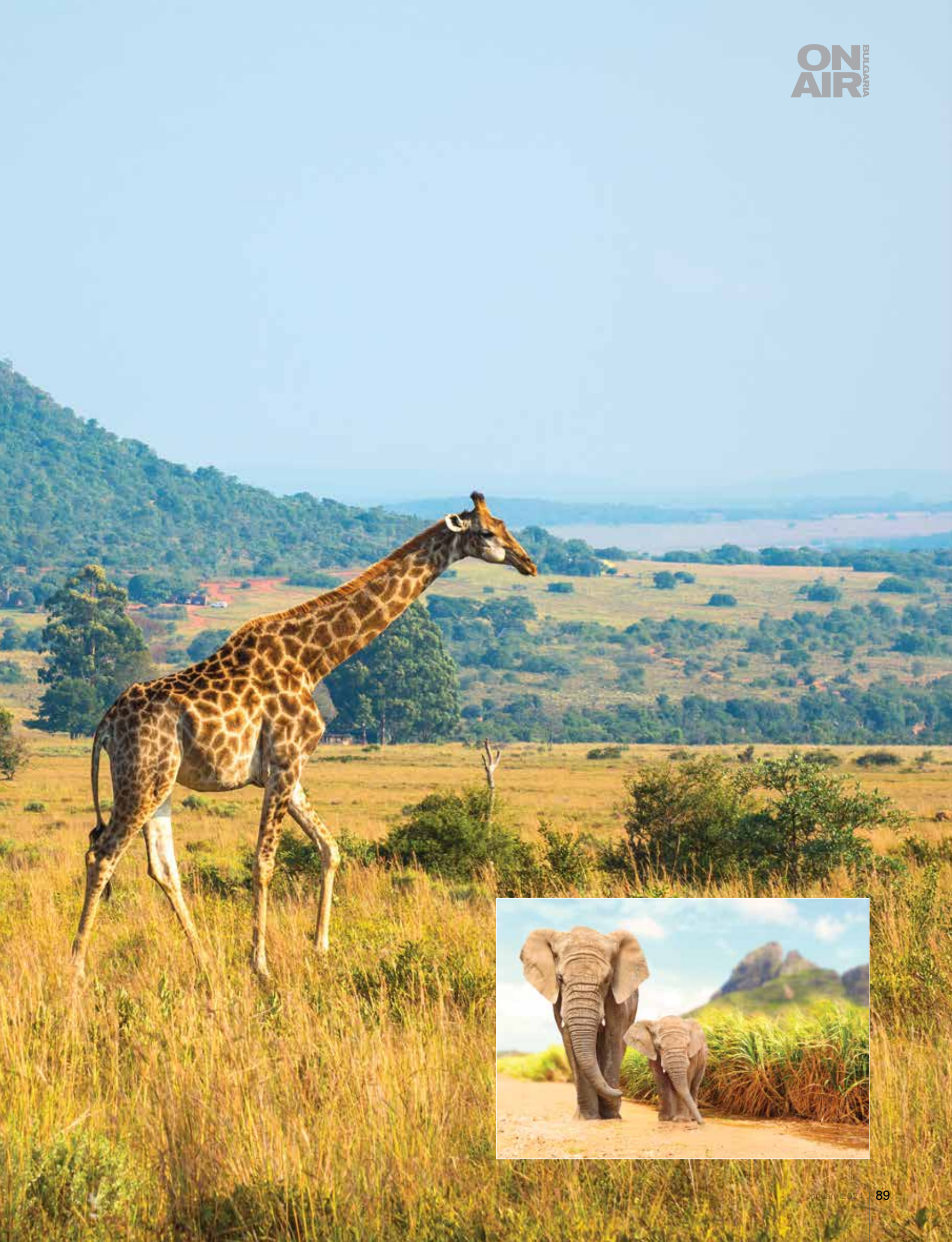
КРЮГЕР ПАРК

KRUGER PARK

Може да сте изгледали всички поредици на Дейвид Атънбъро или да сте прочели пет пъти "Зелените хълмове на Африка" на Хемингуей, но нищо не може да ви подготви за първата среща очи в очи с лъв, леопард или слон. Ако африканската дива фауна ви влече, вероятно най-добрият избор си остава националният парк "Крюгер" в ЮАР. Простиращ се на площ от над 19,600 квадратни километра (повече от Софийска, Благоевградска, Кюстендилска и Пернишка област, взети заедно), паркът е защитен от 1898 година насам. Понастоящем е дом на около 2800 лъва, 2000 леопарда, към 12,000 носорога, над 5000 жирафа, над 11,000 слона и безчет антилопи, зебри и африкански биволи. Най-редките срещи тук са с гепарди (едва около 120 животни) и африкански диви кучета (240). Освен това в последните години в парка бяха открити множество нови сафари ложи и луксозни лагери, така че можете да се порадвате на всичко това в безукорен комфорт. Само не постъпвайте като новаци и не се обличайте в червено или бяло, за да гразните излишно хищниците. *Какво да очаквате:* Идеалното време да видите максимум животни е през сухия сезон (май-август), когато те се концентрират около водоизточниците. Но и останалите месеци не са особено дъждовни. Средните дневни температури през февруари са между 20 и 32 градуса - все пак в южното полукълбо е лято.

You may have watched all of David Attenborough's series or read Hemingway's *The Green Hills of Africa* five times, but nothing can prepare you for coming face-to-face with a lion, leopard or elephant for the first time. If African wildlife appeals to you, South Africa's Kruger National Park is probably your best bet. Spread over an area of over 19,600 square kilometres (more than Sofia, Blagoevgrad, Kyustendil and Pernik regions combined), the park has been protected since 1898. It is currently home to around 2,800 lions, 2,000 leopards, up to 12,000 rhinos, over 5,000 giraffes, over 11,000 elephants and countless impalas, zebras and African buffalo. The rarest encounters here are with cheetahs (only about 120 animals) and African wild dogs (240). In addition, many new safari lodges and luxury camps have been opened in the park in recent years, so you can enjoy all this in impeccable comfort. Just don't act like a rookie and dress in red or white to unduly annoy predators.

What to expect: The ideal time to see maximum animals is during the dry season (May to August) when they concentrate around waterholes. But the rest of the months are not particularly rainy either. Average daytime temperatures in February are between 20 and 32 degrees - after all, it's summer in the southern hemisphere.

МАВРИЦИЙ

Тази група от отдалечени острови на 2000 километра югоизточно от Африка е най-добре уредената и гостоприемна държава на континента. Владян в миналото от араби, португалци, холандци, французи и англичани, Мавриций е независима държава от 1968, с изключение на остров Реюнион, който си остава френско владение и до днес. По данни на Световната здравна организация, това е страната с втория най-чист въздух на планетата. Основният остров е ефектна комбинация от ослепителни плажове и високи планини, обрасли в гъсти тропически гори. Мавриций е рай и за интересуващите се от дивата природа - заради дългата изолация островът е дом на някои от най-редките видове растения и животни (макар и не на птицата гого, изтребена до крак от първите европейски посетители). Чревоугодниците също ще се чувстват добре тук: комбинацията от азиатски, африкански и френски влияния, в съчетание с богатствата на Индийския океан, са родили наистина запомняща се местна кухня.

Какво да очаквате: февруари и март са най-топлите месеци на Мавриций, със средна дневна температура 26 градуса. Минималната не пада под 22. За съжаление също така са и най-гърбовните. Преваляванията са почти ежедневни, но кратки. Температурата на океанската вода е 26-28 градуса през периода.

MAURITIUS

This group of remote islands 2,000 kilometres southeast of Africa is the continent's most well-settled and hospitable country. Ruled in the past by the Arabs, Portuguese, Dutch, French and British, Mauritius has been an independent country since 1968, except for Reunion Island, which remains a French possession to this day.

According to the World Health Organization, this is the country with the second cleanest air on the planet.

The main island is a spectacular combination of dazzling beaches and high mountains covered in dense tropical forests. Mauritius is also a paradise for those interested in wildlife - due to its long isolation, the island is home to some of the rarest species of plants and animals (although not the dodo bird, which was exterminated by the first European visitors). Foodies will also feel good here: the combination of Asian, African and French influences, combined with the riches of the Indian Ocean, has given birth to a truly memorable local cuisine.

What to expect: February and March are Mauritius' warmest months, with an average daily temperature of 26 degrees. The minimum does not drop below 22. Unfortunately, they are also the rainiest. Rainfall is almost daily, but short. The temperature of the ocean water is 26-28 degrees during the period.

ПУНТА КАНА

Пунта Кана е курортен град в най-източната точка на Доминиканската република, далеч от лудницата на 3-милионната столица Санто Доминго. Мнозина смятат това за най-добрата курортна дестинация в Карибския басейн, а статистиката я сочи като втората най-посещавана след Канкун. Плажната ивица на т. нар. Коста дел Косо се простира на повече от 50 километра, и предлага води в най-ослепителните отънъци на тюркоазеното. Баваро е сочен от ЮНЕСКО като един от 20-те най-добри плажа в света. Барьерният риф привлича змуркачи от хиляди километри. Ако излежаването по пясъка и плуването започнат да ви омръзват, можете да се запишете за многобройните екскурзии - например за посещение на близките острови Каталина и Саона, или до исторически градчета като Ла Романа. Столицата Санто Доминго също е интересна дестинация с богата история, но изисква и малко повече предпазливост. Туристическите райони на Доминиканската република са относително безопасни, но това престава да важи, ако тръгнете на своя глава из непознатите квартали на столицата.

Какво да очаквате: Тропическият климат на остров Испаньола означава средна дневна температура от 25 градуса през февруари и март, като максималната рядко е над 28, а минималната почти не пада под 22. Това са и двата най-сухи месеца в годината. Температурата на морската вода е 26-27 градуса.

PUNTA CANA

Punta Cana is a resort town at the eastern-most point of the Dominican Republic, far from the madhouse of the 3 million-strong capital, Santo Domingo. It is considered by many to be the best resort destination in the Caribbean, and statistics show it as the second most visited after Cancun. The coastline of the so-called Costa del Coco stretches for more than 50 kilometres and offers waters in the most dazzling shades of turquoise. Bavaro is named by UNESCO as one of the 20 best beaches in the world. The barrier reef attracts divers from thousands of kilometres away. If lounging on the sand and swimming tire you, you can sign up for the many excursions - for example, to visit the nearby islands of Catalina and Saona, or to historic towns such as La Romana. The capital, Santo Domingo, is also an interesting destination with a rich history, but also requires a little more caution. The tourist areas of the Dominican Republic are relatively safe, but this ceases to be true if you go on your own through the unfamiliar neighbourhoods of the capital.

What to expect: Hispaniola's tropical climate means an average daily temperature of 25 degrees in February and March, with highs rarely exceeding 28 and lows falling below 22. These are also the two driest months of the year. The temperature of the seawater is 26-27 degrees.

МАДАГАСКАР

Наричат го "осмия континент" - не защото е чак толкова голям (приблизително с размерите на Франция), а защото е толкова различен от всички останали места на планетата. Мадагаскар се е отделил от останалата суша на Земята преди приблизително 90 милиона години и оттогава местните растителни и животински видове са се развивали в изолация. Което е родило наистина удивителни неща: хипопотами-джуджета или триметрови птици. За жалост много от тях не са преживели срещата с хората. Но и днес 90% от тукашните животни не се срещат никъде другаде по света: миниатюрни лемури с размера на кафена чашка и гигантски молци, удивителната фоса, която е на върха на местната хранителна пирамида, и над две трети от всички видове хамелеони, които познаваме. За съжаление неописуемата красота на дивия Мадагаскар все повече отстъпва пред земеделието и индустриализацията - има съществен риск голяма част от това разнообразие да се загуби до едно поколение. Толкова по-добра причина да го видите сега. Островът е все още слабо популярен сред туристите.

Какво да очаквате: климатът в по-голямата част на острова е тропиченски, а януари и февруари са най-гъждовните месеци. По-добре изчакайте до май, когато започва сухият сезон, а средните дневни температури са около 17 градуса.

MADAGASCAR

They call it the "eighth continent" - not because it's that big (roughly the size of France), but because it's so different from anywhere else on the planet. Madagascar separated from the rest of the Earth's landmass approximately 90 million years ago, and since then native plant and animal species have evolved in isolation, which has given birth to truly amazing things: dwarf hippos or three-meter birds. Unfortunately, many of them did not survive the encounter with humans.

But even today, 90% of the Madagascar animals are found nowhere else in the world: miniature lemurs the size of a coffee cup and giant moths, the amazing fossa that tops the local food pyramid, and over two-thirds of all chameleon species we know. Unfortunately, the indescribable beauty of wild Madagascar is increasingly giving way to agriculture and industrialization - there is a significant risk that much of this diversity will be lost within a generation. All the better reason to see it now.

The island is still not very popular among tourists.

What to expect: The climate in most of the island is tropical, with January and February being the rainiest months. Better to wait until May when the dry season starts and average daytime temperatures are around 17 degrees.

Най-доброто от о. Мадагаскар

От Алеята на баобабите до екзотичните джунгли на изгубения остров

19.06.2024 г.

Изгубеният рай на дивата природа! Безкрайни простори, екзотика и невероятна красота! Пътешествие извън обикновеното: от Алеята на баобабите, където времето сякаш е спряло, до възшебните плажове и разнообразната флора и фауна. Гарантирано ще закопнеете да "попиете" всяка частица от този уникален остров.

Александър Тур - 33 години вашият свят по ваш начин

ВИЕТНАМ И КАМБОДЖА

20.04.2024 г.
+ Тайланд 28.09.2024 г.

Богатата култура, впечатляваща природа и древни забележителности. Уникалната атмосфера, вековни традиции и бурна история на Изтока ще ви пленят.

БЕЛИ НОЩИ СРЕД ДИВИТЕ АРКТИЧЕСКИ ФИОРДИ И ОСТРОВИТЕ ЛОФОТЕН

12.06.2024 г.

НОРВЕГИЯ В ПРЕГРЪДКАТА НА СВЕТИЛИНАТА

От Портата на Арктика - Тромсьо, през Столицата на викингите - Трондхайм, Града на водата - Осло, и приказните острови Лофотен с ЕКО круизен кораб с грижа към планетата и нейното биоразнообразие.

ЮЖНА АФРИКА

01.04.2024 г.

НОС ДОБРА НАДЕЖДА 2 САФАРИТА В ПАРК КРЮГЕР

Страната на разнообразието или "Люлката на човечеството". Красиво загадъчни цветове, величествена природа и мистични истории...

НАШЕТО КРЕДО

БЕЗКОМПРОМИСНО КАЧЕСТВО

Индивидуални и групови пътувания по ваши и авторски програми.

Над ТРИ ДЕСЕТИЛЕТИЯ персонализирано обслужване, лично отношение и високо качество. Организираме вашите пътувания, корпоративни събития, посрещаме вашите гости с внимание към всеки детайл.

02/ 983 33 22
0878 41 41 50

going@alexandertour.com

ЮЖНА КОРЕЯ И ЯПОНИЯ

02.09.2024 г.

ДРЕВНА МЪДРОСТ, ПЪСТРА
КУЛТУРА И ЖИВОПИСНА ПРИРОДА

САМОЛЕТНИ БИЛЕТИ

БЪРЗО, ИЗГОДНО, НАДЕЖНО

Оторизиран агент на всички авиокомпании. Най-добрите маршрути на изгодни цени.

ПОДАРЪЧНИ ВАУЧЕРИ ДИЗАЙНЕРСКИ МОДЕЛИ

Незабравим и оригинален подарък за любим човек, приятел или роднина.

02/ 983 30 90
0878 41 41 53

air_tickets@alexandertour.com

СЕЙШЕЛИ SEYCHELLES

Република Сейшели е страната с най-висок стандарт на живот в Африка, а заслугата за това е почти изцяло на туризма. Това е архипелаг от 155 острова - някои вулканични, други коралови - на около 1500 километра източно от материка.

Климатът е влажен, много подобен на този в джунглата. Дори и през "сухите" месеци преваляванията са честы и проливни - но поне са краткотрайни. Туристите охотно ги изтърпяват заради неописуемо красивите плажове на Сейшелите. Особено прочут в това отношение е Ансе - всъщност няколко съседни плажа на остров Ла Диг, които отначало ще ви се сторят като нарисувани заради смайващата комбинация от розов и бял пясък, яркочерна вода и скали със странно заоблени форми. Главният плаж - Гран Ансе - е рай за сърфистите заради сериозните вълни. По-малкият Ансе Сурс д'Аржан е защитен от живописен риф и е идеален за змуркане. В местното ресторантче сервират къри от прилепи, но като изключим това, мястото е просто приказно. Освен това 42% от територията на островите е защитена зона, богата на редки животни и растения, така че вземете фотоапарат.

Какво да очаквате: Средната дневна температура през февруари и март е около 27-28 градуса, с максимум около 33 и минимум около 25. Температурата на морската вода е около 28 градуса.

The Republic of Seychelles is the country with the highest standard of living in Africa, and the credit for this is almost entirely due to tourism. It is an archipelago of 155 islands - some volcanic, some coral - about 1,500 kilometres east of the mainland. The climate is humid, very similar to that of a jungle. Even during the "dry" months, the rains are frequent and torrential - but at least they are short-lived. Tourists willingly endure them because of the indescribably beautiful beaches of the Seychelles. Particularly famous in this regard is Anse - several neighbouring beaches on the island of La Digue, which at first will seem drawn to you because of the stunning combination of pink and white sand, bright blue water and rocks with strangely rounded shapes. The main beach - Grand Anse - is a paradise for surfers because of the serious waves. A picturesque reef protects the smaller Anse Surs d'Argent and is ideal for diving. The local restaurant serves bat curry, but other than that, the place is just fabulous. In addition, 42% of the islands' territory is a protected area, rich in rare animals and plants, so take a camera.

What to expect: The average daily temperature in February and March is around 27-28 degrees, with a maximum of around 33 and a minimum of around 25. The sea water temperature is around 28 degrees.

КАПАДОКИЯ

За мнозинството българи съседна Турция се свързва най-вече с шопинг екскурзиите до Одрин и с плажовете и all-inclusive хотелите на Кушадасъ и Бодрум. Но Мала Азия, едно от най-ранните огнища на човешката цивилизация, може да предложи несравнимо повече. Отличен пример е Кападокия - район в Централния Анадол, чието историческо наследство обхваща повече от четири хилядолетия: от гревната империя на хетите, пред Александър Велики, Свети Павел, римляните, селджукските турци, въртящите се дервиши на Руми и още огромен списък от завоеватели, мистици и пророци.

Екскурзистите ще ви кажат, че "Кападокия" означава "страна на хубавите коне", но това е измишльотина - по всяка вероятност името произлиза от древнолувийския език и значи просто "ниска страна". Но красотата и на тукашните коне, и на пейзажа като цяло не може да се отрече: ветровете и водите са изваяли от меките скали естествени скулптури, каквито не могат да се видят нигде. Някои от тях са превърнати в домове и храмове още в древни времена - например в Гьореме, удивителен музей на открито под егидата на ЮНЕСКО и водещ монашески център между IV и XIII век от Хреста.

Какво да очаквате: Климатът в Кападокия е също толкова разнообразен, колкото и релефът. Все пак януари и февруари са още твърде студени. Добро време за посещение е април, когато средните дневни температури са вече около 11 градуса.

CAPPADOCIA

For the majority of Bulgarians, neighbouring Turkey is mostly associated with shopping trips to Edirne and with the beaches and all-inclusive hotels of Kusadasi and Bodrum. But Asia Minor, one of the earliest hotbeds of human civilization, has incomparably more to offer. An excellent example is Cappadocia - a region in Central Anatolia, whose historical legacy spans more than four millennia: from the ancient Hittite empire, through Alexander the Great, Saint Paul, the Romans, the Seljuk Turks, the whirling dervishes of Rumi and a huge list of other conquerors, mystics and prophets.

Tour guides will tell you that "Cappadocia" means "land of the beautiful horses", but this is a fabrication - in all probability the name comes from the ancient Luwian language and simply means "low country". But the beauty of both the local horses and the landscape as a whole cannot be denied: the winds and waters have sculpted the soft rocks into natural sculptures that cannot be seen anywhere else. Some of them have been converted into homes and temples since ancient times - for example in Goreme, an amazing open-air museum under the auspices of UNESCO and a leading monastic centre between the 4th and 13th centuries AD.

What to expect: The climate in Cappadocia is as varied as the terrain. However, January and February are still too cold. A good time to visit is April when average daytime temperatures are already around 11 degrees.

www.belpreggo.com

ПОЧИВКИ ТУРЦИЯ

Доминиканска република

Знаеш ли, че в Доминикана
едновременно можеш да
намериш най-високата и
най-ниската точка
на Карибите?
Виж Доминиканската
република с нови очи.

Резервирай своето
вълнуващо пътуване на
www.posoka.com или
се свържи с нас на
0700 17 107

ОНЛАЙН CHECK-IN И DROP OFF ГИШЕТА

Спести си чакането на опашка през натоварения зимен сезон.

Направи своя check-in онлайн и остави регистрирания си багаж на специалните drop off гишета на летище София.

ПРИЯТЕН
ПОЛЕТ

ПРИЯТНИ
ЕМОЦИИ

За повече информация и резервации посетете www.air.bg

НАЙ-ВАЖНИТЕ ФИТНЕС ТЕНДЕНЦИИ ПРЕЗ 2024

От голямото завръщане в залите до цунамито от дигитални помощници, тези шест тренда ще доминират през новата година

Текст МАРТИНА МАРИНОВА / Фотография iSTOCK

Ако се вярва на Глобалния уелнес институт, цитиран от Bloomberg, уелнес индустрията в световен мащаб вече надхвърля 5.6 трилиона долара годишно. А най-бързорастящата част от нея е фитнесът. Прогнозите са за между 7 и 12% годишен ръст до 2030 година.

Но това далеч не е равномерен растеж: едни тенденции отмират, други се засилват, трети се завръщат след известна пауза. Затова в края на всяка година всевъзможни организации - от икономически консултанти до Американския колеж по спортна медицина - се опитват да очертаят актуалните тенденции за следващите 12 месеца. Ето както можем да очакваме в областта на фитнеса през 2024.

ГОЛЯМОТО ЗАВРЪЩАНЕ

Трите години на пандемията говедоха

до бум в домашните тренировки, онлайн заниманията и всякакви други методи, намаляващи директния контакт. Но 2023 доказа, че те не са достатъчни, а 2024 окончателно ще оформи масовото ни завръщане във фитнес залите, басейните и игрищата. И особено към груповите занимания, които бяха задълго изоставени. Дори бихме казали, че в това отношение България изпревари глобалните тенденции и това завръщане отдавна вече е факт. Онлайн тренировките и оборудването за домашен фитнес, които бяха двете водещи тенденции през 2021 и 2022, сега дори не попадат в Топ 20.

ДИГИТАЛНО ЦУНАМИ

Една тенденция, която получи допълнителен тласък покрай Covid-19, но която не дава никакви признаци за забавяне, е тази на дигиталните устройства за спорт.

Мобилните приложения за фитнес извървяха дълъг път в последните 7-8 години: от прости броячи на крачки или калории, те се превърнаха в полезни помощници, способни да извършват най-различни измервания в реално време, да проследяват диети, сън и други навици, да задават ритъм и тон на тренировките, и дори да препоръчват упражнения като истински професионални треньори. Неслучайно дигиталните технологии са тенденция номер 1 във фитнеса за 2024 според Американския колеж по спортна медицина.

ШОПИНГ С ТРЕНИРОВКА

Някои големи вериги за спортни стоки отдавна предлагат на посетителите си възможност и да поспортуват - като поиграт баскетбол или тенис, например, и тази тенденция е стигнала дори до България. Но през 2024 тя ще се задълбочи.

Компании за спортно облекло или екипировка масово въвеждат възможности за тренировка в магазините си. Марки като Under Armour например осигуряват не само оборудване, но и професионални треньори в своите британски и германски магазини. Nike въвежда фитнес пространства в американските си площи. И така нататък.

АКТИВНА ВАКАНЦИЯ

Едно актуално проучване във Франция - далеч не водеща държава по отношение на фитнеса - показва, че 41% от хората избират хотел за ваканцията съобразно възможностите за спорт и уелнес, които той предоставя. Тази тенденция се забелязва и другаде. Инвестицията в добър фитнес и компетентни инструктори става все по-ключова за хотелиерите. По-напредничавите съчетават това с наемането на диетолози и лекари, и с покупката на все-

възможно оборудване за здравна диагностика. Wellbeing вече не означава просто масаж и после чаша вино край басейна.

НАПИТКИ ЗА МОЗЪКА

Вероятно най-бързо набиращата скорост тенденция е тази за напитки и таблетки, насочени към подсилване на мозъка. Вече и знаменитостите се ориентират към такива продукти, което обяснява защо продажбите на някои от тях скочиха с над 500% през 2023 година. Куриозно, но това се отнася и до заместителите на алкохола. Забравете безалкохолната бира - все пак сме в третото десетилетие на XXI век. На пазара вече има всевъзможни други алтернативи на добрия стар коктейл - пълни с ноотропици за стимулиране на мозъка и адаптогени за понижаване на стреса, те ще ви накарат да се чувствате го-

бре, без това да е съпроводено от опиянение и разрушаване на черния гроб. Е, ние сме последните хора, които биха ви разубедили да изпиете и едно мохито. Но малко умереност и разнообразие ще бъдат добре дошли.

СПОРТ В ОФИСА

Постепенният отлив от "работата откъщи" и завръщането на хората в реалните офиси носи със себе си още една съществена промяна: повечето служители вече очакват служебното пространство да им предлага повече от простото седене зад бюрото. И тук не става дума само за много популярните в България служебни карти за спорт, а за много други неща: примерно организиране на състезания в офиса или включване в лиги за офис спортове; колективни фитнес предизвикателства; курсове и обучение по здравословен живот. ■

THE MOST IMPORTANT FITNESS TRENDS IN 2024

From the big comeback of gyms to the tsunami of digital assistants, these six trends will dominate the new year

By MARTINA MARINOVA / Photography ISTOCK

If the Global Wellness Institute, cited by Bloomberg, is to be believed, the global wellness industry already exceeds \$5.6 trillion annually. And the fastest growing part of it is fitness. Forecasts are for between 7 and 12% annual growth until 2030.

But this is far from uniform growth: some trends die out, others strengthen, and some return after a certain pause. So at the end of each year, organizations of all kinds - from economic consultants to the American College of Sports Medicine (ACSM) - try to outline the current trends for the next 12 months. Here's what we can expect in the field of fitness in 2024.

THE BIG COMEBACK

The three years of the pandemic have led to a boom in home workouts, online classes and all

sorts of other methods that reduce face-to-face contact. But 2023 proved they weren't enough, and 2024 will finally shape our massive return to gyms, pools and playgrounds. And especially to group activities, which were long abandoned. We would even say that in this respect Bulgaria has overtaken global trends and this return has long been a fact. Online training and home fitness equipment, which were the top two trends in 2021 and 2022, don't even make the ACSM Top 20 now.

A DIGITAL TSUNAMI

One trend that got an extra boost in the wake of Covid-19, but which shows no sign of slowing down now, is that of digital sports devices. Mobile fitness apps have come a long way in the last 7-8 years: from simple step or calorie counters, they have turned into useful assistants capable of perform-

ing a variety of measurements in real-time, tracking diets, sleep and other habits, setting the pace and tone of workouts, and even teaching exercises like real professional trainers. It's no coincidence that digital technology is the #1 trend in fitness for 2024 according to the American College of Sports Medicine.

SHOPPING WITH A WORKOUT

Some large sporting goods chains have long offered their visitors the opportunity to exercise - by playing basketball or tennis, for example, and this trend has even reached Bulgaria. But in 2024 it will deepen. Sportswear or equipment companies are mass-introducing workout options into their stores. Brands such as Under Armour, for example, provide not only equipment but also professional trainers in their UK and German stores. Nike is bringing fitness spaces to its US locations. And so on.

ACTIVE VACATION

A recent survey in France - far from a leading country in terms of fitness - showed that 41% of people choose a hotel for their vacation based on the sports and wellness opportunities it provides. This trend can be seen elsewhere. Investment in good fitness and competent instructors is becoming increasingly key for hoteliers. The more advanced of them combine this with the hiring of nutritionists and doctors, and with the purchase of all sorts of health diagnostic equipment. Wellbeing no longer just means a massage followed by a glass of wine by the pool.

BRAIN BOOSTING DRINKS

Perhaps the fastest-growing trend is that of brain-enhancing drinks and tablets. Celebrities are already turning to such products, which explains why sales of some of those jumped by more than 500% in 2023. Curiously, this also applies to alcohol substitutes. Forget non-alcoholic beer - we are now in the third decade of the 21st century, after all. There are now all sorts of other alternatives to the good old cocktail on the market - full of brain-boosting nootropics and stress-reducing adaptogens, they'll make you feel good without getting high and wrecking your liver. Well, we're the last people to talk you out of drinking a mojito. But some moderation and variety would be welcome.

SPORTS IN THE OFFICE

The gradual shift away from "working from home" and the return of people to physical offices brings with it another significant change: most employees now expect the office space to offer them more than just sitting behind a desk. And we are not only talking about the employer-provided gym cards that have grown so popular in Bulgaria, but about many other things: for example, organizing competitions in the office or joining office sports leagues; collective fitness challenges; courses and training on healthy living. ■

**Идеалното място
за всяка форма**

**Сканирай
и тренирай
безплатно**

10 ХРАНИ, КОИТО ЩЕ ВИ НАПРАВЯТ ПО-ЗДРАВИ

Социалните мрежи са пълни с противоречащи си съвети от всевъзможни "нутриционисти". Ето какво казва истинската наука

Текст КАЛИН АНГЕЛОВ / Фотография ISTOCK

Вероятно не минава и сутрин в живота ви, без някой Instagram "експерт" да ви предложи "най-здравословната закуска" - тирамису, но с мед вместо захар, или пък мюсли с добавени банани и боровинки. Общото между всички тези рецепти и съвети е, че нямат никаква научна основа. Което едва ли е изненада, при положение, че единственото изискване човек да се обяви за "нутриционист" в наши дни, е да има достатъчна доза нахалство. На всичкото отгоре, за да се продават добре подобни съвети и системи, те трябва поне по нещо да се отличават от останалите. Резултатът: хиляди алтернативни философии за уж здравословно хранене, почиващи единствено на въображението на създателите си. Всъщност здравословното хранене е съвсем просто нещо и не се нуждае от никакви философии. Трябва само да спазвате три основни принципа: хранете се разнообразно; хранете се умерено; яжте повече зеленчуци и по-малко обработени храни като сирена, колбаси и захарни изделия. Все пак ето и няколко конкретни храни, които са по-полезни от останалите - не според дилетантите, а според науката.

МЛЕЧНИ ПРОДУКТИ: КИСЕЛО МЛЯКО

Първото място в тази класация галеч не е продиктувано само от пристъп на патриотизъм. Всъщност киселото мляко не е българско изобретение, както смятат много хора - ако въобще можем да го наречем "изобретение". Първите сведения за него са от Средна Азия в древността, откъдето може би са го донесли прабългарите. Българският принос е гру: г-р Стамен Григоров е първият учен, който изследва киселото мляко и изолира основния

бактериален щам, отговорен за появата му: *Lactobacillus Delbrueckii Bulgaricus*. И макар в последните години много производители да търсят лесните печалби и да правят компромиси с оригиналните рецепти, българското кисело мляко си остава сред най-здравословните млечни продукти - с доста по-малко захари от плъзналите навсякъде из Европа "йогурти", и със значително повече протеини. То е много добър източник на витамин В12 и рибофлавин, а също и на магнезий, йод, селен, фосфор. И също на пробиотици - за разлика от упорито рекламираните специални таблетки с такива.

МЕСО: АГНЕШКО

В продължение на поне пет столетия овцата е била в основата на живота на българите. След 1990 овцевъдството в страната се сгромоляса, броят на животните спадна от около 11 милиона глави до под един милион. Което е жалко, защото агнешкото, напук на твърденията на "нутриционистите", е всъщност по-здравословна алтернатива на свинското и говеждото. Съдържанието на мазнини е сравнително високо (16%) в сравнение с птичите меса, но и по-голяма част от тези мазнини са ненаситени Омега-3. Белтъчините са чувствително повече в сравнение с пилешкото. Освен това агнешното съдържа около 10% от необходимата дневна доза желязо, както и доста цинк.

Добър избор е и пуешкото месо: с много малко наситени мазнини, но с големи количества витамин В12, който укрепва нервната система, и с прословутата аминокиселина триптофан, която ускорява производството на серотонин в организма, подобрява съня и настроението. ►

► РИБА: САРДИНА ОТ КОНСЕРВА

Тази препоръка може и да ви изуми. Но истината е, че консервирането невинаги влошава хранителния състав. В случая със сардината, консервата запазва важните омега-3 мастни киселини, които се грижат за здравето на мозъка, кожата и ставите ви. Дори една малка порция сардини ще ви осигури около 15% от дневните нужди от витамин В2, около 25% от нуждите от ниацин, и ще преизпълни със 150% нуждите ви от витамин В12. Освен това добавя полезни минерали като фосфор, калций и калий. Понеже са сравнително ниско в океанската хранителна пирамида, сардините не натрупват толкова живак и други вредни метали като съомгата, рибата меч или тона. А и са сред малкото останали морски обитатели, които ни най-малко не са застрашени от изчезване.

ВАРИВА: НАХУТ

От години ни внушават каква суперхрана е киноата, но всъщност най-обикновеният боб е значително по-богат на полезни вещества от нея. Като цяло варивата са здравословни и се препоръчва да ги ядем колкото е възможно по-често - стига стомахът ви да понася високите количества фибри в тях. Особено препоръчителен е нахутът, дори и предварително сварен и продаван в бурканче или консерва. Произлизащ от днешна Сирия, той е необикновено богат на аминокиселини като лизин, триптофан и изолевцин. Освен това съдържа много протеин, фибри, желязо, фосфор и съединения, наречени сапонини, за които се смята, че предотвратяват образуването на някои ракови клетки. Така че дори досега да не сте развили вкус към хумуса, постарайте се да го направите. Алтернативно и лещата, и бобът също са много добър избор.

МАЗНИНИ: ЗЕХТИН

Да, знаем, че лошата маслинена реколта в Испания и известен елемент на спекула на помпаха цените му до насълзяващи очите равнища. Но това не променя факта, че зехтинът е най-полезната мазнина: богат на мононенаситени мастни киселини, на антиоксиданти като олеокантал и олеуропеин, и на витамин Е. Освен това, противно на господстващия мит, зехтинът е доста издръжлив на високи температури и е напълно подходящ за готвене.

Слънчогледовото олио също съдържа полезни вещества, стига да е качествено (а това определено е проблем при някои български производители). Пробиващото си път и у нас рапично олио също е доста богато на витамин Е, и в същото време съдържа пренебрежимо малко наситени мазнини.

ЯДКИ: БАДЕМИ И ОРЕХИ

Шепа ядки спокойно ще залъжат следобедния ви глад и ще ви оставят някои важни веще-

ства. Напоследък диетолозите масово препоръчват бразилските орехи, но те са а) скъпи, б) твърде богати на мазнини, и в) с високо съдържание на селен - три добри причини да се употребяват умерено. В малки дози селенът е благоприятен за нервната система и дори се смята, че предпазва от синдрома на Алцхаймер. Но в големи е отровен.

Доста по-достъпна алтернатива са обикновените орехи и бадемите. Орехите съдържат почти всички типове витамин В, а също и огромно количество манган - над един път и половина от нужната дневна доза за една порция. Американската администрация по лекарствата ги препоръчва като превантивно средство срещу коронарна болест на сърцето.

Бадемите са богати на рибофлавин, ниацин, витамин Е, калций, мед, желязо и магнезий. Съдържат обаче и цианиди, така че не бива да се прекалява. И още нещо, което може и да не ви хареса: ядките трябва да се ядат сурови. Печенето не само намалява някои полезни вещества, но и освобождава в тях сериозни количества свободни радикали, които вредят на организма.

ЗЕЛЕНЧУЦИ: БРОКОЛИ

Техният вкус изисква привикване - и умели педагогически похвати от страна на родителите, за да подлъжат децата да ги ядат. Но усилието си заслужава. Водещи световни биохимици, сред които и българката проф. Албена Динкова-Костова, смятат, че доставяният от този зеленчук сулфорафан атакува раковите клетки и възпрепятства образуването на тумори. Освен това броколите са много богат източник на витамин К (почти 100% от дневната доза) и на витамин С (20%). Останалите от семейство зелеви също са препоръчителни.

Все повече специалисти препоръчват сладките картофи на мястото на обикновените. Те имат същото съдържание на въглехидрати, но по-нисък гликемичен индекс, което означава по-малък вреден ефект върху кръвната ви

захар. Освен това са богати на витамин С и на бета каротин, който е мощен антиоксидант и има противовъзпалително действие. И тук, противно на очакванията ни, невинаги пресните зеленчуци са за предпочитане. Замразените нерядко запазват повече хранителни вещества от онези, прекарвали месеци по кораби, камиони и складове.

ПЛОДОВЕ: ЧЕРЕШИ

За радост на жителите на Кюстендилска област - и за ужас на онези от нас, които следят разходите си - черешите са един от най-здравословните плодове. Те са с относително ниско съдържание на захари (едва около 8%), а в същото време са необикновено богати на калий, който е полезен за мускулите и сърцето, на витамин С и на полифеноли, които също подпомагат сърдечната функция. Яденето на много череша понижава риска от подагра, артрит и висок холестерол.

Добра алтернатива - или по-скоро добра добавка - са крушите, които имат много фибри, мед (важен за колагена в костите и ставите), пептиди (засилващи имунитета), желязо, магнезий и цинк.

ЗАМЕСТИТЕЛИ НА МЕСОТО: ТОФУ

Все по-масираните кампании за отказ от месото за сметка на растителни заместители родиха цяла нова индустрия. Но тя крие и някои капани. Вярно е, че прекалено честата консумация на червено месо се смята за вредна за организма. Но далеч не всички негови заместители са по-здравословни. Повечето "веган" бургери и наденички всъщност са свръхобработени храни с големи количества сол, захар и други вредни добавки.

Най-разумната опция за вегетарианците е тофу - азиатският аналог на нашето сирене, произведен обаче чрез коагулация на соево мляко. Някои видове тофу могат да се готвят по същия начин като плешкото, и съдържат 21 от 22-те ключови аминокиселини, които се съдържат в месото. Съдържанието на наситени мазнини е ниско, но за сметка на това има много изофлаволи, които се благоприятни за жени в менопауза.

АЛКОХОЛ: ЧЕРВЕНО ВИНО

Нито един вид алкохол не е полезен за тялото, уви (макар че сме готови да спорим за ефектите му върху душата). Но от всички варианти биохимиците препоръчват качествено червено вино. В него има по-малко захари, отколкото в бялото (0.9 грама на чаша, вместо 1.4). Освен това, понеже при ферментацията на червеното вино участват белките и семките на гроздето, то е несравнимо по-богато на полифеноли - химични съединения, които като цяло имат благоприятен ефект върху мозъчната дейност, сърцето и червата. А за един от тях, наречен ресвератрол, учените смятат, че забавя процеса на стареене. ■

UPDATE

с Елена Кирилова

**Bloomberg
TV Bulgaria**

19:30

събота
и неделя

www.bloombergtv.bg

10 FOODS THAT WILL MAKE YOU HEALTHIER

Social networks are full of conflicting advice from all sorts of "nutritionists". Here's what real science says

By KALIN ANGELOV / Photography iSTOCK

Probably not a morning goes by in your life without some Instagram "expert" offering you the "healthiest breakfast" - tiramisu, but with honey instead of sugar, or muesli with added bananas and blueberries. What all these recipes and tips have in common is that they have no scientific basis whatsoever. This is hardly surprising, given that the only requirement to declare yourself a "nutritionist" these days is a fair amount of swagger. On top of that, for such tips and systems to sell well, they need to be at least somewhat different from the rest. The result: thousands of alternative philosophies of supposedly healthy eating, resting solely on the imagination of their creators.

In fact, healthy eating is a very simple thing and does not need any philosophy. You only need to observe three basic principles: eat a varied diet; eat in moderation; eat more vegetables and less processed foods such as cheeses, cold meats and sweets. However, here are a few specific foods that are more useful than others - not according to amateurs, but according to science.

DAIRY PRODUCTS: BULGARIAN SOUR MILK

The first place in this ranking is far from dictated only by a fit of patriotism. In fact, yoghurt is not a Bulgarian invention, as many people think - if we can call it an "invention" at all. The first information about it is from Central Asia in ancient times, and the proto-Bulgarians may have brought it from there. The Bulgarian contribution is different: Dr Stamen Grigorov was the first scientist to study yoghurt and isolate the main bacterial strain responsible for its appearance: *Lactobacillus Delbrueckii Bulgaricus*. And although in recent years many

manufacturers have been looking for easy profits and making compromises with the original recipes, Bulgarian 'kiselo mlyako' (sour milk) remains among the healthiest dairy products - with much less sugar than the "yoghurts" that have spread all over Europe, and with significantly more proteins. It is a very good source of vitamin B12 and riboflavin, as well as magnesium, iodine, selenium, and phosphorus. And also of probiotics.

MEAT: LAMB

For at least five centuries, the sheep have been the basis of Bulgarian life. After 1990, sheep breeding in the country collapsed, and the number of animals dropped from about 11 million heads to less than one million. This is a shame because lamb, despite the claims of "nutritionists", is actually a healthier alternative to pork and beef. The fat content is relatively high (16%) compared to poultry, but most of this fat is unsaturated Omega-3. Proteins are significantly more compared to chicken. In addition, lamb contains about 10% of the required daily dose of iron, as well as a lot of zinc.

Turkey meat is also a good choice: with very little saturated fat, but with large amounts of vitamin B12, which strengthens the nervous system, and the notorious amino acid tryptophan, which accelerates the production of serotonin in the body, improving sleep and mood.

FISH: CANNED SARDINES

This recommendation may surprise you. But the truth is that canning does not always degrade the nutritional composition. In the case of sardines, canning preserves the important omega-3 fatty acids that keep your brain, skin and joints healthy.

Even a small serving of sardines will provide you with about 15% of your daily needs for vitamin B2, about 25% of your needs for niacin, and more than 150% of your needs for vitamin B12. It also adds beneficial minerals like phosphorus, calcium and potassium. Because they are relatively low on the ocean food pyramid, sardines do not accumulate as much mercury and other harmful metals as salmon, swordfish or tuna. And they are among the few remaining sea creatures that are not in the least threatened with extinction.

PULSES: CHICKPEAS

For years we have been told what a superfood quinoa is, but in fact, the most common bean is significantly richer in useful substances than quinoa. In general, pulses are healthy and it is recommended to eat them as often as possible - as long as your stomach can tolerate the high amounts of fibre in them. Chickpeas are especially recommended, even if pre-cooked and sold in a jar or can. Originating in what is now Syria, it is unusually rich in amino acids such as lysine, tryptophan and isoleucine. It also contains a lot of protein, fibre, iron, phosphorus and compounds called saponins, which are thought to prevent the formation of some cancer cells. So even if you haven't developed a taste for hummus yet, give it a go. Alternatively, both lentils and beans are also very good choices.

FATS: OLIVE OIL

Yes, we know that Spain's poor olive harvest and a certain element of speculation have pumped up its prices to eye-watering levels. But this does not change the fact that olive oil is the healthiest fat: rich in monounsaturated fatty acids, antioxidants

such as oleocanthal and oleuropein, and vitamin E. In addition, contrary to the prevailing myth, olive oil is quite resistant to high temperatures and is completely suitable for cooking.

Sunflower oil also contains useful substances, as long as it is of good quality (which is definitely a problem for some Bulgarian producers). Rapeseed oil, which is slowly making its way into our country, is also quite rich in vitamin E, and at the same time contains negligible saturated fat.

NUTS: WALNUTS

A handful of nuts will easily satisfy your afternoon hunger and provide you with some important nutrients. Brazil nuts have been widely recommended by nutritionists lately, but they're a) expensive, b) too high in fat, and c) high in selenium—three good reasons to use them in moderation. In small doses, selenium is beneficial for the nervous system and is even believed to protect against Alzheimer's syndrome. But in large doses it is poisonous.

A much more affordable alternative is regular walnuts and almonds. Walnuts contain almost all types of vitamin B, and also a huge amount of manganese - more than one and a half times the required daily dose for one serving. The US Food and Drug Administration recommends them as a preventive measure against coronary heart disease.

Almonds are rich in riboflavin, niacin, vitamin E, calcium, copper, iron and magnesium. However, they also contain cyanides, so you shouldn't overdo it. And another thing you might not like: nuts should be eaten raw. Baking not only reduces some useful substances but also releases serious amounts of free radicals in them, which harm the body.

VEGETABLES: BROCCOLI

Their taste takes getting used to - and skilful pedagogy on the part of parents to trick children into eating them. But it's worth the effort. Leading world biochemists, including the Bulgarian Prof. Albena Dinkova-Kostova, believe that the sulforaphane supplied by this vegetable attacks cancer cells and prevents the formation of tumours. In addition, broccoli is a very rich source of vitamin K (almost 100% of the daily dose) and vitamin C (20%). The rest of the cabbage family are also recommended.

More and more experts are recommending sweet potatoes instead of regular ones. They have the same carb content but a lower glycemic index, which means less of a harmful effect on your blood sugar. They are also rich in vitamin C and beta carotene, which is a powerful antioxidant and has an anti-inflammatory effect.

Here as well, contrary to our expectations, fresh vegetables are not always preferable. Frozen ones often retain more nutrients than those that have spent months on ships, trucks and warehouses.

FRUITS: CHERRIES

To the delight of the residents of the Kyustendil region - and to the dismay of those of us who watch our expenses - cherries are one of the healthiest fruits. They are relatively low in sugar (only about 8%), and at the same time, they are unusually rich in potassium, which is good for the muscles and the heart, vitamin C and polyphenols, which also support heart function. Eating lots of cherries lowers the risk of gout, arthritis and high cholesterol.

A good alternative - or rather a good supplement - are pears, which are high in fibre, cop-

per (important for collagen in bones and joints), peptides (boosting immunity), iron, magnesium and zinc.

MEAT SUBSTITUTES: TOFU

The increasingly massive campaigns to give up meat in favour of plant-based substitutes have spawned a whole new industry. But it also hides some pitfalls. Excessive consumption of red meat is indeed considered harmful to the body. But far from all its substitutes are healthier. Most "vegan" burgers and sausages are actually over-processed foods with large amounts of salt, sugar and other harmful additives.

The most reasonable option for vegetarians is tofu - the Asian analogue of our cheese, but produced by coagulation of soy milk. Some types of tofu can be cooked in the same way as chicken, and contain 21 of the 22 key amino acids found in meat. The content of saturated fat is low, but on the other hand, there are many isoflavones, which are favorable for menopausal women.

ALCOHOL: RED WINE

Alas, neither type of alcohol is good for the body (although we're willing to argue about its effects on the soul). But of all options, biochemists recommend quality red wine. It has less sugar than white wine (0.9 grams per cup, instead of 1.4). In addition, because the skins and seeds of the grapes are involved in the fermentation of red wine, it is incomparably richer in polyphenols - chemical compounds that generally have a beneficial effect on brain activity, the heart and the intestines. And one of them, called resveratrol, scientists believe slows down the ageing process. ■

**ASTOR GARDEN
HOTEL**

Sts. Constantine and Helena Resort

www.astorgardenhotel.com

**ASTOR GARDEN
HOTEL**

Sts. Constantine and Helena Resort

www.villachinka.com

ensana
AQUAHOUSE HOTEL

ensanahotels.com

AZALIA
HOTEL BALNEO & SPA

www.azaliahotel.com

**HOTEL
PRIMORSKI**

www.hotelprimorski.com

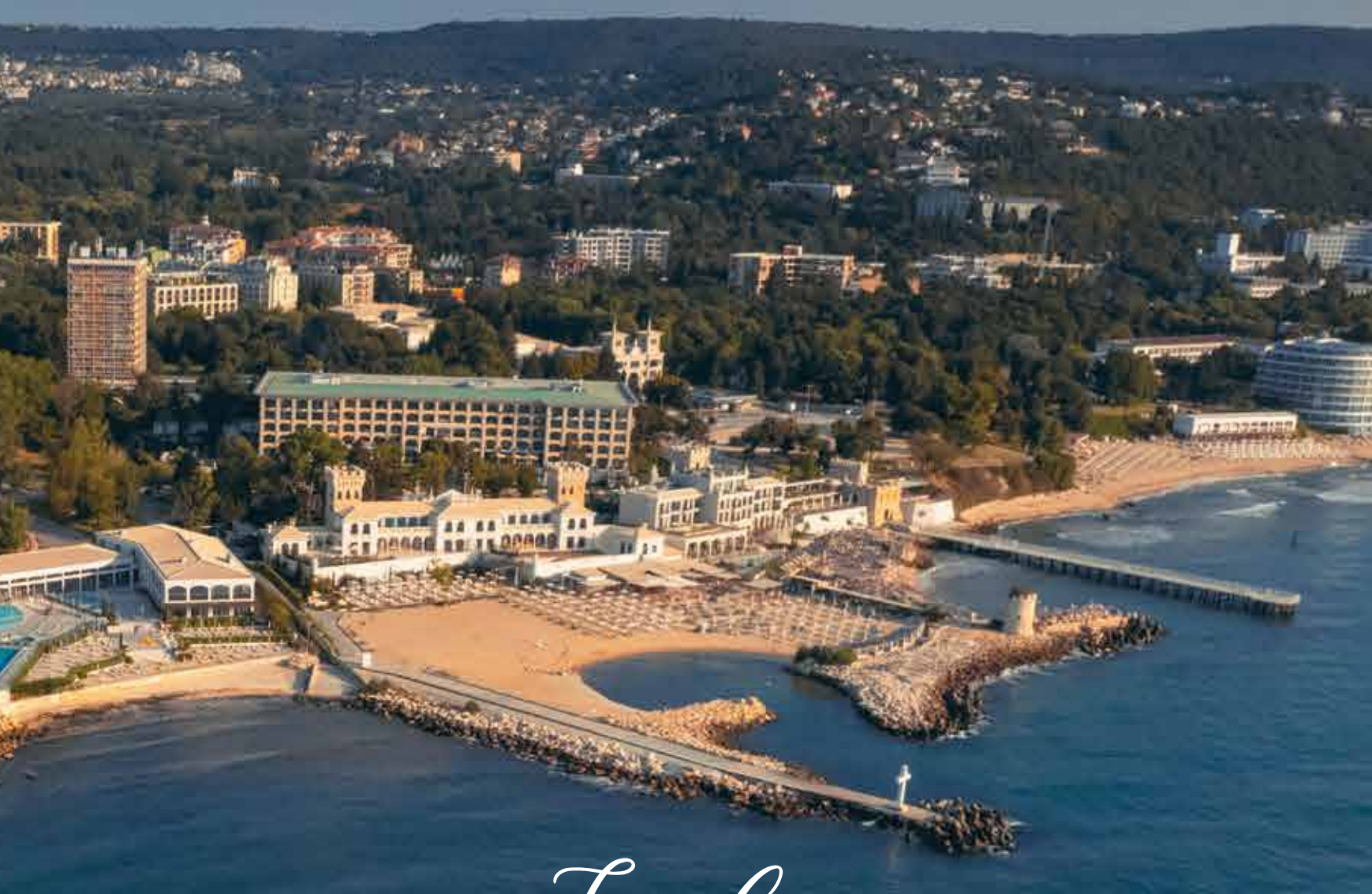

www.aquahouse.bg

SEA. SPA. CULINARY
DESTINATION.

Find us

www.visitstconstantine.bg

Sts. Constantine and Helena Resort | Varna | Bulgaria | 0700 70 799

С ДВЕ РИБИ И ПЕТ ХЛЯБА... БЕЗ ДА ЗАБРАВЯМЕ БУЛЪОНА

Рибената чорба, загатната и в Библията, е може би най-сплотяващото ястие. И освен това е като вицове - всеки я знае посвоему

Текст ЯСЕН БОРИСЛАВОВ / Фотография ISTOCK

Според евангелския разказ с две риби и пет хляба Христос нахранил пет хиляди души на брега на Генисаретското море. В църковното предание не е казано как точно е била приготвена рибата, но може да се предполага, че е била сварена на чорба. Само така може да се обясни диспропорцията между броя на рибите и хлябовете. Вероятно това е едно от най-древните и обичани ястия от всички народи по света.

ОТКАКТО ХОРАТА ЛОВЯТ РИБА и варят супа, правят и рибена чорба. Тя има странната способност да създава чувство за взаимност, да сближава и да

внеса атмосфера на приятелство сред сътрапезниците. Дори и в споменатата евангелска притча прави впечатление не толкова броят на хлябовете и рибите, а сближаването на множество от 5000 души. Подобно внушение трябва да е търсено преди няколко години на сватбата на принца на Монако. Тогава 500-те гости били нахранени с рибена супа, приготвена от 60 готвачи. Местни рибари уловили рибите няколко часа преди тържеството, защото, за да е вкусна супата, най-важното условие е рибата да е съвсем прясна.

Явно заради същата символика преди няколко години по случай деня на националното единство жителите на руския ▶

► град Петропавловск в Камчатка бяха сварили най-голямата рибена чорба в света. Била около шест тона и вътре имало тон и половина риба плюс разни зарзавати. За целта местен завод изработил специален 6-тонен казан. Супата нахранила повече от 12 000 души и кандидатурата за вписване в книгата на Гинес.

ПОДОБЕН РЕКОРД ПРЕЗ 2005 поставиха и жителите на унгарския град Бая. По време на местен кулинарен фестивал там бяха сварени 2000 котела с рибена чорба - всеки по различна рецепта. Странно е, че въпреки подчертано миролюбивия и дори някак плуралистичен ореол около рибената чорба тя често е тема за разгорещени спорове – междуградски, регионални или личностни. Коя е правилната рибена чорба, какво може да се сложи в нея и какво никога не бива да се слага, кои риби (речните или морските) са най-подходящи и дали да се прави от филе или от глави и опашки – това са само част от конфликтните зони. Докато някои слагат картофи, ориз, фиде и дори грах, други с омерзение извърщат глави и казват, че това не е рибена, а градинарска чорба. Същата реакция предизвикват домати и чушките, на които в някои рецепти се набляга, а при други липсват. Предмет на спорове е също застройката – някои гържат супата да е подправена с яйце, а други настояват, че трябва да е бистра и светла на цвят, за да се получи нежен контраст между белотата на парчетата риба, оранжевите моркови и свежо зеления цвят на ситно нарязания пресен магданоз. Някои слагат в бульона оцет, други гържат на лимона, а има и рецепти със сок от кисело зеле.

ПО ВЪПРОСА ЗА ПОДПРАВКИТЕ също се стига до остри полемки. Някои са категорични, че пресният девисил е точно толкова важен, колкото и прясната риба. Други смятат, че дафиновият лист, черният пипер и магданозът са достатъчни. Има вариации с мащерка, целина, селим, калоферче, гжоджен и разни други мерудии. Някои слагат червен пипер, други го намират за кошунствено. Единствените продукти, за които по правило рядко се спори, са морковите, лукът и черният пипер. И за още нещо не се спори – най-хубавата рибена чорба става от поне три вида риба. Иначе казано, няма и не е възможен консенсус по въпроса за правилната рибена чорба - и точно това я прави интересна. Всеки регион, морски, крайречен или планински си има свой възглед по този

Няма и не е
възможен консенсус
по въпроса за
правилната рибена
чорба - и точно
това я прави
интересна. Всеки
регион си има свой
възглед по този
въпрос, местните
хората смятат,
че са открили
секретите на това
ястие

въпрос, местните хора смятат, че са открили секретите на това ястие и гордо се хвалят с постиженията си. Например традиционната украинска рибена "уха" има десетки регионални разновидности според вида на използваните риби и технологията на приготвяне. Кое е едва ли има отношение към политическата нестабилност в Украйна от последните години.

В БЪЛГАРИЯ ПО СЕВЕРНОТО ЧЕРНОМОРИЕ рибените чорби по-често са бистри и подправени със счукан чесън, а по южното предпочитат да ги застроят с яйца. В някои дунавски селища ги правят само с лук, черен пипер и магданоз. Другаде слагат люти чушки. Кулинарната слава на Тетевен и Рибарица е свързана с типичната за този регион рибена саламура. Прави се от осолени и печени на скара пъстърви или гребни речни рибки. Към тях се добавят печени обелени домати, които после се варят заедно с рибата. Може да се добавят и няколко речни раци. Подправя се с чесън, копър, оцет и люти чушка. Яде се топла или студена и винаги остава трайни спомени. Според местните хора саламурата трябва да е солена, кисела и люта. Сигурно името ѝ е свързано тъкмо със соления вкус. Това ястие малко напомня за много популярната провансалска "буйабес" (bouillabaisse), смятана за кралица на супите. Особено при нея е, че зеленчуците първо се задушават и после се варят. Освен това се прави

с няколко вида морски риби плюс миди и скариди. Впрочем има и много други особености. Това е може би най-популярната рибена чорба в света. Измислена е от провансалски рибари, които вечер я приготвяли от непродадените през деня остатъци от дневния улов. Постепенно с времето обраствала с разни други продукти (домати, лук, праз, фенел, морков, чесън, шафран, магданоз, кора от портокал, бяло вино, перно и др.), за да се превърне в мярка за висока кулинария и изисканост.

ВАЖНА ЧАСТ ОТ РЕЦЕПТАТА е и състът руй, с който традиционно се поднася. Прави се от лимонов сок, зехтин, жълтъци, чесън, люта чушка, босилек и каиенски пипер. Естествено и около провансалския буйабес има спорове – дали непременно трябва да има омар, или може и без него, дали настърганата портокалова кора е задължителна и така нататък. Французите са успели да вплетат тази рибена чорба не просто в своята традиционна култура, но и в античната митология. Според една популярна легенда Афродита приготвяла точно буйабес на своя ревнив съпруг Хефест, за да го омилости.

По принцип рибената чорба минава за просто и сиромашко ястие, но явно може да се превърне и в нещо наистина стилно и изискано. За една такава рибена супа „а ла лейди Морган“ се носят легенди в кулинарните хроники. Приготвена била през 1829 от легендарния френски готвач Антоан Карем в чест на много популярната тогава ирландска писателка Сигни Морган за един обяд в парижкия дом на барон Ротшилд. В супата имало калкан, морски език, змиорка, аншоа, треска, скариди, стурги и омари, а също една буталка шампанско, малко коняк, телешки бульон, лимон, целина, праз, дафинов лист, индийско орехче, карамфил, щипка люта червен пипер, трюфели и гъби. Приготвянето ѝ отнело три дни, но резултатът явно е бил забележителен, щом още се помни. Днес това се смята за най-трудната супа в света - сигурно с основание.

Поне веднъж през лятото кулинарно изкушеният човек трябва да си направи рибена чорба. Не че и в друг сезон не може да си го позволи, но лятната рибена супа е някак по-особена. В нея има особено настроение и дух на безметежност, особено ако е приготвена на открито, т.е. край морския или някой речен бряг. Нека го кажем по друг начин – рибената чорба създава духовна близост въпреки споровете, които често бушуват около начина на приготвянето ѝ. ■

Бразилска Мокеса Баiana
Brazilian Moqueca Baian

Итали-американско чопино
An Italo-American Cioppino

Френски буаибес
French Bouillabaisse

Чаугър с риба от Нова Англия
New England's fish chowder

В Украйна и Русия е уха
In Ukraine and Russia, it's ukha

Супа с треска и чорисо, Северна Испания
Chorizo and cod soup, Northern Spain

Финландска супа със сьомга и сметана
Finnish salmon and cream soup

Чаошанска рибена чорба, Китай и Сингапур
Teochew fish soup from China and Singapore

WITH TWO FISH AND FIVE LOAVES... NOT FORGETTING THE BROTH

Fish soup, mentioned even in the Bible, is perhaps the most unifying dish. But everyone has his own version

By YASEN BORISLAVOV / Photography iSTOCK

According to the story in the Bible, Jesus fed 5,000 people on the shore of the Lake of Gennesaret with two fish and five loaves of bread. The proverb doesn't mention exactly how the fish was cooked, but we can assume it was made into a soup. It's the only way to explain the disproportion between the number of fish and loaves of bread. It's probably one of the most ancient and beloved dishes by all nations around the world.

SINCE PEOPLE HAVE BEEN FISHING and making soup, they've also been preparing fish soup. It has the peculiar ability to create a sense of reciprocity, to draw people together and bring a sense of friendship among table companions. The number of the loaves and the fish in the above-mentioned Bible story isn't as impressive as the closeness of a multitude of 5,000 people. A similar suggestion must have been sought a few years ago at the wedding of the Prince of Monaco. Then, 500 guests were fed with fish soup made by 60 chefs. Local fishermen caught the fish a few hours before the reception, because in order for the soup to be delicious, it is most important to fresh fish. Apparently, due to the same symbolism, a few

years ago on Unity Day, the residents of the Russian city of Petropavlovsk in Kamchatka made the world's largest fish soup. It was about 6 tons and there were a ton and a half of fish, as well as various vegetables. For this purpose a local factory had produced a special 6-ton cauldron. The soup fed more than 12,000 people and won a place in the Guinness Book of Records.

A SIMILAR RECORD was set by the residents of the Hungarian town of Baja in 2005. During a local culture festival, 2,000 cauldrons of fish soup were cooked – each following a different recipe. It's strange that despite the markedly peace-loving and even somewhat pluralistic halo around fish soup, it's often a subject of heated debate between cities. The battle includes which is fish soup is correct, what should be put in it and what must never be added, what types of fish (freshwater or saltwater) are most appropriate, and whether it should be cooked with fillets or heads and tails – those are only some of the conflict areas. While some put potatoes, rice, noodles, and even peas, others turn their heads and say this isn't fish soup, but garden vegetable soup. Tomatoes and peppers are included in some of the recipes but are excluded from others. The thickener is also a subject of discussion – some

Тетевенската саламура и рибената супа от Бая, Унгария, са доста близки
Teteven brine soup and fish soup from Baia, Hungary are quite close

prefer a soup thickened with egg, yet others insist that it must be clear and light-colored in order to get a gentle contrast between the whiteness of the fish pieces, the orange carrots and the green color from freshly chopped parsley. Some put vinegar in the broth, others insist on lemon; there are also recipes with sauerkraut juice.

REGARDING SPICES, there are also heated debates. Some are certain that fresh lovage is just as important as fresh fish. Others believe that bay leaves, pepper and parsley are enough. There are versions with thyme, celery, selim, costmary (a type of mint), and other spices. Some people put paprika, others find that sacrilegious. The only ingredients that are rarely argued about are carrots, onions and pepper. There's another thing no one argues about – the best fish soup is made from at least three kinds of fish.

In other words, it's impossible to agree on the topic of the correct fish soup – and that's exactly what makes it interesting. Each region, seaside, riverside, or mountain has its own view on this issue. Local people believe they have discovered the secrets of the dish and pride themselves on their achievements. For example, the traditional

Ukrainian Ukha fish soup has dozens of regional versions according to the type of fish and cooking techniques used. However, this is hardly relevant to the political instability in Ukraine during the recent years.

IN BULGARIA, ALONG THE NORTHERN BLACK SEA COAST, fish soups are rather clear and seasoned with crushed garlic, whereas along the southern coast, they prefer to thicken the soup with eggs. In some Danube River villages they're made only with onions, pepper and parsley. In other places they add chili peppers.

The cooking glory of the towns of Teteven and Ribaritsa is associated with the fish brine, typical of this region. It's made from salted and grilled trout or small freshwater fish. Roasted and peeled tomatoes are added, and then boiled together with the fish. You can add crayfish, too. It's seasoned with garlic, dill, vinegar, and a chili pepper. It's eaten hot or cold and it always leaves long-lasting memories. According to locals, the brine should be salty, sour and hot. Its name is probably related to the salty taste. This dish remotely resembles the widely popular Provençal bouillabaisse, considered the Queen of Soups. What's special

about it is that the vegetables are first stewed and then boiled. What's more, it's made with a few types of saltwater fish, as well as mussels and prawns. In fact, there are many other peculiarities. This is probably the world's most popular fish soup. It was invented by Provençal fishermen who used to prepare it in the evening from the unsold remains of the day's catch. Gradually, over time, some other ingredients (tomatoes, onions, leek, fennel, carrot, garlic, saffron, parsley, orange peel, white wine, Pernod, etc.) were added, turning it into a standard of haute cuisine and refinement.

AN ESSENTIAL PART OF THE RECIPE is the rui sauce traditionally served with the soup. It's made from lemon juice, olive oil, egg yolks, garlic, chili peppers, basil, and cayenne pepper. Naturally, there's dispute around the Provençal bouillabaisse too – whether there should be lobster or whether to omit it, whether the grated orange peel is a must, and so on. The French have managed to weave this fish soup, not only into their traditional culture, but also in ancient mythology. According to a popular legend, Aphrodite cooked namely bouillabaisse for her jealous husband Hephaestus in order to placate him.

In general, fish soup is considered a simple and poor man's dish, but apparently it can turn into something really stylish and refined. There are legends in culinary chronicles about a certain Lady Morgan fish soup. It was cooked in 1829 by the legendary French chef Antoine Careme in honor of the very popular Irish novelist Sydney Morgan for lunch at Baron Rothschild's Paris home. The soup included turbot, sole, eel, anchovies, cod, prawns, oysters, and lobsters, as well as a bottle of champagne, a little cognac, beef broth, lemon, celery, leek, bay leaf, nutmeg, cloves, a pinch of chili pepper, truffles, and mushrooms. Its preparation took three days, but the result must have been remarkable since it's still remembered. Today, it's considered the world's most difficult soup to make – probably with good reason.

At least once in the summer gourmands should make fish soup. Not that they can't do it in another season, but summer fish soup is somehow more special. It creates a particular mood and a spirit of serenity, especially if it's cooked out in the open, i.e. by the sea or on a river bank. To put it another way – fish soup creates spiritual closeness despite the disputes around the way it's made. ■

ПРАВИЛА ЗА ПРЕВОЗ НА БАГАЖ ПО ПОЛЕТИТЕ НА БЪЛГАРИЯ ЕЪР

Всички пътници на „България Ер“ имат право на превоз на безплатен ръчен багаж 10 кг + дамска чанта/лаптоп в салона, а в зависимост от избраната класа и тарифа и на регистриран багаж (в багажника на самолета). Превозът на багаж по редовните линии е съобразен и с някои общи правила и политиката на „България Ер“ които трябва да имате предвид. Авиокомпания „България Ер“ спазва системата PIECE CONCEPT, базирана на броя, теглото и размерите на чекирания багаж.

BAGGAGE ALLOWANCE ON BULGARIA AIR FLIGHTS

All passengers of Bulgaria Air are entitled to free carriage of cabin baggage 10 kg + personal item/laptop, as well depending on the chosen class of service and fare to a checked baggage (in the luggage compartment of the airplane). Baggage transportation on regular flights is based on some general rules and the policy of Bulgaria Air, which you should consider. Bulgaria Air baggage policy complies with the PIECE CONCEPT system based on the quantity, weight and dimensions of the checked-in baggage.

ПРЕВОЗ НА БЕЗПЛАТЕН БАГАЖ В ПОЛЕТИТЕ НА БЪЛГАРИЯ ЕЪР

Всички пътници на България Ер имат право на превоз на безплатен ръчен багаж в салона и регистриран багаж /в багажника на самолета/, в зависимост от избраната тарифа. Безплатните норми за брой и тегло на багажа могат да бъдат различни, в зависимост от класата на пътуване /бизнес или икономична/, както и от тарифата, по която е издаден билета. Превозът на багаж по редовните линии е съобразен и с някои общи правила и политиката на България Ер, които трябва да имате предвид.

ПОЛИТИКА ЗА ПРЕВОЗ НА БАГАЖ ПО ПОЛЕТИ, ИЗПЪЛНЯВАНИ ОТ БЪЛГАРИЯ ЕЪР
Авиокомпания България Ер въвежда по линиите си правила за превоз на багаж за билети, издадени след 2 май 2011г. Системата PIECE CONCEPT е базирана на броя, теглото и размерите на чекирания багаж.

ТАРИФИ БЕЗ РЕГИСТРИРАН БАГАЖ

Всеки пътник, закупил билет по тарифа с включен само ръчен багаж, има право да превози в кабината на самолета безплатен багаж, както следва:

Класа на обслужване – икономична класа

Набор на безплатен багаж - 1 брой ръчен багаж до 10 кг и размери 55x40x23 см (сумарна дължина до 118 см)* и 1 дамска чанта/лаптоп.

*Сумата от външните размери на дължината, височината и широчината на багажа /l+h+w/. При пътуване от някоя от гръцките дестинации (Солун, Атина, Родос, Корфу или Хераклион) регистриран багаж или свръхбагаж може да бъде заявен само чрез издателя на билета или през Центъра за обслужване на клиенти по имейл на callfb@air.bg или телефон +359 2 40 20 400.

ТАКСИ ЗА БАГАЖ

Първи брой регистриран багаж до 23 кг и до 158 см*:

Такса 30 EUR – Тел Авив (30 USD), Лондон (30 GBP), Магриг, Малага, Палма де Майорка, Барселона, Лисабон, Амстердам, Брюксел, Париж (Шарл дьо Гол), Москва (Шереметиево)

Такса 20 EUR – Франкфурт, Берлин, Цюрих (20 CHF), Прага, Виена, Рим-Фiumicino, Милано, Ларнака, Родос, Хераклион, Корфу, Атина

Такса 15 EUR – Варна, Бургас

> В случай на по-тежък, по-обемнен или допълнителен чекиран багаж се прилагат стандартните условия на България Ер.

> Регистриран багаж може да бъде закупен преди полет на летище или чрез издателя на билета.

> Сумата, доплатена за регистриран багаж за билети, издадени по тарифа без регистриран багаж, не подлежи на възстановяване.

> Притежанието на карти CCB Club, карта Visa Platinum от ЦКБ, кобрандирана карта от ЦКБ и България Ер, както и златна карта FLY MORE не дава право на безплатен чекиран багаж по тарифа без багаж.

*Сумата от външните размери на дължината, височината и широчината на багажа /l+h+w/.

При пътуване от някоя от гръцките дестинации (Солун, Атина, Родос, Корфу или Хераклион) регистриран багаж или свръхбагаж може да бъде заявен само чрез издателя на билета или през Центъра за обслужване на клиенти по имейл на callfb@air.bg или телефон +359 2 40 20 400.

ТАРИФИ С РЕГИСТРИРАН БАГАЖ

Всеки пътник, закупил билет по тарифа с включен регистриран багаж, има право да превози в багажниците на самолета безплатен багаж, както следва:

ПО МЕЖДУНАРОДНИ И ВЪТРЕШНИ ЛИНИИ

КЛАСА НА ОБСЛУЖВАНЕ – БИЗНЕС КЛАСА

Норма на безплатен багаж - 2 броя ръчен багаж с общо тегло до 15 кг. (размери 55x40x23см всеки) и 1 дамска чанта/лаптоп, 2 броя регистриран багаж, до 32кг и до 158 см* всеки

BAGGAGE ALLOWANCE ON BULGARIA AIR FLIGHTS

All passengers of Bulgaria Air are entitled to free carriage of cabin baggage and checked baggage (in the luggage compartment of the airplane) depending on the chosen fare.

Free allowances for pieces and weight of baggage may vary depending on the travel class (business or economy) and the fare on which the ticket has been issued. Baggage transportation on regular lines also conforms to some general rules and the policy of Bulgaria Air, which you should consider.

BAGGAGE POLICY ON FLIGHTS OPERATED BY BULGARIA AIR

Bulgaria Air introduces rules for baggage carriage on its destinations for all tickets, issued after May 2, 2011. The PIECE CONCEPT system is based on the quantity, weight and dimensions of the checked-in baggage.

FARES WITHOUT CHECKED BAGGAGE

Each passenger who bought a ticket in a fare that includes only a hand baggage carriage, is allowed to transport in the cabin free baggage allowance as follows:

Class of service – Economy class

Allowance for free of charge baggage - 1 piece hand baggage up to 10 kg and dimensions 55x40x23cm (total length up to 118 cm)* and 1 personal item/laptop bag.

Fees for checked baggage carriage:

First piece of checked baggage up to 23 kg and up to 158 cm*:

Fee 30 EUR - Tel Aviv (30 USD), London (30 GBP), Madrid, Malaga, Palma de Mallorca, Barcelona, Lisbon, Amsterdam, Brussels, Paris (Charles de Gaulle), Moscow (Sheremetievo)

Fee 20 EUR - Frankfurt, Berlin, Zurich (20 CHF), Prague, Vienna, Rome-Fiumicino, Milan, Larnaca, Rhodes, Heraklion, Corfu, Athens

Fee 15 EUR - Varna, Burgas

> In case of heavier, above volumes or additional piece of checked baggage, the standard conditions of Bulgaria Air apply.

> Checked baggage can be purchased before the flight at the airport or through the issuer of the ticket.

> The amount paid for checked baggage for tickets issued at a fare without checked baggage is non-refundable.

> Possession of CCB Club card, Visa Platinum card from CCB, co-branded card from CCB and Bulgaria Air, and FLY MORE gold card does not entitle free checked baggage on tariff without baggage.

*The maximum allowed volume is the sum of the external length, height and width of the baggage /l+h+w/.

When traveling from any of the Greek destinations (Thessaloniki, Athens, Rhodes, Corfu or Heraklion) checked baggage or oversize baggage can be requested only through the ticket issuer or through the Customer Service Center by email at callfb@air.bg or phone +359 2 40 20 400.

FARES WITH CHECKED-IN BAGGAGE

Each passenger who bought a ticket in a fares that includes checked baggage, is allowed to transport in the luggage compartment of the airplane free baggage allowance as follows:

INTERNATIONAL AND DOMESTIC FLIGHTS

CLASS OF SERVICE - BUSINESS CLASS

2 pieces hand baggage with a total weight up to 15 kg (dimensions 55x40x23cm each) and 1 personal item/laptop bag, 2 pieces checked baggage, up to 32kg and 158 cm* each.

CLASS OF SERVICE - ECONOMY CLASS

1 piece hand baggage up to 10 kg and dimensions 55x40x23 cm (total length up to 118 cm)* and 1 personal item/laptop bag, 1 piece checked baggage up to 23 kg and up to 158 cm*.

*The maximum allowed volume is the sum of the external length, height and width of the

КЛАСА НА ОБСЛУЖВАНЕ – ИКОНОМИЧНА КЛАСА

Норма на безплатен багаж - 1 брой ръчен багаж до 10 кг и размери 55x40x23 см (сумарна дължина до 118 см)* и 1 дамска чанта/лаптоп, 1 брой регистриран до 23 кг и до 158 см*

ИЗКЛЮЧЕНИЯ

Златна карта FLY MORE - 2 броя по 23 кг и до 158 см* всеки**

За билети заплатени с карта VISA Platinum от ЦКБ - 2 броя по 23 кг и до 158 см* всеки**

За билети заплатени с кобрандирана карта България Еър и ЦКБ - 2 броя по 23 кг и до 158 см* всеки**

За членове на програмата „CCB Club“ - 2 броя по 23 кг и до 158 см* всеки**

Моряци - 2 броя по 23 кг и до 158 см* всеки***

Бебето от 0-2 години - В случай, че тарифата, по която е издаден билета на възрастният, придружаващ бебето, позволява 1 брой чекиран багаж до 23 кг, то бебето има право на 1 брой чекиран багаж до 10 кг. Превозът на бебешки колички се извършва безплатно, но те следва задължително да се предават и получават непосредствено при качване/слизване на/от самолета. Авиокомпанията не носи отговорност за щети в резултат на транспортиране по багажните ленти в случай, че количката не е предадена/получена на/от самолета.

*Сумата от външните размери на дължината, височината и широчината на багажа /l +h+w/. Пътникът може да превозва и повече от безплатната норма багаж срещу допълнително заплащане. Трети багаж се таксува по таксата за трети свръхбагаж.

** Ако билетите Ви са заплатени в сайта на компанията, както и в случаите на притежание на златна карта FLY MORE, членство в програмата CCB Club, или за билети, заплатени с кобрандирана карта от ЦКБ и България Еър или карта Visa Platinum от ЦКБ, е необходимо да се свържете с нас на тел +359 2 4020 400 или на е-мейл callfb@air.bg за преиздаване на билета с право на 2 броя безплатен багаж.

*** За да се възползвате от условията ни за превоз на моряци е необходимо билета да бъде издаден в по специална моряшка тарифа. За повече информация и резервация можете да се обърнете към Центъра за обслужване на клиенти на тел +359 2 4020 400 или на е-мейл callfb@air.bg, бюрата на авиокомпанията в страната и чужбина, както и чрез агентската мрежа.

Притежанието на карти CCB Club, Visa Platinum от ЦКБ, кобрандирана карта от ЦКБ и България Еър, както и златна карта FLY MORE не дава право на безплатен допълнителен чекиран багаж по тарифа без багаж.

Правото на два броя багаж за притежатели на златна карта FLY MORE и CCB Club и за билети, заплатени с кобрандирана карта България Еър и ЦКБ, както и карта Visa Platinum от ЦКБ, е само за полети, при които опериращ превозвач е авиокомпания България Еър.

ТАКСИ ЗА СВРЪХБАГАЖ - МЕЖДУНАРОДНИ ЛИНИИ

За тегло на багажа между 23 кг и 32 кг - цена 50 EUR

За следните дестинации: Лисабон, Магриг, Малага, Палма де Майорка, Тел Авив*, Москва, Санкт Петербург, Амстердам, Париж, Лондон* и Барселона таксата е в размер на 60 EUR.

За големина на багажа между 158 см* и 203 см* - цена 70 EUR

За следните дестинации: Лисабон, Магриг, Малага, Палма де Майорка, Тел Авив*, Москва, Санкт Петербург, Амстердам, Париж, Лондон* и Барселона таксата е в размер на 80 EUR.

За големина на багажа между 203 см* и 280 см* - цена 100 EUR

За следните дестинации: Лисабон, Магриг, Малага, Палма де Майорка, Тел Авив*, Москва, Санкт Петербург, Амстердам, Париж, Лондон* и Барселона таксата е в размер на 120 EUR.

Допълнителна бройка - втори багаж до 23 кг до 158 см* - цена 50 EUR

За следните дестинации: Лисабон, Магриг, Малага, Палма де Майорка, Тел Авив*, Москва, Санкт Петербург, Амстердам, Париж, Лондон* и Барселона таксата е в размер на 60 EUR

Допълнителна бройка - трети багаж до 23 кг до 158 см* - цена 100 EUR

За следните дестинации: Лисабон, Магриг, Малага, Палма де Майорка, Тел Авив*, Москва, Санкт Петербург, Амстердам, Париж, Лондон* и Барселона таксата е в размер на 120 EUR.

*За пътуване от Лондон посочените тарифи са съответно в GBP и от Тел Авив в USD.

При пътуване от някоя от гръцките дестинации (Солун, Атина, Родос, Корфу или Хераклион) допълнителен регистриран багаж или свръхбагаж може да бъде заявен само чрез издателя на билета или през Центъра за обслужване на клиенти по имейл на callfb@air.bg или телефон +359 2 40 20 400.

ТАКСИ ЗА СВРЪХБАГАЖ - ВЪТРЕШНИ ЛИНИИ

За тегло на багажа между 23 кг и 32 кг - 15 EUR.

За големина на багажа между 158 см* и 203 см* - 40 EUR.

За големина на багажа между 203 см* и 280 см* - 60 EUR.

Допълнителна бройка - втори багаж до 23 кг до 158 см* - 30 EUR.

Допълнителна бройка - трети багаж до 23 кг до 158 см* - 60 EUR.

Багаж с тегло над 32 кг може да се превозва само като карго.

В случай, че билетът дава право на безплатен превоз на два броя регистриран багаж, а пътникът превозва три броя регистриран багаж - третият багаж е в категория „Допълнителна бройка- трети багаж до 23кг до 158 см“.

За повече информация относно всички видове специален багаж, моля посетете интернет страницата на България Еър www.air.bg.

baggage/l+h+w/.

When traveling from any of the Greek destinations (Thessaloniki, Athens, Rhodes, Corfu or Heraklion) checked baggage or oversize baggage can be requested only through the ticket issuer or through the Customer Service Center by email at callfb@air.bg or phone +359 2 40 20 400.

EXCEPTIONS

Gold card FLY MORE - 2 pieces of 23 kg and up to 158 cm each**

For tickets paid with VISA Platinum card by CCBank - 2 pieces of 23 kg and up to 158 cm each**

For tickets paid with co-branded card Bulgaria Air / CCBank - 2 pieces of 23 kg and up to 158 cm each**

For members of the 'CCB Club' programme- free checked-in baggage - 2 pieces of 23 kg.

Third piece is charged as third excess baggage**

Seamen - 2 pieces of 23 kg and up to 158 cm each***

Infants 0-2 years of age - If the fare of the ticket of the adult who is accompanying the baby allows 1 piece checked baggage up to 23 kg, the baby is entitled to 1 piece checked baggage up to 10 kg.

Transportation of baby carriages is free of charge, but it is mandatory to hand them over/to receive them immediately before embarkation / disembarkation of the aircraft.

The aviation company shall not be responsible for damages resulting from transportation on baggage belts, in case the carriage has not been handed over/received at the aircraft.

* The maximum allowed volume is the sum of the external length, height and width of the baggage/l+h+w/. The passenger may carry more than the free of charge baggage allowance for an additional fee. Third piece is charged as third excess baggage.

** If your tickets are paid in the company's website, as well as in the cases of: possession of gold card FLY MORE, membership in CCB Club, or tickets paid with co-branded card from CCB and Bulgaria Air or Visa Platinum card from CCB you need to contact us by phone +359 2 4020 400 or e-mail callfb@air.bg to reissue the ticket entitled to free 2 pieces of luggage.

*** In order to take advantage of our conditions for the transportation of seamen, the ticket must be issued at a special seaman fare. For more information and reservations, please contact the Customer Service Center at +359 2 4020 400 or e-mail callfb@air.bg, any of the Bulgaria Air offices or through the travel agent network.

Possession of card CCB Club, Visa Platinum CCB, co-branded card from CCB and Bulgaria Air, and Gold Card FLY MORE does not entitle the additional free checked baggage on tariff without luggage.

The right to two pieces of luggage for holders of Gold Card FLY MORE and CCB Club and tickets paid with co-branded card CCB and Bulgaria Air and Visa Platinum card from CCB is only on flights where the operating carrier is Bulgaria Air.

EXCESS BAGGAGE FEES – INTERNATIONAL FLIGHTS

Baggage weight between 23 kg and 32 kg - 50 EUR

For the following destinations Lisbon, Madrid, Malaga, Palma de Mallorca, Tel Aviv*, Moscow, St. Petersburg, Amsterdam, Paris, London* and Barcelona the fee is EUR 60.

For luggage sizes between 158** cm and 203 cm** - 70 EUR

For the following destinations: Lisbon, Madrid, Malaga, Palma de Mallorca, Tel Aviv*, Moscow, St. Petersburg, Amsterdam, Paris, London* and Barcelona the fee is EUR 80

For baggage size between 203 **cm and 280 cm** - 100 EUR

For the following destinations Lisbon, Madrid, Malaga, Palma de Mallorca, Tel Aviv*, Moscow, St. Petersburg, Amsterdam, Paris, London* and Barcelona the fee is EUR 120

Extra piece - second bag up to 23 kg x 158 cm** - 50 EUR

For the following destinations Lisbon, Madrid, Malaga, Palma de Mallorca, Tel Aviv*, Moscow, St. Petersburg, Amsterdam, Paris, London* and Barcelona the fee is EUR 60

Extra piece - third bag up to 23 kg x 158 cm** - 100 EUR

For the following destinations Lisbon, Madrid, Malaga, Palma de Mallorca, Tel Aviv*, Moscow, St. Petersburg, Amsterdam, Paris, London* and Barcelona the fee is EUR 120

* For travel from London these fares are respectively in GBP and from Tel Aviv in USD.

**The maximum allowed volume is the sum of the external length, height and width of the baggage/l+h+w/. The passenger may carry more than the free of charge baggage allowance for an additional fee. Third piece is charged as third excess baggage.

EXCESS BAGGAGE FEES – DOMESTIC FLIGHTS

Baggage weight between 23 kg and 32 kg - 15 euros

Baggage dimensions between 158 cm* and 203 cm* - 40 euros

Baggage dimensions between 203 cm* and 280 cm* - 60 euros

Extra piece - second bag up to 23 kg up to 158 cm* - 30 euros

Extra piece - third bag up to 23 kg up to 158 cm* - 60 euros

Baggage with weight over 32 kg may only be carried as cargo.

In case the ticket entitles a free carriage of 2 pieces of checked baggage and the passenger carries 3 pieces of checked baggage - the third luggage is in the category " Extra piece - second bag up to 23 kg up to 158 cm**".

*The maximum allowed volume is the sum of the external length, height and width of the baggage/l+h+w/. The passenger may carry more than the free of charge baggage allowance for an additional fee. Third piece is charged as third excess baggage.

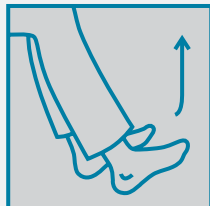
For more information please check Bulgaria Air's website www.air.bg.

ГОТОВИ ЗА ПОЛЕТ

Предлагаме ви няколко полезни съвета за това как да се чувствате добре по време на полета и след него. Изпълнявайте упражненията бавно и дъшайте равномерно.

FIT TO FLY

These handy exercises enable you to stay in top form – both during and after the flight. Perform each move with steady, even breathing.

ХОДИЛА

10 пъти

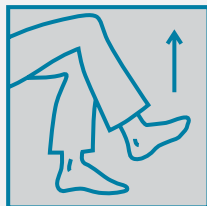
Поставете петите на пода и повдигнете нагоре пръстите на краката. После опрете пода с пръсти и повдигнете петите.

ГЛЕЗЕНИ

15 пъти

Правете кръгови движения първо с единия крак, а после с другия.

КОЛЕНЕ

30 пъти

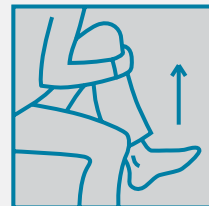
Повдигнете единия крак, докато не усетите напрежение в бедрото.

РАМЕНЕ

5 пъти

Поставете ръцете на бедрата и започнете да описвате кръгови движения с раменете.

КРАКА

10 пъти

Наведете се леко напред. Обгърнете с ръце коленете и ги повдигнете на нивото на гърдите. Задръжте така 15 секунди.

ГРЪБ И РЪЦЕ

15 пъти

Поставете и двете стъпала на пода и стегнете корема. Навеждайте се напред, докато ръцете Ви не опрат пръстите на краката.

FEET

10 times

Placing your heels on the floor, stretch your toes upwards. Then, keeping your toes on the floor, raise your heels upwards.

ANKLES

15 times

Rotate your foot – first in one direction and then the other.

KNEES

30 times

Raise your legs, tensing the muscles in your thighs.

SHOULDERS

5 times

With your hands on your thighs, rotate your shoulders in a circular motion.

LEGS

10 times

Bend forward slightly. Wrap your hands around one knee and raise it to your chest. Hold for 15 seconds. Repeat with the other knee.

BACK AND ARMS

15 times

Place both feet flat to the floor and hold your stomach in. Bend forward, moving your hands down your legs.

ДА СЕ ЛЕТИ НЕ Е СТРАШНО

Статистиката сочи, че летенето със самолет е далеч по-безопасно от много други дейности. Екипажът на Вашия самолет е висококвалифициран и с богат опит. Самолетите на „България Еър“ са с безупречна поддръжка и могат да устоят на всякаква турбуленция.

Опитайте да се отпуснете – вдишвайте дълбоко през носа и задръжте въздуха няколко секунди, преди да го издишате.

RELAX!

Statistics show that flying is much safer than many situations in daily lives. The crew in control of the plane is highly trained and experienced. Bulgaria Air aircrafts are thoroughly maintained and designed to withstand various forms of turbulence

Try to relax – breathe in deeply through your nose, hold for three seconds before exhaling slowly.

ПО ВРЕМЕ НА ПОЛЕТ

Усещате болка в ушите? Запушете носа, затворете устата и започнете да преглъщате или да се опитвате да изкарате въздуха, без да отваряте уста. Дъвченето на гъвка също помага.

Стимулирайте кръвообращението си, като се разходите по пътеката в самолета. Избягвайте да седите с кръстосани крака, защото това може да ограничи кръвообращението. Може да се почувствате по-удобно, ако свалите обувките. Пийте повече вода и по-малко алкохол, чай или кафе.

DURING THE FLIGHT

Ear pain? Pinch your nose shut, close your mouth and swallow or blow out against your closed mouth. Alternatively, chew some gum.

Stimulate your circulation by walking around the cabin and stretching. Avoid sitting with your legs crossed as this restricts circulation. Removing your shoes may provide you with more comfort. Drink plenty of water and not too much alcohol, tea or coffee.

КАК ДА СЕ ПРИСПОСОБИМ ПО-БЪРЗО КЪМ ЧАСОВИТЕ РАЗЛИКИ

Опитайте се да настроите биологичния си часовник към времевата зона на бъдещата Ви дестинация, като вечерта преди полета си легнете един час по-рано или по-късно.

Не прекалявайте с тежката храна и не пийте твърде много алкохол или кафе вечерта преди полета. Яжте богати на протеин храни в подходящи за новата часова зона отрязъци от денонощието.

Когато пристигнете на избраната от Вас дестинация, направете си кратка разходка. Прекарайте поне 30 минути на дневна светлина.

REDUCING JETLAG

Begin adjusting your body clock to the time zone of your destination the night before departure by going to bed earlier or later.

Don't consume too much food the night before you leave, or drink too much coffee or alcohol. Eat protein-rich meals at times that are normal for your new time zone.

At your destination, take light exercise – such as a walk. Spend at least 30 minutes in daylight.

УДОБСТВО И БЕЗОПАСНОСТ ВЪВ ВЪЗДУХА

„България Ер“ Ви желае безопасен и удобен полет. Висококвалифицираните ни летци, стюардеси и стюарду са обучени да осигурят безопасността Ви. Ето някои основни моменти от безопасността, с които може да се запознаете, докато почивате и се наслаждавате на полета с „България Ер“.

ВАШЕТО ЗДРАВЕ

Ако имате притеснения за здравето си, свързани с пътуването, и особено ако страдате от дихателни или сърдечно-съдови заболявания, посетете лекаря си преди замиване. Аптеките могат да Ви предложат лекар-ствба без рецепта, но нашият съвет е винаги да се консултирате с лекар, който е най-подходящ за Вас.

ВАШИЯТ БАГАЖ

Избягвайте тежкия ръчен багаж. Носенето му може да претовари организма Ви. Да седнеш в креслото уморен и задъхан, означава да започнеш пътуването си зле. В ръчния багаж носете само основното, което ще Ви трябва по време на полета.

СРОКЪТ ЗА ЯВЯВАНЕ НА ЛЕТИЩЕТО

Опитайте се да пристигнете на летището рано. Оставете си достатъчно време за формалности, пазаруване и отвеждане към самолета. Времето за регистриране на пътниците е различно на различните летища и може да варира според дестинацията. Добре е да се информирате предварително за часа, в който трябва да сте на летището.

ВАШАТА СИГУРНОСТ

Запознайте се с изискванията за сигурност и ги спазвайте. Не се съгласявайте да пренасяте чужд багаж. Не оставяйте багажа си без надзор. Слагайте ножове, ножици и остри предмети в куфара, който предавате за транспортиране в багажника на самолета. Ако са в ръчния Ви багаж, летищните служби за сигурност ще Ви забранят да ги качите в самолета.

ВАШИЯТ РЪЧЕН БАГАЖ

Сложете тежките предмети под седалката пред Вас, а леките – в багажните отделения над седалките. Не блокирайте с багаж пътя към аварийните изходи и пътеките между креслата. Отваряйте багажниците над седалките внимателно – ако съдържанието им е разместено по време на полета, при отваряне от тях може да паднат предмети.

ПУШЕНЕТО

Пушенето в самолета е опасно. Забранено е на всички полети на „България Ер“. На кабинния екипаж е наредено да следи за изпълнението на забраната. Не пушете в тоалетните, които са оборудвани с датчици за дим.

УПЪТВЕНИЯТА ЗА БЕЗОПАСНОСТ

Преди замиване и пристигане кабинният състав на „България Ер“ ще Ви запознае с правилата за безопасност в самолета. Упътването включва съветения за предпазните колани, кислородните маски, изходите, аварийното напускане на самолета, спасителните жилетки. Молим за Вашето внимание по време на демонстрацията. Разгледайте инструкцията за безопасност в самолета, която е в джоба на седалката пред Вас.

КАБИНЕН ЕКИПАЖ

Кабинният екипаж на „България Ер“ се грижи да Ви обслужва отлично и да осигурява безопасността по всяко време. Не се притеснявайте да повикате стюардесите и стюардите, като използвате разположения над креслото Ви бутон, да споделяте коментарите си с тях и да ги уведомявате за потребностите си.

ПРИ ПРИСТИГАНЕ

Пазете багажните си купони, за да намерите лесно багажа си. Отделете малко време, за да се аклиматизирате след пристигането си.

YOUR COMFORT AND SAFETY IN THE AIR

Bulgaria Air wishes you a safe and comfortable journey. Our highly trained flight deck and cabin crews are here to take care of your safety. While relaxing and enjoying Bulgaria Air's inflight service, you may consider the basic points that follow.

YOUR HEALTH

If you have any medical concerns about making a journey, or if you suffer from a respiratory or heart condition, see your doctor before traveling. There are over-the-counter medicines available, but we recommended always to consult a doctor to determine which are suitable for you.

YOUR LUGGAGE

Try to travel light. Carrying heavy bags can cause considerable stress you may not be used to. Arriving at your sit exhausted and perspiring is not a good start to your journey. In your hand luggage, carry only essential items which you will genuinely need during the flight.

YOUR CHECK IN DEADLINE

Arrive early at the airport. Give yourself plenty of time to check-in, shop and board. Check-in times vary from airport to airport and from destination to destination. Please, inform yourself well in advance to avoid delays/cancellations.

YOUR SECURITY

Do read and follow the security requirements. Do not agree to carry other people's items with you. Never leave your luggage unattended. Store personal knives, scissors and other sharp objects safely inside your suitcase or hold luggage. If you do not, airport security staff will stop you taking them aboard in your cabin luggage.

YOUR HAND LUGGAGE

Please store heavy items underneath the seat in front of you. Stow lighter items in the overhead luggage racks. Please ensure you do not block access to the emergency exits, and do not block the aisle. Please open the overhead lockers with caution: items there may have become disturbed and may fall onto the seats below.

SMOKING

Smoking onboard is dangerous. All Bulgaria Air flights are non-smoking and cabin crew are under strict instructions to monitor observance. Please do not smoke in the lavatories; they are equipped with smoke sensors.

THE SAFETY BRIEFING

Before departure and on approach, Bulgaria Air cabin crew will demonstrate the rules of safety on board our aircraft. The briefing includes information on your seatbelt, how to use your oxygen mask, how to locate exits, how to leave the aircraft in an emergency, and how to use your lifejacket. Please spare a moment to watch their demonstration. Please also consult the illustrated Safety on Board leaflet in the seat pocket in front of you.

YOUR CABIN CREW

The Bulgaria Air flight attendants are on board to provide you with top class inflight service and ensure your safety at all times. Please do not hesitate to use the overhead attendant call button and share comments or request service from your flight attendant.

AT THE DESTINATION AIRPORT

Have your luggage identification tags ready to help you find your luggage. Give yourself some time for initial acclimatisation with the weather and environment of your destination.

От 6 ноември 2006 г. в Европейския съюз са в сила нови мерки за сигурност, които ограничават количеството течности в ръчния багаж. Те трябва да са в самостоятелни опаковки до 100 мл всяка и общо до 1 л, поставени в самозапечатващ се прозрачен плик, който подлежи на проверка от служителите по сигурността. Ограниченията се отнасят за следните течности: вода, напитки, супи, сиропи, гримове, кремове, лосиони, гелове, парфюми, дезодоранти, спрейове, паста за зъби, лъна за бръснене и не включват медикаменти и бебешки храни за ползване по време на пътуването, но те подлежат на проверка.

Списъкът посочва някои от забранените за пренос предмети, без да бъде изчерпателен. Моля, консултирайте се с летищния персонал за по-пълна информация.

Уважаеми пътници,

В съответствие с директива на Европейската комисия 68/2004 от 15 януари 2004 г., в охраняемите зони на летищата и в ръчния багаж не бива да се слагат предмети, с които е възможно или изглежда възможно да се причини нараняване. Сред забранените предмети са:

всякакви видове огнестрелно оръжие / катапулти и харпуни / имитации на огнестрелно оръжие, в това число детски играчки / оръжейни части, с изключение на уреди за телескопично виждане / пожарогасители / електрошокови уреди / брадви, секири, сатъри, томахавки / лъкове, къси копия / всякакви заострени метални предмети, които могат да послужат за нараняване / ножове, независимо от предназначението им / саби, мечове / бръсначи, скалпели / ножици, с рещеща част, по-дълга от 6 см / бормашини, отвертки, клещи, чукове / кърпи за лег / всички видове спортни стикове, бухалки, щетки и тояги / всички видове оборудване за бойни спортове / амуниции, гранати, мина, военни експлозиви / детонатори / газ и газови контейнери / всякакви пиротехнически средства / хлор, парализиращи спрейове, съзотворен газ / терпентин, разредител и аерозолна боя / напитки с над 70% съдържание на алкохол.

From November 6, 2006 the European Union adopted new security rules that restrict the amount of liquids you can take through security checkpoints, in addition to other prohibited articles. These liquids must be in individual containers with a maximum capacity of 100 ml each, packed in one transparent, resealable plastic bag (with a capacity of no more than one litre). The restrictions apply to liquids such as water, drinks, soups, syrups, make-up, creams, lotions, gels, perfumes, deodorants, sprays, tooth paste and shaving foam. Liquid foods for babies and any medication a passenger may need during a flight are exempt from the above restrictions but must be presented at security checkpoints.

This is not an exhaustive list. If in doubt, please, consult the airport staff who will be happy to provide you with more detailed information.

Dear passengers,

In keeping with European Commission Regulation № 68/2004 of 15 January 2004, any object capable, or appearing capable of causing injury should not be carried into the security restricted areas of the airports and into the aircraft's cabins. These include, but are not limited to:

all types of firearms / catapults and harpoons / replica or imitation firearms, toy guns / component parts of firearms (excluding telescopic sighting devices) / fire extinguishers / stun or shocking devices / axes, hatch ets, meat cleavers; machetes / arrows and darts / any type of sharpened metal objects, which could cause injury / all types of knives / sabers, swords / open razors and blades, scalpels / scissors with blades more than 6 cm in length / drills, screwdrivers, crowbars, hammers / ice skates / any type of sport bats, clubs, / sticks or paddles / any martial arts equipment / ammunition, grenades, mines, explosives and explosive devices / detonators / gas and gas containers / any pyrotechnics / chlorine, disabling or incapacitating sprays, tear gas / turpentine and paint thinner, aerosol spray paint / alcoholic beverages exceeding 70% by volume.

Защото знаем, че те са част от Вашето семейство – възползвайте се от услугата ни за превоз на домашни любимци!

При превоза на домашни любимци в пътническата кабина /PETC/ максималното допустимо тегло на животното и клетката е 8 кг, а размерите на клетката 48 x 35 x 22 см. За услугата се заплаща такса от 60 евро в посока.

При превоз на домашни любимци в багажното отделение /AVIH/ няма ограничение в теглото

на животното, а максималните размери на клетката са 110 x 65 x 70 см. При общо тегло до 32 кг се заплаща такса 100 евро, а над 32 кг – 140 евро в посока. Превозът на домашни любимци задължително подлежи на потвърждение от Авиокомпанията.

Могат да бъдат превозвани само кучета и котки, като единствено го и от Великобритания не се предлага услугата превоз на животни.

Бойните и опасни породи се приемат за превоз само като карго.

Пътниците, които желаят да пътуват с домашен любимец (куче или котка), предварително трябва да се запознаят с инструкциите за превоз на домашни любимци на авиокомпанията на www.air.bg и да спазват всички условия на регламент 576/2013. Регламентът е задължителен за всички страни членки на ЕС. По време на check-in документите на любимеца, ще бъдат обстойно проверени. Паспортът трябва да отговаря на общоприетия международен образец.

Because we know they are part of your family – take advantage of our service for animal transportation!

When transporting pets in the passenger cabin /PETC/ the maximum weight of the animal and the cage is up to 8 kg and the maximum dimensions of the cage – 48 x 35 x 22 cm. A fee of EUR 60 per direction applies.

When transporting pets in the luggage compartment /AVIH/ there are no limitations in the weight of the animal. The maximum dimensions of the

container are 110 x 65 x 70 cm.

At the weight of the animal and container up to 32 kg, a fee of EUR 100 per direction applies, if the weight is over 32 kg – EUR 140 per direction applies.

Pets' transportation is a subject to compulsory confirmation from the Airline.

Only dogs and cats are accepted for transport. Animal transportation to and from Great Britain is not allowed.

The fighting and dangerous breeds are accepted for carriage

only as cargo.

Passengers willing to travel with a pet (dog or a cat), should get acquainted in advance with the airline's instructions for traveling with pets on www.air.bg as well as to observe and follow all the conditions of Regulation 576/2013. The regulation is mandatory for all EU member countries. During check-in the pet's documents will be thoroughly checked. The passport must comply with the generally accepted international model.

Upgrade to business class, за да е перфектно

„България Еър“ Ви дава възможност да повишите комфорта на своето пътуване благодарение на услугата Upgrade to business class.

Upgrade може да бъде закупен от 24 часа до 40 минути преди излитане, при наличие на свободни места. Освен удобство и комфорт, услугата Ви носи още редица предимства

като приоритетни чекиране и качване в самолета, допълнителен багаж, достъп до бизнес салоните на летищата и бизнес класа кетъринг. Ако сте член на програмата FLY MORE, печелите и повече точки.

Важно е да се отбележи, че при полет с прекачване трябва да се спазват разрешението за превоз на багаж и на другия превозвач. Съветваме Ви да заявите UPGRADE минимум 2 часа преди излитане на полета от София, за да се насладите и на кетъринга като част от

всичките предимства. Таксата за услугата Upgrade е 50 евро* в посока по вътрешни линии и 100 евро* в посока по международни линии.

Можете да закупите Upgrade чрез Центъра за обслужване на клиенти на тел.: +(359) 2 40 20 400 или по e-mail на callfb@air.bg, както и в офисите на „България Еър“, чрез издателя на билета или на летището преди полет.

*За отсечката Лондон – София таксата е 100 паунда.

Upgrade to business class to be perfect

Bulgaria Air gives you the opportunity to increase the comfort of your trip with the Upgrade to the business class service.

The Upgrade may be purchased from 24 hours to 40 minutes before scheduled departure in case of availability.

By choosing it you get not only comfort and convenience, but also

priority check-in and boarding in the airplane, additional baggage, access to airport business lounges and business class catering. If you are a member of our frequent flyer program FLY MORE, you earn more points as well.

Please note that in case of a connecting flight, the luggage permit of the other carrier must be checked and observed with.

We also advise you to request UPGRADE at least 2 hours before the departure from Sofia in order

to enjoy catering as part of all the benefits of the service. The Upgrade fee is EUR 50 in direction for domestic flights and EUR 100 in direction for all international flights.

Upgrade can be purchased at our Customer Service Center: +(359) 2 40 20 400 or via e-mail: callfb@air.bg, and also in the Bulgaria Air offices, through the ticket issuer or at the airport before the flight.

Добавете повече удобство към Вашето пътуване!

Как? Като запазите своето място с допълнително пространство и повече комфорт срещу такса от 20 евро на посока, или изберете своето предпочитано място, близо до изхода, срещу такса от 10 евро на посока. Услугата е налична за директните полети, изпълнявани от авиокомпанията. Сега имате с повече пространство и комфорт са разположени на 3 ред и аварен изход, а тези на 4

ред можете да резервирате като предпочитани, поради близостта им до изхода и възможността бързо да се отправите към крайната точка или трансферния си пункт. Можете да заявите и заплатите своето място чрез Центъра за обслужване на клиенти на тел.: +(359) 2 40 20 400 или по e-mail на callfb@air.bg, както и в офисите на „България Еър“, чрез издателя на билета и на летището преди полета. Съветваме Ви да заявите услугата предварително, за да си

гарантирате налично място и да спестите време на летището. Следва да се има предвид, че има пътници, които не могат да бъдат настанявани на аварийни изходи, например хора с физически, психически и слухови увреждания, възрастни хора, деца и бебета (със или без придружител) и пътници с наднормено тегло.

* За *Tel Aviv* таксата е *в щатски долара, за Лондон в паунда, за Цюрих в швейцарски франка.*

Travel even more comfortable

Bulgaria Air gives you the opportunity to guarantee more in-flight comfort! How? Just book your seat with extra space and more comfort for 20 EUR per flight or book your preferred seat near the exit for 10 EUR per flight. The service is available for all direct flights operated by Bulgaria Air. Seats with extra space are located on the 3rd row and emergency exit, while those at 4th row can be booked as a

preferred due to their proximity to the exit point and the availability they provide for the passenger to head straight to his final destination or transfer point. You can request and prepay your seat by contacting our Customer Service Center at +(359) 2 40 20 400 or via e-mail: callfb@air.bg, as well as in the Bulgaria Air's offices, through the ticket issuer and at the airport prior to the flight. We recommend you to request the service in advance to make sure we have an available seat

for you and to save time at the airport. It should be considered that here are passengers who cannot be seated in an emergency exit row (some of the seats with extra leg space are situated next to these exits) such as people with physical, mental and hearing impairments and limitations, elderly people, children and babies (including unaccompanied minors (UMNR) and overweight passengers.

* For *Tel Aviv* the fee is in *USD, for London in GBP, for Zurich in CHF*

Пътуване на деца без придружител

Доверете се на услугата на „България Еър“ за превоз на непридружени деца и бъдете спокойни за своето дете по време на полет!

* За деца на възраст между 3 и 5 г. осигуряваме ескорт – стюард, който да посрещне детето от изпращача на отправното летище, да го придружи по време на всички летищни процедури до качване в самолета, да се погрижи лично за спокойното му пътуване и да го предаде на посрещача при пристигане. За детето се заплаща пълната тарифа без детско намаление, плюс 50%

от еднопосочната тарифа в M класа и двупосочни летищни такси за стюарда-придружител.

• За деца между 5 и 11 г. се осигурява служител, който да посрещне детето от изпращача на отправното летище, както и такъв, който да го предаде на посрещача при пристигане. За детето се заплаща пълната тарифа без детско намаление, плюс UM такса в размер на 50 евро на отсечка за международни полети и 30 евро за вътрешни полети. За София – Лондон таксата е 60 евро, а за Лондон – София е 60 паунда.

• По желание на родителите, деца от 12 до 18 г. могат също да се възползват от услугата

срещу заплащане на UM таксата. На тях се предоставя същата услуга като за деца между 5 и 11 г. За да се възползват от услугата, е необходимо да отправите запитването си поне 2 седмици преди полета на callfb@air.bg.

Детето Ви задължително трябва да носи със себе си валиден паспорт.

Една стюаргеса може да придружава две деца от едно семейство – братя и сестри, които пътуват заедно. За тях се заплаща една UM такса.

Unaccompanied minors flying

Trust the Bulgaria Air service for unaccompanied minors and let them flying without any worries!

• For children between 3 and 5 years old we provide an escort – flight attendant who will pick up the child from the person who is escorting him/her at the departure airport, will be next to the child during all airport procedures until boarding the plane, personally take care of the child's safe journey during the flight and will hand him/her over to the welcoming person at the arrival airport. The full ticket fare is payable for the child (without a child's discount), plus 50% of

the one-way fare in the M class and two-way airport taxes for the escort flight attendant.

• For children between 5 and 11 years old a staff member is provided to welcome the child from the escorting person at the departure airport, as well as a person to hand him over to the welcoming person at the arrival airport. The full ticket fare is payable for the child (without a child's discount), plus a UM fee of EUR 50 in direction for international flights and EUR 30 in direction for domestic flights. For Sofia – London the fee is EUR 60 and for London – Sofia is GBP 60.

• Per parents request, children between 12 and 18 years old could also take advantage of

the service, against payment of the UM fee. They are provided the same service as for children between 5 and 11 years of age.

In order to take advantage of the service, you should make your inquiry at least two weeks prior to the flight at callfb@air.bg

Your child must carry a valid passport with him/her. One flight attendant can accompany two children from the same family – brothers and sisters who travel together. For them is paid a single UM fee.

THE FACE OF

Bulgaria Air

National Carrier www.air.bg

Airbus A220-300

Airbus A220-100

Airbus A320-214

Airbus A320-214

Airbus A319-112

Boeing 737-300

Embraer 190-100

CODESHARE PARTNERS

Codeshare partnerships are an integral part of Bulgaria Air route portfolio. They enable the airline to provide its customers more frequencies to a particular destination as well as to widen its destinations list at facilitated booking procedure.

SOFIA – MADRID
MADRID – LAS PALMAS / TENERIFE

Sofia – Doha / Bucharest / Varna / Burgas

SOFIA – ATHENS / LARNACA / VARNNA / BURGAS
ATHENS – BEYRUT / TEL AVIV / EREVAN / NICE / TBILISI
LARNACA – TEL AVIV

SOFIA – BELGRADE / TEL AVIV / LARNACA / VARNNA
BELGRADE – GENEVA

SOFIA – PARIS / VARNNA
PARIS – NICE / LYON / BORDEAUX

SOFIA – AMSTERDAM

SOFIA – ROME / MILAN / VARNNA / BURGAS
ROME – MILAN / TURIN / FLORENCE / GENOVA / NAPLES
/ PIZA / VENICE / BOLOGNA / TRIEST / VERONA /
CATANIA / BARI / PALERMO / LAMECIA TERME /
BRINDIZI / REGGIO CALABRIA / MADRID / BARCELONA /
AMSTERDAM / LONDON / PARIS / BRUSSELS / PRAGUE /
GENEVA / MALTA

VARNNA/BURGAS – SOFIA – BUCHAREST

Дестинации Destinations

CODESHARE PARTNERS

Code share партньорството позволява на авиокомпаниите да предлагат на своите пътници повече полети до дадената дестинация при облекчена процедура за резервация, както на собствените полети, така и на полетите на партньора по маршрута.

The Code share partnership enables airlines to provide for their valuable customers more frequencies to each particular destination at facilitating booking procedure, on every own operated or marketing flight en route.

SPA PARTNERS

Special prorate agreement е сред основните търговски договори, предоставящ на партньорските авиокомпани изключителната възможност да увеличат броя на предлаганите дестинации през даден пункт и да отговорят на търсенето на клиентите с приемливи цени.

The Special prorate agreement is among the basic commercial agreements, giving partner airlines a significant opportunity to enlarge number of global beyond destinations offered in response to customer demands at reasonable prices.

INTERLINE PARTNERS:

Interline agreement позволява взаимното признаване на билетите и по този начин съществено допринася за това двете авиокомпани да могат да предлагат продукта на партньора по редовни линии.

The Interline agreement permits the acceptance of each other's airtickets and that way contributes significantly both airlines to be able to offer customers reciprocally their product on schedule services.

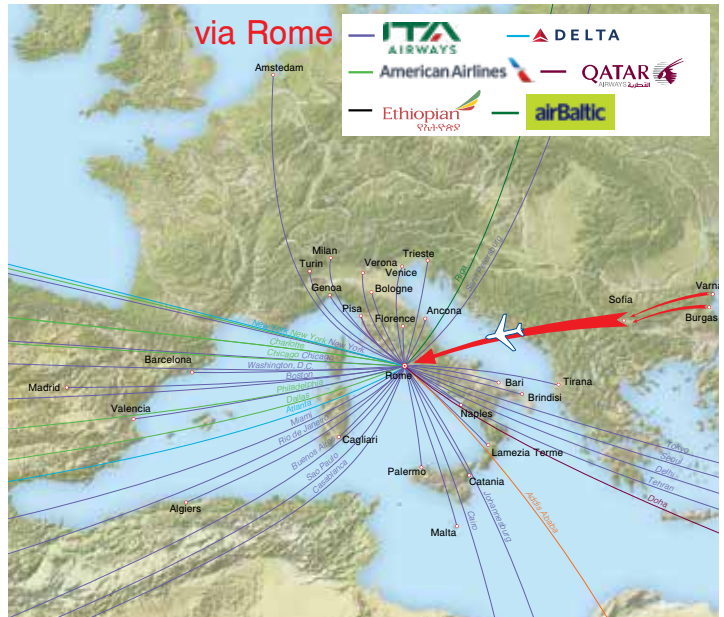
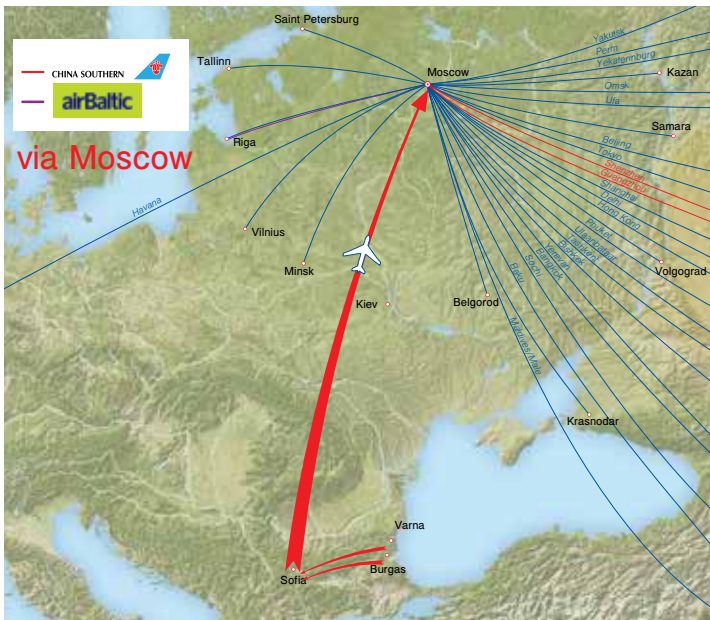
Летете до всяка точка на света с България Еър и партньори. Fly anywhere across the world with Bulgaria Air and partners.

Летете до Всяка точка на света с България Еър и партньори.

Fly anywhere across the world with Bulgaria Air and partners.

БЪЛГАРИЯ ЕЪР: Къде да ни намерите?

BULGARIA AIR: Where to find us?

<p>SOF BOJ VAR</p> 	<p>Customer Service Center</p> <p>1, Brussels Blvd Sofia Airport, Sofia 1540 <i>Working Hours:</i> <i>Every day 08:00-20:00 Local Time</i></p> <p>phone: +359 2 402 04 00 e-mail: callFB@air.bg www.air.bg</p>	
	<p>Head office</p> <p>1, Brussels Blvd Sofia Airport, Sofia 1540 <i>Working Hours:</i> <i>Monday - Friday</i> <i>09:00-17:30 Local Time</i></p> <p>fax: +359 2 984 02 03 e-mail: office@air.bg www.air.bg</p>	
	<p>Sofia City Office</p> <p>2 Ivan Vazov Street <i>Working hours:</i> <i>Monday - Friday</i> <i>09:00 - 17:30 Local time</i></p> <p>phone: +359 2 402 03 93 e-mail: tickets1@air.bg www.air.bg</p>	
	<p>FLY MORE Office</p> <p>1, Brussels Blvd Sofia Airport, Sofia 1540</p> <p>phone.: +359 888 903 943 +359 2 984 02 96 e-mail: flymore@air.bg www.air.bg</p>	
	<p>Varna Airport Office</p> <p>Varna Airport Terminal 2, Departures <i>Working hours Opens 2 hours prior</i> <i>to scheduled departure</i></p> <p>phone: +359 52 573 321 fax: +359 52 501 039 e-mail: varna@air.bg www.air.bg</p>	
	<p>Varna City Office</p> <p>55, 8-mi primorski polk blvd <i>Working Hours:</i> <i>Monday - Friday:</i> <i>09:00 - 17:00 Local time</i> <i>Saturdays customers are served by email</i> <i>and phone from 10:00 to 16:00 Local time.</i></p> <p>phone: +359 52 651 101 e-mail: varna_city@air.bg www.air.bg</p>	
	<p>Shumen City office</p> <p>Shumen, Patleyna 10 str. <i>Monday-Friday: 09:00-17:00</i></p> <p>phone: +359 887 84 01 71 e-mail: shumen@air.bg www.air.bg</p>	
<p>BRU</p> 	<p>Belgium, Brussels</p> <p><i>Working hours:</i> <i>Monday - Friday</i> <i>10:00-19:00 Local Time</i></p> <p>phone: +32 470 401 260 e-mail: brussels@air.bg www.air.bg</p>	
<p>BER</p> 	<p>Germany, Berlin</p> <p>Bulgarian Air Tour Leipziger str 114-115, 10117 Berlin, Germany <i>Working hours:</i> <i>Monday - Friday</i> <i>09:00-18:00 Local Time</i></p>	<p>phone.: +49 30 2514405 +49 30 2514460 fax: +49 30 2513330 e-mail: info@berlin-bat.de www.air.bg</p>
<p>LON</p> 	<p>United Kingdom, London</p> <p>Airport office Heathrow Ticket Pod 3 (Zone G) Terminal 4 Heathrow Airport TW6 3FB <i>Working hours:</i> <i>Monday - Friday</i> <i>09:30 - 17:30 Local Time</i></p>	<p>phone: +44 208 745 9833 +44 788 966 4174 e-mail: LHR@bulgaria-air.co.uk www.air.bg</p>
<p>MOW</p> 	<p>Russia, Moscow</p> <p>City Office 3 Kuznetzkiy Most Str., Moscow, 125009, Russia <i>Working hours:</i> <i>Monday - Friday:</i> <i>09:00-13:00/14:00-18:00 Local Time</i> <i>Saturday: 10:00-14:00</i> <i>(between June and</i> <i>September)</i></p>	<p>phone: +7 49 5789 9607 e-mail: ticketmow@air.bg moscow@air.bg www.air.bg</p>
<p>TLV</p> 	<p>Israel - Tel Aviv</p> <p>Open Sky LTD 25 Ben Yehuda Str. Israel 63806, Tel Aviv <i>Working hours:</i> <i>Sunday - Thursday:</i> <i>09:00-17:00 Local Time</i></p>	<p>phone: +972 379 51 355 fax: +972 379 51 354 e-mail: annie@open-sky.co.il www.air.bg</p>
<p>USA</p> 	<p>Mailing Address: 1819 Polk St #401 San Francisco, CA 94109 <i>Working Hours:</i> <i>Monday - Friday 9am - 5pm,</i> <i>Saturday - Sunday 9am -1pm (EST)</i></p>	<p>phone: 1-855-FLY-TO-BG (359-8624) e-mail: tickets@bulgariaairusa.com www.air.bg</p>
<p>VIE</p> 	<p>Austria, Vienna</p> <p>Intervega Reisen Tiefer Graben 9, A-1010 Wien, Austria <i>Working Hours:</i> <i>Monday - Thursday</i> <i>09:00-17:30 Local Time</i> <i>Friday</i> <i>09:00-17:00 Local Time</i></p>	<p>phone: +43 1 5352550 0 900 220013 (domestic line) fax: +431 5352552 e-mail: intervegareisen@aon.at office@intervega.at www.air.bg</p>

Забравете света и открийте своя...

Откъснете се от ежедневието с лятно бягство в къмпинг Градина. Подарете си незабравима почивка в бунгало на морския бряг.

Само до края на февруари 2024 г. можеш да резервираш разкошно бунгало с -15% отстъпка.

За повече информация и резервации:

+359 888 77 33 44

office@campinggradina.com

reservations@campinggradina.com

www.campinggradina.com

High class cheese served with love

